
SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM

W KATOWICACH

ZA ROK SZKOLNY

1 9 3 4 / 3 5

Sprawozdanie

Dyrekcji

Państwowego Gimnazjum w Katowicach

za rok szkolny 1934/35

4253/67

SL12 d 3

~~22326~~ /1934/35
II
4114 II.

X-54218
22326 II

X 1934/35

4114 II
1934/35

B. Wierach, we

213.67

10, -

(6.2)

[5, -]

Osiedle szkolne

jako forma wychowawczego oddziaływania.

(Według referatu prof. Smolenia Jana na podstawie prac Rady Pedagogicznej, wygłoszonego na konferencji w U. W. Śl. Wydziale Oświecenia Publicznego w marcu 1935 r.)

Osiedla, jako zjawisko pedagogiczne, powstają po wojnie, najpierw w Niemczech (pod wpływem wzmożonego ruchu poszukiwania nowych form wychowawczego oddziaływania) a wkrótce potem w Polsce.

Osiedle można określić jako czasową szkołę internatową na wsi, względnie zdalą od życia i ruchu wielkomiejskiego, w okolicy o dobrym klimacie i korzystnych warunkach oddziaływania przyrody na dusze wychowanków, w której zespoły uczniów, pod stałą opieką wychowawców, nauczycieli, mieszkają wspólnie przez pewien czas (tydzień lub dłużej) i pracują w myśl planu dydaktycznego i wychowawczego, ustalonego przez szkołę dla tego zespołu.

Osiedla są nową formą wychowawczą i jako takie w stanie eksperymentu, wywołują zarówno głosy entuzjastów, zwolenników po stronie nauczycieli i rodziców, jako też poważne głosy krytyki przeciwników.

Geneza osiedli. Gdybyśmy wyczerpująco szukali genezy osiedli, to niewątpliwie odczytalibyśmy, że osiedla z ich myślą przewodnią i ideą były w starożytności, były w klasztornych szkołach średniowiecza i są w szkołach leśnych i szkołach internatowych i zasadniczo nowością nie są. Nowością jest myśl pedagogiczna, która je na nowo do życia powołała w starej formie z nową treścią.

Naczelnem zagadnieniem i celem nowoczesnej szkoły jest przetworzenie przez wychowanie duszy wychowanków i wytworzenie typu obywatela nieistniejącego dominująco w danej zbiorowości, a wyposażonego w cechy, które dana zbiorowość — a przede wszystkim państwo — jako jej forma organizacyjna — teoretycznie jako korzystne zakłada i określa.

Tendencja ta jest wywołana koniecznością zmiany organizacji zbiorowości, ta zaś wymaga — dla swego urzeczywistnienia — nowego typu człowieka.

Dzisiejsze życie zbiorowe przez swą komplikację i współzależność wszystkich od jednego i jednego od wszystkich, wymaga spoistej organizacji scalającej i koordynującej poczynania jednostek. Bez tego bowiem pograży się w coraz po-

Osiedle Gimnazjum.

tęgający się chaos, przede wszystkim gospodarczy — a następnie polityczny.

Tą organizacją staje się państwo ze wszystkimi swemi organami.

Od spełnienia zadania scalenia i koordynacji zależy zarówno byt państwa — jak i byt jednostek.

Państwo urzeczywistnia to zadanie albo przez przymus wymuszający na jednostce zharmonizowanie swego działania ze zbiorowością i jej potrzebami, albo dąży do przetworzenia psychiki zbiorowej przez różne formy wychowawcze,

a przede wszystkim przez szkołę, tak, by wola państwa stała się nakazem wewnętrznym jednostki. Opierając realizację swych zadań na samorządności jednostek, dąży państwo do pomnożenia twórczych energii jednostek, wychodząc z przesłanek psychologicznych, że przymus bezwzględny, nie poparty przyzwoleniem jednostki, hamuje jej energię twórczą.

Bez względu na formę polityczną te tendencje wychowawcze obserwujemy dziś wszędzie.

Nowe zadania, nowe cele, nowe formy organizacji państwowej wymagają nowego typu człowieka.

O brak tego typu rozbijają się najlepsze w tym kierunku poczynania. Stąd wszechstronne głosy wołające o wychowanie — stworzenie nowego człowieka.

Wołania te przede wszystkim uderzają w szkołę, jako instytucję do tego celu służącą.

Nowe cele szkoły wymagają odpowiednich środków. Myśl pedagogiczna gorączkowo szuka tych środków. Inicjatywa jednostek eksperymentuje w gorączkowym poszukiwaniu. Wiele prób odpadnie, lecz niejedną okaże się celową i trwałą.

Kształtowanie intelektu w tych warunkach jest niewystarczające, gdyż w życiu zbiorowym i w jego stosunkach istotną rolę odgrywa czynnik woli i uczucia. Na tę sferę struktury psychiki kładzie dlatego szkoła w wychowaniu nacisk największy.

Intelektualna, właściwa ocena swej roli w zbiorowości, zrozumienie jej potrzeb, uczuciowe związanie swych działań w harmonijnej współpracy ze zbiorowością i czynnik woli, pracy jednostkę do realizacji działań zharmonizowanych — to szkic typu nowego człowieka-obywatela.

Jak teoretycy problemu sądzą, w wychowaniu nowego człowieka — o odmiennej strukturze niż typ przeciętnie istniejący, istotną rolę odgrywa silne napięcie uczuciowe — wywołane blaskiem idei, a zatem silne oddziaływanie na sferę uczuciową, niewątpliwie jest warunkiem w wychowaniu niezbędnym.

Istotnem dla mnie zagadnieniem jest problem, czy jednostka, żyjąca w pewnem środowisku o ustalonych poglądach i instytucjach, poddana czasowo pod wpływ wychowawczy szkoły, istotnie temu wpływowi podlega i czy szkoła w tych warunkach może wychowawczo działać, przede wszystkim jeśli chodzi o sferę woli i uczucia.

Przychyłam się raczej do poglądu, że — pomijając wyjątki — wpływ szkoły na te czynniki jest minimalny. Dominujący wpływ wywiera środowisko. Wobec tego założenia szkoły, przemiany struktury psychiki zbiorowej trafiają w próżnię i popadają w błędne koło.

O ile założymy, że szkoła posiada odpowiednie środki wychowawcze i dobrych wykonawców swych zamierzeń, to może zrealizować swe cele jedynie przez izolację wychowanków od środowiska i stworzenie warunków analogicznych do tych, wśród jakich nowy człowiek, w nowych warunkach życia będzie działał.

Szkoły - internaty, z minjaturą społeczeństwa przyszłości, izolowane od środowiska, byłyby jedynie zdolne typ nowy stworzyć, pod warunkiem wykształcenia czynnika woli, któryby skutecznie pokonał opory tradycjonalizmu instytucyj i sądów aktualnego społeczeństwa, bądź w państwie, opartym o przymus, i zastąpił człowieka biernego człowiekiem czynnym i samorządnie działającym.

Osiedla uważać należy za półśrodek szkół-internatów w powyższem znaczeniu. Ich potrzebę i konieczność niezbędną w arsenale środków wychowawczych upatrujemy przede wszystkim w tendencji szkoły nowoczesnej do wychowania nowego człowieka, a więc szkoły wychowującej dla przyszłości, w przeciwieństwie do szkoły konserwatywnej, wychowującej dla przeszłości, czyli utrwalającej typ, który w społeczeństwie dominuje.

Jeżeli osiedle ma spełnić swe zadanie, musi czynić zaadość pewnym warunkom, które w miarę doświadczeń będą się krystalizowały. Jakie winny być warunki i jakie wartości wychowawcze z dotychczasowych naszych poczynąń wydedukować się dadzą — postaram się skreślić.

Położenie osiedla. Wybór osiedla nie może być rzeczą przypadku, jak to często ma miejsce ze względu na warunki finansowe. Jestem zdania, że źle wybrane miejsce i nieodpowiedni budynek dadzą w rezultacie minimalne korzyści i słusznie mogą dać wiele argumentów krytykom. W stosunku bowiem do wysiłków finansowych rodziców i wysiłków grona nauczycielskiego zbyt mały będzie rezultat.

Ze względu na realizację planu dydaktycznego osiedle nie może być zbyt daleko od szkoły macierzystej z powodu dojazdu nauczycieli. Z drugiej strony osiedle musi być położone w okolicy o zdrowym klimacie i pięknym krajobrazie, gdyż przyroda otoczenia, działając swem pięknem na wychowanka, ma niwelować ujemne oddziaływanie na psychikę życia wielkomiejskiego. Wpływ przyrody na życie uczuciowe uważam za potężny środek wychowawczy w kształtowaniu sfery emocjonalnej.

Osiedle powinno być w pobliżu szlaków turystycznych dla realizacji wychowawczego oddziaływania przez wycieczki.

Osiedle dalej — winno być w pobliżu centr rolniczych, dla realizacji, jak o tem będzie mowa niżej, stapiania się

kultur miejskiej i wiejskiej, poznania warunków pracy rolnika, warunkujących samorzutność skoordynowanego działania w zbiorowości.

Budynek osiedla. Niezwykle ważnym warunkiem realizacji celów osiedla jest budynek i jego otoczenie. W zamierzeniu pierwotnem osiedle było rekreacją i wynikiem troski o zdrowie wychowanka. Troska o zdrowie wychowanka — jako wartości zbiorowej — dominować musi w poczynaniach wychowawczych szkoły. Budynek i jego struktura musi czynić zadość wszelkim warunkom higienicznym i musi mieć urządzenia zdrowotne, których zarówno istnienie jak i używanie ma wytworzyć w wychowanku nawyk troski o higienę, zarówno osobistą, jak i zbiorową.

Estetyczne otoczenie osiedla, warunki do pracy ogrodowej, boiska do ćwiczeń sportowych są warunkiem powodzenia pracy na osiedlu.

Osiedle naszego zakładu było w Mikuszowicach koło Bielska, a więc u stóp masywu Klimczoka i Beskidu Śląskiego. Bliskość miasta była jego zaletą jeżeli chodzi o stronę gospodarczą, wadą ze względu na brak ośrodka rolniczego w bezpośredniem sąsiedztwie. Odległość od szkoły macierzystej $2\frac{1}{2}$ godziny drogi koleją i tramwajem nie była zbyt daleką, lecz na dojazd nauczycieli już wpływała hamująco, gdyż około 6 godzin czasu zabierał przejazd i powrót nauczyciela.

Otoczenie najbliższe — willowa dzielnica Bielska — estetycznie nadzwyczaj korzystne. Dom otoczony ogrodem, lecz ogród do pracy ogrodowej mało przystosowany (najem domu roczny). Boisk sportowych brak, lecz wynagradzały je pobliskie, obszerne błonia.

Bliskie tereny turystyczne dawały możliwość odbycia licznych wycieczek. Sąsiedztwo ośrodka przemysłowego skłaniało wychowawców raczej do zwrócenia uwagi na ten ośrodek, niż ośrodek rolniczy, wbrew założeniom osiedla.

Budynek, wynajęty nie odpowiadał swemu przeznaczeniu na na osiedle, gdyż wynajem gotowych budynków na ten cel, przeważnie chybia celowi, względnie pociąga kosztowne adaptacje.

Ze względów finansowych byłoby może wskazane raczej zespalać wysiłki kilku szkół i budować osiedla zbiorowe, dające możliwość pomieszczenia większej ilości zespołów, co dla toku pracy dydaktycznej byłoby korzystniejsze i oszczędniejsze ze względów finansowych, jakoteż oszczędzające energetykę grona nauczycielskiego.

Przygotowanie zespołu do pracy na osiedlu. Z doświadczeń naszych wynika, że wyniki wychowawczego oddziały-

wania osiedla zależą od prac przygotowawczych zespołu.

Po ułożeniu celu prac dydaktycznych i wychowawczych przez wychowawcę zespołu i opracowaniu szczegółowego programu prac, przystępują nauczyciele do ustalenia problemów dydaktycznych i przygotowania wychowanków do zamierzonych prac; z drugiej strony wychowawca, przedstawiając zespołowi plan pracy, musi rozłożyć pracę i przygotować jej organizację.

Te prace przygotowawcze są niezmiernie ważnym momentem wychowawczym, ucząc wychowanków zasady podziału prac w zbiorowości, organizacji koordynującej, a jednostce dają pole do samorządnej twórczości, ochotnie przez młodzież wykonywanej, bez przymusu. W pracy przygotowawczej należy młodzież szczegółowo poinformować o zamierzeniach szkoły, względnie wykorzystać jej inicjatywę. Dokładność instrukcji budzi w młodzieży ład wewnętrzny i samorządne poddanie pod rygor życia zbiorowego. Organizacja samorządu, tworzenie praw dla siebie, by życiu zbiorowemu zapewnić ład i harmonję, dopełniają wartości wychowawczych prac przygotowawczych.

Organizacja pracy na osiedlu. Organizacja pracy na osiedlu i kierowanie nią jest z jednej strony istotnym czynnikiem realizacji celów osiedla, a z drugiej strony najcięższą formą pracy nauczyciela wychowawcy, pełnej samozaparcia się i ofiarności dla świętego celu.

Istotnym celem osiedli jest zorganizowanie tak warunków życia minjaturowego społeczeństwa wychowanków, by ta organizacja stała się nawykiem wnoszonym w życie obywatelskim w przyszłości.

Nad formą organizacji prac na osiedlu, jakoteż kierowaniem temi pracami skupić się musi wysiłek wychowawców, którzy osiedle uważają za jeden z najlepszych środków wychowawczego oddziaływania.

W formę organizacji — poza regulaminem zajęć — jako istotne muszą wejść rytmika pracy i odpoczynku. Ułożony uprzednio z częściową aprobatą młodzieży plan zajęć, musi być konsekwentnie i czasowo realizowany — tak, by wrodzone poczucie rytmu życia znalazło tu swe ujście i wytworzyło korzystny nawyk rytmiki. Jak zabawa, to zabawa — z życiem i werwą młodości, jak praca, to rzetelna i poważna. Nie może być wałęsania się i bezcelowości. Realizacja rytmiki pracy wymaga starannego przygotowania planu prac ze strony nauczycieli i wychowanków i konsekwentnego realizowania. Z tych powodów wysiłek nauczyciela jest olbrzymi, bo system nerwowy jego tętnić musi

atmosferą rytmiki i czuwać nad wszystkim przy pracy i zabawie.

Z drugiej strony niezwykle subtelną kwestją jest wyczuć umiaru między rytmiką pracy i odpoczynku, a tresurą i dyscypliną wojskową. Nazewnątrż dyscyplina wojskowa nie różni się od rytmiki planowej pracy, lecz różni się postawą psychiczną wychowanków, która w tej rytmice musi samorzutnie brać udział i jej bez musu się poddać.

Jeżeli prace na osiedle są nieprzygotowane, jeżeli na osiedlu brak celowości w zajęciach młodzieży — osiedle poza rekreacją i wypoczynkiem wychowawczo wnosi niewiele, względnie nie wnosi nic.

Zaczynając od pobudki rannej, której musi towarzyszyć natychmiastowe wstanie i rytmiczne wykonanie czynności ubierania się, mycia i t. d., poprzez rytm posiłków, zabaw, wycieczek, pracy dydaktycznej, a kończąc na odpoczynku nocnym, wszędzie i zawsze winien wychowawca czuwać, żeby ten rytm ładu, celowej organizacji był zachowany.

Rytmiką musi być nacechowany plan tygodniowy, zespolony jedynym celem — rozłożonym na fragmenty tworzące całość i jednemu celowi służące. Tę samą rytmikę musi mieć rozkład dzienny, przez umiejętnie dobrane godziny pracy i wypoczynku. Wszelkie niespodzianki i zmiany wytrącają młodzież z rytmu, a wtedy musi przyjść dyscyplina zzewnątrż; wartości wychowawcze wówczas stracone. Z zagadnieniem tem wiąże się problem dydaktyczny. Winien on być podporządkowany celom wychowawczym i sam w sobie winien tworzyć harmonijną całość, a nie być zlepkiem wyrwanych fragmentów rocznego planu dydaktycznego, przypadkowo przypadających na okres pobytu na osiedlu.

Higjena. Osiedle daje możność realizowania przez czyn nawyków higjeny osobistej i zbiorowej. Pogadanki szkolne, sporadyczne mycie rąk w szkole, czy też ich ogłędanie nie daje rezultatów, gdyż dominuje wpływ środowiska — dom rodzinny. Na osiedlu problem higjeny ciała, higjeny pracy umysłowej, odpoczynku, ćwiczeń fizycznych występuje w sposób naturalny. Młodzież wychowana troskliwie przez rodziców jest dobrym przykładem dla opieszalnych. Korzystne nawyki, realizowane na osiedlu powoli utrwalają się i wpływają na zmianę nawyków środowiska.

Pedanterja jest tu na miejscu.

Te same warunki zewnętrzne wpływają na tym odcinku na niwelację różnic socjalnych, pod warunkiem, że istotnie

osiedle dostarcza podstawowych warunków utrzymania higieny osobistej i zbiorowej. Wspólne mycie się, kąpiele może w tych, co takich warunków w domu nie mają, budzić zdrowe pożądanie zmiany niekorzystnych warunków w otoczeniu.

Zachowanie się przy stole, sposób jedzenia, to nie tylko pokaz zewnętrzny, ale pewne higieniczne wymogi. Wychowawca ma wpływ na omówienie zagadnienia odżywiania się i rytmy posiłków w ciągu dnia, tak ważnej dla organizmu i tyle szkód przynoszące jej zaniedbanie.

Niema tu kazań na temat higieny, jest realizacja. Proste, lecz zdrowe posiłki znów niwelują różnice socjalne i zmuszają do samoopanowania się. Przestrzeganie zasad higieny osobistej jest już nie tylko dobrem jednostki, lecz bezpośrednio widocznym dobrem zbiorowem. Akty higieniczne wymagają dyscypliny, lecz celowość dyscypliny bezpośrednio jest widoczna; budzą się więc energie wewnętrzne, samorzutność i karność wewnętrzna. Wpływ higienicznego trybu życia na osiedlu, zarówno przy higienie ciała jak i ducha jest uwarunkowany środkami budynku jak i planowością organizacji życia.

Życie społeczne. Prof. Bystron powiada, że istotnym momentem w wychowaniu obywatelsko-państwowym jest pogłębianie wszelkich stosunków, zachodzących między jednostką a zbiorowością i ich uszlachetnianie. Uważam, że istotnie dla realizacji zamierzeń wychowawczych, to określenie ma wielki walor dla nauczyciela w jego codziennej pracy. Określa ono wyraźnie, co nauczyciel winien robić, a z drugiej strony niewątpliwie zagadnienie stosunku jednostki do zbiorowości jest istotnym problemem wychowania.

Cóż w tym względzie daje osiedle?

Uczeń w szkole to maska i to maska coraz to inna. Co kryje się za maską wychowanka? Tak zwane indywidualne poznawanie — to w dużej mierze nawet u wytrawnego pedagoga frazes. A jednak — uczeń wyrwany z murów szkoły na wycieczce staje się sobą, narzucone pęta zrzuca z siebie i pokazuje, czym jest. Osiedlenie ma chłodu murów szkolnych i na osiedlu młodzież staje się, czym jest istotnie a przecież znajomość duszy dziecka jest niezbędną dla pedagoga, który chce nią kierować i na kształtowanie jej kultury społecznej wywierać wpływ.

Jest to bezspornym faktem, stwierdzonym przez zwolenników i przeciwników osiedli, że osiedle zbliża młodzież do wychowawcy w ciągu tygodnia więcej, niż w ciągu lat pobytu w szkole. Jest to wielki walor osiedli. Dyscyplina wymuszona i bezwzględna hamuje to zbliżenie,

to zbliżenie, które daje możność wychowawcy poznać, co kryje się w głębinach duszy młodego człowieka.

Dlaczego tak nie jest w szkole? Trudno na to odpowiedzieć. Może dlatego, że osiedle jest i szkołą i domem rodzinnym równocześnie, że wychowawca jest matką i nauczycielem. Może to jest odpowiedź. Wyzwolenie się ukrytych tendencji daje możność ich sublimacji w stosunkach ze zbiorowością.

Osiedle w sposób naturalny narzuca problem organizacji życia minjaturowego społeczeństwa osiedlańskiego, mającego swe prawa i obowiązki. Cele tej zbiorowości są bezpośrednie i widoczne. Bezpośrednio widoczne, co dla niej jest dobre a co złe.. Wynika stąd konieczność samooograniczania się na rzecz dobra zbiorowego, które staje się dobrem własnym, choćby np. zabiegi higieniczne, jak czyszczenie sal, wietrzenie, ich wygląd estetyczny, ład przy jedzeniu i t. d.

Organizacja wycieczki, gier, zabaw, rozrywek świetlicowych, czy poważnej pracy umysłowej na świetlicach, wymagają rozwiązania problemu organizacji życia zbiorowego dla własnego, widocznego, zbiorowego dobra.

Osiedle jest dobrem zbiorowym. Całe jego otoczenie służy nie tylko zespołowi, lecz i zespołom następnym. Występuje więc rozszerzenie widnokręgu życia zbiorowego od zespołu na większe gromady.

Wytwarza się szacunek dla dobra zbiorowego: od jabłek na drzewie w ogrodzie, które nie są własnością zespołu, lecz własnością zbiorową. Podobnie kwiaty zerwane nie będą bawić oka innych. Budzi się refleksja na temat życia zbiorowego coraz szerszych grup, do państwa włącznie i w ten sposób pogłębia się stosunek społeczny jednostki przez intelektualne ujęcie celów życia zbiorowego, a przez czynne branie udziału w tem życiu, wytwarza się nawyk woli, zdolnej żyć w harmonii ze zbiorowością.

Samorząd ma tu przed sobą szereg istotnych a nieurojonych problemów do rozwiązania, które dla dobra gromady rozwiązać musi.

Postawienie problemów dydaktycznych, wymagających wykonania fragmentów przez jednostki, by z nich wyrosła syntetycznie całość, jest dalszem, czynnem realizowaniem kształtowania stosunków społecznych.

Oddziaływanie kulturalne na środowisko, wiązanie się z niem uczuciowe bliższe następuje przez zetknięcie się z nieznaną wsią i jej mieszkańcami. Urządzanie dla tego środowiska rozrywek kulturalnych wymaga zespołowych prac i kształci ofiarność społeczną. Osiedle

zatem przede wszystkim dla kształtowania uczuć społecznych jest niezastąpioną formą wychowawczą, w myśl przesłanek wypowiedzianych na wstępie.

Świetlice. Wśród naszych prac jedną z ważnych placówek pracy na osiedlu są t. zw. świetlice.

Zespół zbiera się w sali osiedla lub przy ognisku w lesie, by wysłuchać referatów swoich kolegów, związanych z zagadnieniem wychowawczego działania na intelekt. Referaty uprzednio opracowane, samorzutnie i z własnego wyboru na świetlicy osiedlańskiej są słuchane z zainteresowaniem. Jest ich kumulacja. Są jakby inną formą gry sportowej — intelektualnemi zawodami. Zawodnik sili się, by zająć pierwsze miejsce. Prócz referatów samorzutna czynność, by kolegów zabawić: rodzą się pomysły, balet, teatr, humor, śpiew, muzyka — wre życie. Młodzież się wyżywa, a w gromadzie się zespala i pogłębia swój uczuciowy stosunek do zbiorowości.

Świetlice szkolne nie zastąpią świetlicy na osiedlu. W szkole zawsze w świetlicy wieje nuda. Wszak w mieście młodzież ma tyle form rozrywek, że świetlica szkolna jest dla niej — jakże często — piłą.

Splot nowych wrażeń. Znanе jest zjawisko, że często krakowianin mało zna Wawel — gdyż za blisko jest: bliskość wywołuje spowszednienie.

Nic więc dziwnego, że okolice dalsze, w których rzadko przebywamy, swoją strukturą mocniej wrzynają się w wyobraźnię, zwłaszcza młodzieży. Obiekty zbiorowego wysiłku, drogi, budowle i t. p. w okolicy osiedla mocniej działają na wyobraźnię, pobudzając ją od odczucia zbiorowej mocy i jej czynów, niż analogiczne w stałej siedzibie. Rozszerza się widnokrąg patrzenia i potężna organizacja — państwo — staje się coraz bardziej uchwytana ze swojemi najogólniejszemi celami.

Kultura wsi i miasta. Życie w zbiorowości, dobrowolne poddanie się jego potrzebom, umiejętność zharmonizowania swych działań z działalnością innych, wymaga znajomości grup społecznych, które tworzą państwo.

Życie wielkomiejskie ma to do siebie, że warstwę inteligencją dość mocno z sobą sprzęga i zasłania jej widok na warstwy inne, zwłaszcza na lud.

Chłop znany jest z malowańek i pseudoludowych sztuk. Jego kultura i twar da praca dobrą jest jako materiał twórczy literata, lecz pozostaje inteligencji naogół nieznaną. Pociąga to za sobą fakt niewątpliwy, że warstwa inteligencja, jako rządząca, nie znając odrębnej struktury życia wsi — wbrew logice życia państwowego — tę warstwę o niewątpliwej wartości dla państwa zostawia na uboczu i powoli — bardzo wolno — wciąga ją w orbitę życia pań-

stwowego. Jednym z istotnych celów osiedli Niemcy uznali poznanie przez młodzież wielkomiejską życia wsi.

U nas, w Polsce, to zagadnienie jest może nawet donioślejsze, niż w Niemczech. Nie trzeba tu chyba argumentów za doniosłością tego faktu.

Badanie życia wsi z jednej strony, z drugiej kulturalne oddziaływanie osiedla na wieś przez młodzież jest trudnym, lecz w realizacji nowego człowieka ważnym problemem.

Zespolenie się uczuciowe tych warstw — miasta i wsi — zespolenie się kultur, zwłaszcza w życiu Polski, jest faktem wielkiej wagi i w wyszukiwaniu wartości wychowawczych osiedli trzeba go uwzględnić na pierwszym miejscu. Zeszły się dzieci wiejskie w swej szkole: nie wiedzą co będzie. Nadchodzi zwarty szereg uczniów w mundurkach gimnazjalnych. Wzajemne powitania. Wieczornica. Opowiadania o swem mieście i swej okolicy, o życiu i zwyczajach. Deklamacje regionalne i śpiewy. Potem młodzież wiejska o swojem zaczyna opowiadać życiu. Stapiają się różnice, a z tego zawiązku młodych serc może wyrośnie harmonijne działanie w przyszłości, ku pożytkowi obu stron i ku potędze Polski.

Wychowawczy wpływ przyrody. Ileż to czynników, które kształtują duszę ludzką! W tym labiryncie z trudem kieruje się myśl pedagogiczna, by temi czynnikami świadomie kierować. Jednym z tych czynników jest niewątpliwie sama przyroda. Wszak ona wychowała odrębność typu chłopca. Przyroda — nie będzie to może przesadą — ukształtowała odrębność narodów i ich charakter narodowy.

Szkoły leśne i osiedla irracjonalnie korzystają ze zbawiennego typu przyrody, która niewątpliwie uszlachetnia naturę ludzką i pogłębia stosunek uczuciowy do ziemi ojców i budząc miłość ojczystej ziemi. Piękno przyrody wywiera swój wpływ na irracjonalne kształtowanie się uczuć estetycznych. Przez odpowiednio wybraną okolicę na osiedla wykorzystujemy ten zbawienny wychowawczy wpływ.

Wychowanie fizyczne. O wpływie osiedla na wychowanie fizyczne niewiele trzeba mówić: jest on bowiem tak istotny i widoczny, że argumentów nie wymaga. Należałoby tylko wspomnieć, że ważną rolę jest wyzyskanie sportu, zwłaszcza grupowego dla celów wychowawczych.

Klasa i nauczyciel. Osiedla (jeżeli wolno tak mówić) to gaik Akademosa. Czy miałby Platon natchnienie do swej wzniosłej myśli, gdyby w niejednej z naszych uczelni wielkomiejskiej uczył? Czy jego uczniowie słuchaliby jego wzniosłej prawdy z takim uwielbieniem, gdyby 50-ciu ich

gniotło się w niewygodnych ławkach, przy kanikule, albo w zimnie? Ta ciepła atmosfera osiedla, czynnik zaufania w stosunku klasy do nauczyciela, to walory osiedla niedające się zrealizować w murach szkolnych. Dlaczego?

W promieniach słonecznych, wśród kwiecia i zieleni pod czarem przyrody i jej tchnieniem życiodajnem topnieją lody, otwierają się serca i uczucia. Jest miło i ciepło.

Dobrze jest uczniom i dobrze nauczycielowi. Zmęczony on i schorowany, to prawda, lecz jest mu dobrze — bo młodzi nagle otworzyli swe serca — on stał się ich ojcem i matką — a oni poczuli się jego dziećmi.

Praca po powrocie z osiedla. Jak ważne jest należyte przygotowanie pracy na osiedle, tak samo ważną jest kontynuacja nawyków osiągniętych na osiedlu. Przedłużenie atmosfery osiedla to byłby najważniejszy postulat pracy po powrocie z osiedla.

Zakończenie. Osiedla jako forma wychowawczego działania warte są, by próbom pracy na nich poświęcić wiele czasu i środków materialnych. Być może, że z osiedli narodzi się szkoła przyszłości.

Gromadzenie doświadczeń będzie ważnym przyczynkiem dla praktyki wychowawczej: osiedle wychowuje młodzież, lecz wychowuje także nauczyciela, otwierając przed nim nowe horyzonty w jego pracy.

Zespala osiedle uczniów, lecz zespala i grono we wspólnym poszukiwaniu. Praca żmudna i ofiarna, cicha i bez światła dnia — a jej rezultat w dalekiej, a może bliskiej?! — przyszłości.

Realizacja planu dydaktycznego na Osiedlu.

(Według referatu prof. dra Bettleji Tadeusza na podstawie prac Rady Pedagogicznej, ogłoszonego na konferencji w U. W. Śl. Wydziale Oświecenia Publicznego.)

Przed otwarciem Osiedla i wyjazdem pierwszej klasy na tygodniowy pobyt, specjalna komisja pod przewodnictwem dyrektora, złożona z kilku członków Grona Nauczycielskiego, przedyskutowała i ustaliła wytyczne w sprawie planu dydaktycznego na Osiedlu. Rezultaty pracy tej komisji zostały przedstawione na plenum Rady Pedagogicznej, a były one następujące:

Należy przyjąć, że normalna nauka, taka jaka odbywa

się w zakładzie, w czasie pobytu na Osiedlu nie jest możliwa. Stoją temu na przeszkodzie: 1. brak odpowiedniego wyposażenia w pomoce naukowe i odpowiednich pracowników, którymi rozporządza zakład główny; 2. w czasie pobytu na Osiedlu jest tylko z klasą wychowawca klasy, specjalista w swoim przedmiocie; normalny tok nauki w głównym zakładzie nie pozwala na to, by z daną klasą wyjeżdżało więcej nauczycieli, stały zaś dojazd nauczycieli uczących poszczególnych przedmiotów jest w obecnej sytuacji utrudniony wieloma względami. Ustalono jednak także, że pobyt

Widok z Osiedla na Magórkę.

na Osiedlu nie może być tylko wypoczynkiem i nie może stanowić luki w materiale dydaktycznym, lecz nauka odbywać się musi, choć w znacznie zmniejszonych wymiarach. Doświadczenie, nabyte w ciągu pobytu wszystkich prawie klas wykazało, że w ramy pobytu na Osiedlu można zupełnie dobrze zmieścić do 20 a nawet i więcej godzin lekcyjnych, nie wliczając w to gimnastyki. Rada Pedagogiczna stanęła także i na stanowisku, by program nauki na Osiedlu łączyć ze środowiskiem. Nie zawsze i nie przy wszystkich przedmiotach można to w równej mierze uczynić.

Przechodząc poszczególne przedmioty, najsamprzód te, których pogłębieniu pobyt na Osiedlu sprzyja, na pierwszym miejscu postawić należy geografię i przyrodę. Osiedle gimn. państw. w Katowicach, leżące u stóp Karpat, pozwala uczniom przez wycieczki na poznanie budowy geologicznej gór, rzeźby i pracy rzek, znaczenia turystycznego i klimatycznego (Bystra), źródła energii elektrycznej (zapora w Wapienicy). Bielsko, jako ośrodek przemysłu

tkackiego i zwiedzenie fabryki sukna, pozwala na poznanie sposobu fabrykacji, źródła surowców i rynków zbytu. Jednym słowem, geograf ma szerokie pole do działania. Podobnie przyrodnik może obserwować przyrodę w górach, jej rozmieszczenie w miarę wysokości, różne objawy życia, w zależności od pory roku. I choć zebrane obserwacje w zakresie geografii czy przyrody, wyprzedzać może będą materiał dydaktyczny, można zawsze z powodzeniem odwołać się do nich w odpowiednim czasie. A nawet, jeśli nie łączą się z materiałem dydaktycznym w danej klasie, krótka rekapitulacja po powrocie z Osiedla i odwołanie się do materiału przerobionego w poprzednich latach utrwali zdobyte już wiadomości. Pogłębienie przyrody i geografii i ściśle ich zespolenie ze środowiskiem jest jednak możliwem wtedy, gdy z klasą na Osiedlu jest nauczyciel-przyrodnik lub geograf.

Pobyty na Osiedlu można również bardzo dobrze wykorzystać dla ćwiczeń hufca szkolnego w klasach VI i VII. Tutaj praktykowano u nas, że kierownik hufca szkolnego wyjeżdżał na jeden dzień celem przeprowadzenia ćwiczeń w terenie, zasadniczo obcym dla uczniów. Wreszcie sporty i ćwiczenia cielesne, a szczególnie gry i ćwiczenia polowe, mają szerokie zastosowanie w czasie pobytu na Osiedlu. W porze zimowej wszystkie klasy korzystały z narciarstwa i uprawiały sport saneczkowy.

Inne przedmioty są już znacznie luźniej związane ze środowiskiem, w którym znajduje się nasze Osiedle, jakkolwiek nauczanie języka polskiego i historii łatwiej związać ze środowiskiem, niż np. matematykę lub fizykę.

W sprawie nauczania poszczególnych przedmiotów wytworzył się u nas — drogą doświadczenia — następujący sposób postępowania: Przed wyjazdem danej klasy zbiera się konferencja uczących w danej klasie, celem ustalenia programu dydaktycznego i wychowawczego na czas pobytu na Osiedlu. Panowie uczący poszczególnych przedmiotów wręczają Opiekunowi klasy materiał, który należy na Osiedlu przerobić. Ogólną liczbę godzin nauki i lekcji, przypadających na poszczególne przedmioty ustala się na powyższej konferencji. Opiekun klasy ustala już sam liczbę godzin na poszczególne dni i jakie przedmioty należy w danym dniu przerobić. Rozumie się, że pewne przesunięcia lekcji w przyjętym planie dydaktycznym są możliwe.

Jak się przedstawia realizacja przyjętego programu w czasie pobytu na Osiedlu?

Tutaj zaznaczyć należy, że wpływ nauczyciela-wychowawcy klasy na realizację planu jest niewątpliwie większy w niższych klasach, niż w klasach wyższych, bezpośrednia bowiem ingerencja opiekuna klasy jest bardziej możliwa

tam, gdzie kurs ma raczej charakter propedeutyczny, niż w klasach wyższych, gdzie specjalizacja i fachowe wiadomości są bezwzględnie konieczne.

Każdy z nauczycieli, uczących w danej klasie, przed wyjazdem na Osiedle poucza uczniów, co mają na Osiedlu przerobić i w jaki sposób się uczyć, jakie zabrać ze sobą pomoce naukowe i podręczniki. Młodzież więc i opiekun klasy są ściśle poinformowani o sposobie i materiale, który

Posiłek na Osiedlu.

należy na Osiedlu przerobić, jakoteż metodyką pracy. Normalnymi lekcjami są lekcje opiekuna klasy, który zwykle więcej czasu poświęca swemu przedmiotowi. Inne lekcje rozmaicie się przerabia. Np. uczeń celujący w danym przedmiocie, przerabia lekcje sposobem i metodą danego nauczyciela, a która jest znana wszystkim uczniom, bądźto uczniowie opracowują w grupach samodzielnie wytworzonych pewne zagadnienia, bądźto pracują sami, wreszcie czyta się wspólnie utwory z literatury pięknej, lub uczniowie wygłaszają referaty, poczem następuje dyskusja. Na wszystkich lekcjach obecny jest opiekun klasy, który ma ogólny nadzór nad klasą i baczy, by czas został należycie wyzyskany. Stosuje się u nas coraz częściej dojazd nauczycieli, celem przeprowadzenia normalnych lekcyj. Dzieje się

to bez większej szkody dla zakładu głównego, wyjeżdżający bowiem nauczyciele w dniu wyjazdu albo nie mają wcale lekcji w głównym zakładzie (np. kierownicy ognisk metodycznych), albo lekcji mało, względnie tylko w tej klasie, która jest na Osiedlu (np. fizyk ma po 2 godz. razem, przy podziale na dwie grupy 4 lekcje w danej klasie, w tym więc dniu jedzie na Osiedle).

Wkońcu należy zadać sobie pytanie, czy materiał dydaktyczny, przerobiony na Osiedlu bez współudziału uczącego nauczyciela jest tak dalece utrwalony w pamięci, że nauczyciel po powrocie klasy z Osiedla nie potrzebuje już więcej czasu mu poświęcać, czy też nie należy czasu tamtego uważać za stracony w tym sensie, że materiał zadany na Osiedle musi nauczyciel jeszcze raz przerabiać w klasie. Zagadnienie to było przedmiotem dyskusji na Radzie Pedagogicznej, która doszła do następujących wniosków: O ile uczniowie mają ściśle skonkretyzowany temat do opracowania (np. wypracowanie zadań), to z zadania swego się wywiązują; o ile temat jest ogólny i wykonanie jego polega na obserwacjach uczniów czy bardziej samodzielnej pracy — to temat nie zostanie opanowany przez wszystkich uczniów. Egzekutywa po powrocie do zakładu wykazuje, że uczniowie nie wiele korzystają z samodzielnej pracy na Osiedlu. Wobec powyższego Rada Pedagogiczna zastanawiała się nad tem, czy wogóle nie zrezygnować z realizacji planu dydaktycznego na Osiedlu przynajmniej w tych warunkach, w jakich się ono dziś znajduje, na rzecz planu wychowawczego.

Reasumując, należy stwierdzić:

1. Realizacja planu dydaktycznego w 100% na Osiedlu nie jest w dzisiejszych warunkach możliwa.
2. Osiedle należy wobec tego wyzyskać głównie w kierunku wychowawczym.
3. By jednak pobyt na Osiedlu nie był luką w materiale dydaktycznym, należy dążyć do umożliwienia przyjazdu nauczycielom-fachowcom.

I. Dział wychowawczo-społeczny.

1. Zasady organizacji pracy wychowawczej. Stosownie do postulatów gimnazjum odnośnie do programu pracy wychowawczej oraz zgodnie z funkcją społeczno-państwową gimnazjum zapewnienia wychowania młodzieży na świadomych swych obowiązków twórczych obywateli Rzeczypospolitej, został ustalony przez Radę Pedagogiczną plan wychowawczy, uwzględniający możliwie najwyższe jej wyrobienie moralne, umysłowe i fizyczne oraz najlepsze przygotowanie do życia. Plan ten, zaprojektowany przez specjalną komisję, został przedyskutowany na konferencji wstępnej, przyczem uwzględniono: a) cele wychowawcze, b) środki wychowawcze, jakimi szkoła dysponuje, c) rozłożenie pracy wychowawczej na poszczególne organy, mające prowadzić akcję wychowawczą w szkole (dyrektor, ogół nauczycieli, opiekunowie klas, wychowawcy specjaliści, Rada Pedagogiczna, Rada wychowawców, Rada Rodzicielska wzgl. patronaty klasowe).

Jako hasło, mające być realizowane w pracy wychowawczej w ciągu roku szkolnego 1934/35, wysunęła Rada Pedagogiczna: „Praca z myślą wyłącznie o sobie — to dowód egoizmu; praca z myślą o społeczeństwie — to wyższa wartość i jedynie godna człowieka i obywatela.“

Rozwinięcie tego hasła miało następować na godzinach wychowawczych, w kółkach i organizacjach szkolnych, Osiedlu szkolnym poprzez następujące etapy:

- a) potrzeba pracy dla człowieka i społeczeństwa,
- b) rodzaje pracy,
- c) błogosławieństwo pracy,
- d) wzajemny stosunek jednostki i społeczeństwa, normowany przez pracę,
- e) dorobek pracy polskiej.

W klasach niższych moment ten — zgodnie z rozwojem psychicznym — miał być szczególnie, obok innych celów, wyszukany dla kształcenia moralnego, w klasach wyższych — gdzie młodzież ma zasadnicze podstawy etyczne

ugruntowane — w głównej mierze dla wychowania społecznego.

Plan ten nauczyciele poszczególnych klas — nietylko opiekunowie — postarali się dostosować do danego zespołu, przyczem miał on być, o ile możliwości, także uwzględniony przy wychowywaniu przez nauczanie. Ważną rzeczą, na co zwrócono uwagę, było powiązanie tego planu z życiem i rzeczywistością, uniknięcie moralizowania, uwzględnienie zainteresowań młodzieży i podkreślanie strony pozytywnej poruszanych spraw.

Na godzinach wychowawczych uwzględniono przy realizacji część teoretyczną planu oraz część aktualną, wypływającą z życia klasy, środowiska i państwa. Dalszym etapem pracy było wprowadzenie wysnutych wniosków, wskazówek i rad w czyn.

W organizacji pracy wychowawczej, poza bezpośrednim wpływem członków grona nauczycielskiego na uczniów w szkole i poza szkołą, oraz nauczaniem, uwzględniono dopomaganie uczniom do samowychowywania się oraz organizowania życia zbiorowego uczniów (samorząd, organizacje szkolne), wreszcie współdziałanie domu i szkoły w akcji wychowawczej (patronaty klasowe).

W programie pracy wychowawczej leżało nadto: zwrócenie uwagi na pracę ucznia, konsekwentnie stosowaną, jako wyrabiającą charakter oraz — karność, której ostatecznym etapem miała być karność wewnętrzna, dalej na kierowanie lekturą (z czytaniem czasopism i gazet), jako ważnym czynnikiem pedagogicznym.

Nadto szkoła tut. wspólnie z Radą Rodzicielską, uzyskawszy zgodę Władz szkolnych, przeprowadziła ciekawy eksperyment, mający m. i. na celu pogłębienie pracy wychowawczej, idącej w kierunku:

- a) utrwalenia czynnika zaufania i życzliwości obopólnej wychowawcy i wychowanka i wytworzenia odpowiedniej atmosfery wychowawczej,
- b) społecznienia młodzieży,
- c) rozwiązywania problemu „dom i szkoła“, obok momentu dydaktycznego — realizacji nowego programu i wyrobienie w uczniu samodzielności, aktywności i systematyczności.

Eksperymentem tym było Osiedle szkolne gimnazjum państwowego, uruchomione we wrześniu 1934 w Mikuszowicach koło Bielska.

2. Realizacja planu pracy wychowawczej.

A. W poszczególnych klasach plan wychowawczy został przystosowany do danego zespołu, przyczem niejednokrotnie następowały uzupełnienia lub ograniczenia względnie

zmiany, które miały na celu związanie planu z rzeczywistością życiową. W tym względzie wychowawcy mieli całkowitą swobodę wyboru dróg i stosowania metod dla osiągnięcia wyników na początku roku ustalonych, gdyż w dziele wychowania nie decyduje ujęcie środków działania w pewne ramy i punkty i przestrzeganie form zewnętrznych, ale inicjatywa i zapał nauczyciela.

Hasło naczelne „praca“ użyte zostało dla celu realizacji wychowania człowieka jako takiego, dla rozwoju charakteru moralnego, fizycznego, jak również o by w a t e l a, członka społeczeństwa polskiego i Państwa Polskiego; rzecz jasna, że osiągnięcie celu ostatecznego ma być ukoronowaniem wieloletnich wysiłków, stąd też do celu tego dążono przez osiąganie celów pośrednich oraz należyty dobór środków.

Plany wychowawcze poszczególnych klas oraz organizacji uczniowskich uwzględniały wytyczne, ustalone przez Radę Pedagogiczną w sposób unormowany rozwojem psychicznym i zainteresowaniem młodzieży; w nauczaniu wartości wychowawcze były osiągane przez dobór i wyzyskanie treści, odpowiednią organizację nauki, wysiłki zmierzające do wyrobienia w uczniu samodzielności, aktywności, systematyczności i rzetelnego stosunku do pracy.

Ogniskiem pracy były godziny wychowawcze, które odbywały się najmniej raz na 3 tygodnie; przeciętna liczba godzin wychowawczych wynosi 22 w całym roku szkolnym (najmniejsza liczba zebrań 14, najwyższa 28). Na godzinach tych omawiano wszelkie sprawy, związane z planem wychowawczym oraz z życiem klasy, przyczem punktem wyjścia były zapytania młodzieży, wydarzenia szkolne, państwowe, artykuły z pisma młodzieży i innych, i t. p.

W godzinach wychowawczych brali także udział, co należy podkreślić jako eksperyment tegoroczny, rodzice, jako omawiający organizacje społeczne, państwowe i t. p., względnie oprowadzający młodzież w instytucjach, w których sami pracują.

Czytelnictwo było otaczane opieką i obserwowane przez wychowawcę w pierwszym rzędzie. W wypadkach niezadawalających obmyślano środki zaradcze dla podniesienia zainteresowania książką i lekturą. Wielką pomocą były tu szkolne gazetki ściennie (organizacji międzyszkolnej „Kuźni Młodych“, oraz klasowe), niekiedy prowadzone z podziwu godną wytrwałością i starannością.

Pracę wychowawczą — środki i cele — na Osiedlu szkolnym oświetlono w referacie wstępnym prof. J. Smolenia.

Współudział domu rodzicielskiego w dziele wychowania omówiono w części III sprawozdania.

Organizacje szkolne i kółka naukowe.

L. p.	Nazwa organizacji względnie kółka	Ia	Ib	Ic	IIa	IIb	IIc	Va	Vb	Vc	Vd	VIa	VIb	VIc	VIIa	VIIb	VIIIa	VIIIb	Razem
1	Sodaliczja Marjańska	2	4	4	7	2	17	2	2	7	6	5	7	3	2	10	—	9	89
2	Koło Abstynentów	—	—	3	1	—	—	—	—	4	—	—	1	2	3	2	—	—	16
3	Straż Przednia	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	4	—	1	2	11
4	Kółko Filologiczne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	18	—	—	19
5	Kółko historyczne	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	1	1	19	4	4	37
6	Kółko przyrodnicze	1	—	8	1	4	1	3	—	—	—	—	—	—	5	—	2	—	25
7	Kółko Miłośn. Języka polsk.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	8	—	13	25
8	Kółko krajoznawcze	2	—	5	2	—	—	—	—	—	—	6	3	—	6	—	—	—	24
9	Polski Czerwony Krzyż	4	24	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	1	—	32
10	L. O. P. P.	2	25	6	14	27	44	29	15	12	19	3	2	8	41	26	3	4	280
11	Koło L. M. i Kol.	—	—	—	—	1	1	—	8	1	—	—	1	—	4	—	1	3	20
12	G. K. S. (Gimn. Koło Sport.)	—	—	—	—	2	1	2	3	—	1	1	3	—	18	3	17	6	57
13	Harcerstwo	2	5	2	5	4	7	10	6	—	1	—	8	6	6	—	—	—	62
14	Koło Miłośników Muzyki	—	4	1	2	2	—	7	—	—	2	4	—	1	—	—	—	—	23
15	Koło Szachistów	3	2	3	2	—	3	2	1	2	2	—	—	—	1	—	1	3	25
16	Koło Miłośn. robót ręcznych	1	—	—	3	—	11	—	3	—	—	—	—	—	4	—	—	—	22
17	Samorząd	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	6	1	1	1	25
	Razem	18	65	33	38	43	86	57	39	34	32	22	30	28	104	87	31	45	792

Gmach Gimnazjum Państwowego w Katowicach.

Linoryt ucznia Ogrodzińskiego.

B. Organizacje uczniowskie. Organizację życia wewnętrznego pozostawiono samym uczniom, które — o ile chodzi np. o samorząd klasowy — nie posiadało ścisłych form zewnętrznych, a raczej wyrażało się w pewnej postawie całej klasy.

Aktywność kółek była warunkiem ich utrzymania; szkoła baczyła pilnie, by uczniowie nie brali zbyt

dużo na swe barki. Stąd ograniczono przynależność uczniów tylko do jednej organizacji i jednego kółka naukowego. Wykazujący postępy niedostateczne na poszczególnych konferencjach otrzymywali urlop z organizacji. Szkoła pozostawiała inicjatywę w organizacjach wyłącznie uczniom, a rola wychowawcy ograniczała się do rzucania rad i uwag, gdy tego zaszła potrzeba.

Niech te organizacje same przemówią.

WYCHOWANIE RELIGIJNO-MORALNE.

Sodalicja Marjańska.

Sodalicja Marjańska naszego zakładu zakończyła w bieżącym roku szkolnym pierwsze 10-lecie swego istnienia. Liczy ona obecnie 89 członków, w tem 51 sodalisów, 13 kandydatów i 25 aspirantów.

Całej tegorocznej pracy w Sodalicii nadawało kierunek hasło, wydane przez Centralę Związku Uczniów Sodalicyj Szkół Średnich w Polsce: „Kieruj się w życiu prawdą!”

W związku z tem hasłem wygłosili sodalisi na miesięcznych zebraniach (ogółem odbyło się 10 zebrań miesięcznych i 5 zarządu), które poprzedzała Msza św., odprawiana w kaplicy SS. Elżbietanek, oraz wspólną Komunią św., referaty, jak np.: „Kwestja kłamstwa“ (sod. Hielscher VIII b), „Potrzeba prawdy w życiu“ (sod. Skutella VII b), „Męczennicy za prawdę w historii świeckiej i kościelnej“ (sod. Wysocki VI a), oraz inne, jak: „Błaski i cienie inteligencji polskiej“ (sod. Hałupka VII b), „Znaczenie kolonji sodalicyjnej na Śnieżnicy“ (sod. Gabriel VII b), „Wakacje sodalisa“ (sod. Gabriel VII b).

Mając na uwadze wszczepienie ducha sodalicyjnego w młodszych członków, założono „Kółko Młodszych“, na zebraniach którego przerabiano dokładnie Ustawy i istotny cel Sodalicii (zebrań odbyło się ogółem 20).

Jak dotychczas, pracują nadal w łonie Sodalicii sekcje, a to: 1. eucharystyczna, która brała udział w licznych adoracjach i przygotowała 6 Mszy św. recytowanych, w tem 3 w kaplicy SS. Elżbietanek a 3 w kościele garnizonowo-szkolnym, oraz prenumerowała czasopismo „Hostja“ (50 egzemplarzy); 2. misyjna, która zajęła się rozpowszechnianiem pisemek: „Młodzieży Misyjnej“ (70 egzemplarzy), „Posiewu“ (35 egzempl.) i „Głosu misji wewnętrznej“ (20 egzempl.), jakoteż zebrała kilka tysięcy zużytych znaczków pocztowych (5000) i pewną ilość stanjolu; 3. muzyczna, która uświetniała wystęпами nabożeństwa i religijne uroczystości szkolne; 4. charytatywna, która umożliwiła wysłanie sześciu członków na

Kolonję Sodalicyjną na Śnieżnicy i dopomogła niezamożnym kolegom-maturzystom do wzięcia udziału w rekolekcjach zamkniętych (19).

Ponadto otrzymywał każdy członek sodalicji pisemko sodalicyjne: „Pod znakiem Marii“.

Istnieje również biblioteka sodalicyjna, która powiększa się z roku na rok ilością książek (obecnie liczy 325 tomów), zyskując sobie coraz to większą liczbę czytelników (72), a to nie tylko wśród członków Sodalicji, lecz również wśród kolegów-niesodalistów zakładu.

Na początku roku szkolnego gościła Sodalicja delegatów Sodalicyj Uczniowskich całego Śląska, organizując Zjazd Prowincjonalny w Katowicach. W dniu 8-go grudnia brała Sodalicja czynny udział w Akademji z okazji 350-lecia założenia pierwszej Sodalicji „Prima Primaria“, a w dzień święta patrona naszego zakładu św. Kazimierza urządziła uroczysty poranek szkolny.

Uroczysta Akademja naszego dziesięciolecia zamknęła kalendarzyk imprez, urządzanych przez Sodalicję w bieżącym roku szkolnym.

Dziesiąty z rzędu rok opiekuje się Sodalicją naszego gimnazjum Moderator ks. R. Josiński. W skład Zarządu wchodzi: Gwóźdź Józef, VII b — jako prezes, Ośka Bogdan, VI a — jako sekretarz i Gabrjel Leon, VII b — jako skarbnik.

G w ó ź d ź Józef (kl. VII b), prezes.

Kółko Abstynentów.

Kółko Abstynentów liczy 46 członków; prawie wszyscy zobowiązali się również do wstrzymania się od palenia tytoniu.

W „Złotej Księdze“ odnowiło swe przyrzeczenie 18 uczniów, którzy nie biorą udziału w pracach Kółka.

Odbyło się 8 zebrań członków i 2 posiedzenia Zarządu. Całoroczna praca odbywała się pod hasłem: „Historja walki z alkoholizmem.“ Członkowie wygłosili następujące referaty:

1. Historja walki z alkoholizmem.
2. Jak można pracować dla dobra abstynencji?
3. Walka z alkoholizmem w Ameryce.
4. Walka z alkoholizmem na Śląsku.
5. Walka z alkoholizmem w Polsce.
6. Kościół katolicki w walce z alkoholem.
7. Alkoholizm i sprawy gospodarcze.
8. Praca propagandowa w Kółku Abstynentów.

W dniu 16 II 1935 r. urządziło Kółko w auli tutejszego gimnazjum Wieczornicę, połączoną z wyświetleniem filmu o treści antyalkoholowej.

W dniu 5 V 1935 r. Kółko urządziło wycieczkę do Zadoła k. Panewnik.

Kółko posiada własną bibliotekę, liczącą 69 tomów; w bieżącym roku zakupiono 14 nowych książek. Kółko abonuje również czasopismo abstynenckie p. t. „Świt“ w 2 egzemplarzach.

Kuratorem Kółka był ks. prof. R. Josiński.

W skład Zarządu wchodził: Lizoń Ewald (VII a) — jako prezes; Kopietz Wilhelm (VII b) — jako sekretarz; Psik Gerard (VII b) — jako skarbnik, Pawlik Jerzy (VI c) — jako bibliotekarz.

K o p i e t z Wilhelm, sekretarz

WYCHOWANIE OBYWATELSKO-PAŃSTWOWE.

Straż Przednia.

Do zespołu w bieżącym roku szkolnym należało 11-tu uczestników, a pod koniec tego roku zostało przyjętych 4-ch kandydatów.

W zespole były następujące Koła: 1. Koło świetlicowe, 2. Koło sportowe, 3. Koło redakcyjne, 4. Samorząd Uczniowski.

W każdym kole pracowało po dwóch uczestników, przez co praca dała pożądane rezultaty. Jedną z najtrudniejszych prac miało Koło świetlicowe. Prowadziło ono lekcje z dziećmi polskimi, uczęszczającymi do szkoły niemieckiej. Świetlica dla tych dzieci, w liczbie 15-tu, była czynna podczas zimy w środy i soboty od 5-tej do 7-mej. Na wiosnę i w lecie przeprowadzano gry i zabawy na boisku szkolnym. Wynikiem tej pracy było przejście jednego chłopca do szkoły polskiej.

Koło sportowe miało zajmować się wychowaniem fizycznym naszego gimnazjum i pobudzaniem innych do zajęcia się sportem. Za inicjatywą Koła odbył się turniej siatkówki i koszykówki, dalej były przeprowadzone zaprawy lekkoatletyczne na boisku Pogoni, a sekcja pływacka urządziła treningi w miejskiej pływalni za zniżoną opłatą.

Koło Redakcyjne, do którego należało trzech uczestników, zajmowało się „Naszem Pisemkiem“, „Gazetką ścienną“ i „Kuznią Młodych“.

Dobrym wynikiem pracy może się poszczycić Koło Samorządu Uczniowskiego, do którego należeli prawie wszyscy uczestnicy naszego zespołu. Nareszcie Samorząd objął

naczelne stanowisko w życiu organizacyjnym naszego gimnazjum, a wszyscy zrozumieli, że wzajemna pomoc jest najwyższem prawem życia społecznego. Opiekunem zespołu był obywatel instruktor Wnuk.

Lizoń Ewald, kier. zespołu.

Samorząd. Samorząd obejmował wszystkich uczniów Zakładu. Młodzież w bieżącym roku szkolnym wykazała już więcej zrozumienia dla idei samorządu i zorganizowanej pracy zbiorowej. Rada samorządu, jako czynnik wykonawczy woli poszczególnych klas, składała się z przewodniczących gmin klasowych oraz przedstawicieli kół i organizacji. W skład zarządu samorządu, wybieranego przez Radę Samorządu, wchodził uczniowie: Voit VI b — prezes, Wiśniewski VI c — zastępca prezesa, Penczek VI c — sekretarz, Długoborski VII a — skarbnik. Rada składała się z 25 członków.

W programie swej pracy na rok szkolny 1934/35 samorząd przewidział: uruchomienie i prowadzenie świetlicy uczniowskiej, zorganizowanie samopomocy uczniowskiej, prowadzenie dyżurów, utrzymywanie porządku przy pochodach i w czasie 10-minutowych ćwiczeń gimnastycznych, projektowanie i realizowanie uroczystości, zorganizowanie zbiórki książek dla biednej młodzieży na kresach wschodnich, realizowanie planu pracy i rozwój idei samorządowej w poszczególnych klasach przez przewodniczących gmin klasowych, członków Rady samorządu.

Z inicjatywy zarządu urządziły samorządy Państwowego Gimnazjum i Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego w auli gimnazjum państwowego „Wieczór współczesnej poezji polskiej“. Ponieważ wieczorek ten przyczynił się do nabrania zrozumienia dla idei samorządu u ogółu uczniów, postanowiono urządzić dalsze podobne imprezy, wciągając do współpracy również samorząd Miejskiego Gimnazjum Matem.-Przyrodniczego, by później rozszerzyć działalność na wszystkie szkoły średnie w Katowicach. Pierwszą wspólną uroczystością połączonych 3 samorządów miała być przygotowana już akademja „Dnia Matki“ w teatrze. Akademję jednak odwołano z powodu uroczystości żałobnych ku uczczeniu pamięci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Samorząd gimnazjum państwowego zajął się pracami nad przygotowaniem akademji żałobnej w zakładzie w dniu pogrzebu Wodza Narodu. Ostatnio zainicjonowana została przez samorząd zbiórka na budowę pomnika Marszałka Piłsudskiego.

Świetlica, prowadzona przez Samorząd szkolny, otwarta była codziennie od godz. 16—19; pierwsza godzina po

otwarciu przeznaczona była na gry i zabawy, resztę zaś czasu przeznaczono wyłącznie na czytanie czasopism.

Samorząd zorganizował w świetlicy międzyklasowe turnieje ping-pongowe, szachowe oraz warcabowe i inne. Nadto ogłoszono szereg referatów, których przygotowaniem zajęli się uczniowie. I tak: uczeń Silberstein z kl. VI b wygłosił referat pod tyt.: „W rocznicę odzyskania morza“, Wysocki z kl. VI b p. t. „Skarby mowy śląskiej“, uczeń Voit z kl. VI b p. t. „Straż Przednia“.

Dyżury i organizację pracy prowadzili członkowie samorządu.

Abonowano następujące czasopisma: 1. „Sport Wodny“, 2. „Ziemia“, 3. „Polska Niepodległa“, 4. „Kuznia Młodych“, 5. „Młody Technik“, 6. „Przyroda i Technika“, 7. „Piłsudczycy“, 8. „Przegląd Sportowy“, 9. „Tęcza“.

Opiekunem Samorządu był w I półroczu p. Dr. Weiss, w II półroczu p. Mgr. Brachman.

Mgr. Brachman J., opiekun.

Koło L. O. P. P.

Koło liczyło w roku szkolnym 1934/35 — 280 członków. Na czele Koła stał Zarząd wybrany na walnem zebraniu w składzie następującym: Rothstein kl. VII a — prezes, Kérékjartó kl. VIII — wiceprezes, Mehlich kl. VI c — sekretarz, Kołeczko kl. VIII — bibliotekarz. Koło odbyło 6 zebrań członków połączonych z referatami z dziedziny szybownictwa i obrony przeciwgazowej. Zadaniem Koła jest szerzenie propagandy lotnictwa i szybownictwa, zaznajamianie członków z metodami obrony przeciwgazowej oraz zbieranie składek na cele L. O. P. P. Dzięki usilnemu staraniu Zarządu i członków cel został osiągnięty.

W tym roku szkolnym zarząd odbył 12 posiedzeń. Zaraz na początku roku szkolnego Koło urządziło uroczystą akademię z okazji zwycięstwa kpt. Bajana w tegorocznym Challenge'u. W ciągu roku szkolnego Koło rozwinęło żywą działalność. W pierwszym rzędzie rozpoczęto zbiórkę na kupno szybowca szkolnego. Ogółem zebrano do dn. 25 V 263 zł, które znajdują się w P. K. O. na książeczce oszczędnościowej. Oprócz tego urządzono 3 wycieczki na lotnisko celem praktycznego zaznajomienia się z szybownictwem. Aby powiększyć fundusz budowy szybowca, przygotowano na szerszą skalę zakrojony wieczorek humorystyczny. Wieczorek nie mógł się jednak odbyć z powodu żałoby po śmierci ś. p. Józefa Piłsudskiego.

Ogólnie należy stwierdzić, że zainteresowanie młodzieży tut. Zakładu L. O. P. P-em wzmoгло się znacznie, czego

dowodem jest znaczna liczba członków, która w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o przeszło 200 członków.

Kuratorem Koła jest j. prof. Tylek.

M e h l i c h Alojzy, sekr. Koła L. O. P. P.

Koło Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Koło Ligi Morskiej i Kolonjalnej liczy 35 członków. Członkowie Koła pracowali nad dokończeniem plastycznego planu Gdyni w podziałce 1:3.750. Na zebraniach wygłoszono następujące referaty: 1. Historia polskiej marynarki wojennej i jej znaczenie. 2. Co każdy Polak o płaskowyzu Angoli wiedzieć powinien? 3. Polska marynarka wojenna. 4. Krążowniki i pancerniki i ich rola w wojnie morskiej. 5. Flota handlowa Polski i jej znaczenie dla handlu. Referat odbyły się częściowo z przeżroczami, poczem następowała dyskusja.

W związku z 15-leciem odzyskania dostępu do morza odbył się 21 lutego b. r. uroczysty poranek w auli zakładu, urządzony staraniem Koła Ligi M. i K. Celem lepszego zobrazowania rozwoju portu w Gdyni, sporządzili członkowie Koła duże wykresy, przedstawiające ilość okrętów, ich tonaż i obrót towarowy w ciągu lat 1924—1934.

Członkowie Koła zbierali składki na Fundusz Obrony Morskiej i zebrali na ten cel 75 zł, które przekazano Oddziałowi Ligi M. i K. w Katowicach.

Prezesem Koła był uczeń Adamek z klasy V b. Opiekunem Koła był prof. dr. T. Betleja.

A d a m e k Rudolf, kl. V b.

Koło P. C. K.

Koło „Polskiego Czerwonego Krzyża“ liczyło w roku szkolnym 1934/35 — 32 członków. W skład zarządu wchodził: Rak Damian — prezes, Nowakowski Edmund — sekretarz, Waclawski Alfons — skarbnik.

W ciągu roku nastąpiła zmiana na stanowisku skarbnika, którym został Jerzy Feszczenko-Czopiowski. Zebrań przeprowadzono 6. Na zebraniach tych wygłoszono 5 referatów, a to:

1. Cele i zadania Polskiego Czerwonego Krzyża (p. prof. Karuga).

2. Walka z gruźlicą (p. prof. Karuga).

3. Złamania ręki (kol. Ogierman).

4. Częste wypadki — jak należy im zapobiegać (p. prof. Karuga).

5. Pomoc w razie zesłabnięcia (p. prof. Karuga).

Pozostałe ze zeszłego roku akta zamknięto i oddano do przechowania sekretarzowi.

Składka członkowska wynosiła 10 groszy miesięcznie. W ostatnim czasie, t. j. 12 IV 1935 r., otrzymało Koło nasze legitymacje i znaczki „P. C. K.” ze zarządu głównego.

Mającego się odbyć w maju kursu ratowniczego nie przeprowadzono z powodu braku czasu p. dr. Hilewicz. Termin kursu przesunięto na jesień.

R a k Damian, prezes. N o w a k o w s k i, sekretarz
Jerzy F e s z c z e n k o - C z o p i w s k i, skarbnik.

ORGANIZACJE NAUKOWE.

Kółko Filologiczne.

Kółko filologiczne postawiło sobie w tym roku za cel pogłębić wiedzę z zakresu kultury starożytnej, zainteresować w dalszym ciągu uczniów antykiem, zapoznać się z urządzeniem domu starożytnego, oraz przeprowadzić kursoryczne tłumaczenie „Iljady” Homera.

Cel ten starano się uzyskać przez:

a) wykonanie specjalnych prac do archiwum archeologicznego, jak: Budzik Platona, Drzwi Herona, obraz p. t. „Zwycięzca wyścigów” i t. p.;

b) referaty uczniów, omawiające stosunki etnograficzno-polityczne państw leżących nad Mare Internum, mianowicie:

1. Kolonizacja morza Śródziemnego.
2. Kolonizacja Fenicjan.
3. Egipt: a) Dar Nilu, b) Państwo Faraonów.
4. Rzym: a) Stosunki etnograficzne Italji, b) Cesarstwo w przeddzień upadku, c) Życie codzienne Rzymian, d) Urządzenie domowe w starożytności, e) Kobieta w starożytnym Rzymie.
5. Życie kulturalne w epoce hellenistycznej.

Referaty wygłosili następujący uczniowie: Sołtysik (VII b), Skutella (VII b), Brzoza (VII b), Gwóźdź (VII b), Dłużniewski (V c).

d) Uruchomienie biljoteki filologicznej, z której chętnie korzystali tak członkowie, jak i nieczłonkowie Kółka.

Kółko skupiało w swoim gronie uczniów z nast. klas: VII b, VI c i V c. Kółko liczyło 19 członków.

Pracą w Kółku kierował opiekun, p. prof. Wróbel, z następującym zarządem: prezes Pilszczek Ludwik (VII b), sekretarz — Hałupka Herman (VII b), skarbnik — Jesionek Tadeusz (VII b).

H a ł u p k a H., sekretarz. P i l s z c z e k Ludwik, prezes.

Kółko historyczne.

Kółko historyczne postawiło sobie za cel rozszerzenie i pogłębienie wiadomości historycznych, wyrobienie uczniów w trafnem ujmowaniu i ocenianiu zagadnień historycznych, należyte interpretowanie źródeł, kształtowanie poczucia obowiązków względem państwa, narodu, współobywateli i szkoły, jednym słowem zaprawienie do państwowo-twórczej pracy obywatela.

Na zebraniach, które odbywały się co 2 tygodnie, wygłoszono następujące referaty:

1. Powoł Stefan (VII b): Życie i działanie ś. p. generała i ministra Bronisława Pierackiego.

2. Benisz Emil (VII b): Szkic z dziejów reformacji w Polsce.

3. Tuwim Andrzej (VI b): Wpływ reformacji na rozwój stosunków politycznych w Polsce.

4. Zerling Tadeusz (VII b): Tragedja w Marsylji. (Wspomnienie żałobne ku czci tragicznie zmarłych: śp. króla Jugosławji Aleksandra i ministra Barthou.)

5. Prof. J. Bolchower: Budowa Państwa Polskiego. (Na marginesie Święta Państwowego z 11 XI b. r.)

6. Czмок Józef (VIII a): Konwencja genewska.

7. Zerling Tadeusz: Zarys banków i bankowości w Polsce (od założenia banku w Królestwie Kongresowem do Banku Polskiego).

8. Czмок Józef (VIII a): Stosunki narodowościowe na Śląsku.

9. Tenże: Polacy w Niemczech.

10. Hielscher Jan (VIII b): Dzieje Prus i Brandenburgji i ich stosunek do Polski.

11. Prof. Bolchower: Józef Garibaldi, bohater narodowy Włoch.

12. Wspomnienie pośmiertne ku czci ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego, na którem prezes kółka Zerling wygłosił referat p. t.: Józef Piłsudski jako Wielki Wychowawca Narodu.

Frekwencja na zebraniach była zadowalającą, od 18 do 22 członków.

W kółku pracowała także sekcja kartograficzna, w której uczniowie zaprawiają się do rysowania map ściennych. W roku bieżącym narysowano:

1. Kuhnert Jan (VII a): Italja.

2 i 3. Matusek Paweł i Kuna Jan: Tablice genealogiczne Piastów w epoce dzielnicowej.

4. Smolik Alojzy (V c): Polska w wieku XII—XIV.

5. Matusek Paweł (V c): Śląsk w wieku XIV.

Kółko posiada także bibliotekę historyczną, która liczy około 150 dzieł. W obecnym roku dokupiono kilka nowych książek historycznych. Kółko historyczne brało czynny udział we wszystkich prawie uroczystościach, urządzonych w auli naszego zakładu. Zakupioną swego czasu jedną obligację Pożyczki Narodowej w kwocie zł 50, ofiarowało kółko Radzie Rodzicielskiej. Kółko liczy 37 członków z klas VI, VII i VIII.

Józef B o l c h o w e r, opiekun Kółka historycznego.

Kółko przyrodników.

Praca w kółku szła w dwóch kierunkach: w kierunku teoretycznym i praktycznym. Zebrań kółka odbyło się 12. Na zebraniach wygłosili członkowie następujące referaty: Spiel Jacek (VII a): Teorja Darwina; Rothstein Mirosław (VII a): Dr. Pasteur — dobroczyńca ludzkości; Kostecki Tadeusz (VII a): Życie roślin w naczyniach zamkniętych; Czernichowski Henryk (V a): Cukrownictwo w Polsce; Kostecki Tadeusz: Rodzina kotów; Jankowski Kazimierz (II a): Rodzina psów. Prócz referatów zajmowali się członkowie pracami w pracowni, jak np. pielęgnowaniem roślin, zbieraniem nasion, zakładaniem hodowli i t. p. Członkowie starali się o powiększenie pomocy naukowych i wykonali trzy mapy: Spiel: „Hodowla owiec w Polsce“ i „Hodowla nierogacizny w Polsce“, Rothstein: „Hodowla bydła w Polsce“. Mapy zostały wykonane w podziale 1:5 milj. Członek Czernichowski zestawiał i opracował jedną gablotkę owadów. Odbyły się trzy wycieczki: jedna na wystawę drzewek owocowych, gdzie wysłuchano referatu p. insp. Włosika: „O sadownictwie w Polsce“ i dokładnie zaznajomiono się z licznymi odmianami drzew i krzewów, druga w dniu „Święta Lasu“, połączona z sadzeniem drzewek, trzecia do fermy hodowli lisów. Kółko posiada bibliotekę, jednak daje się odczuwać brak nowszej literatury przyrodniczej, a skromne fundusze kółka nie pozwalają na uzupełnienie tych braków. Z biblioteki członkowie korzystali 2 razy w tygodniu i w czasie zebrań kółka.

Zarząd kółka stanowili: przewodniczący Spiel Jacek (VII a), zast. przew. Rothstein Mirosław (VII a), sekretarz Czernichowski Henryk (V a), skarbnik Kostecki Tadeusz (VII a), bibliotekarz Jankowski Kazimierz (II a). Komisję rewizyjną stanowili: Potok Jerzy (VII a), Tauchner Adolf (VII a), Wantuła Władysław (I c).

Członków liczyło kółko w bieżącym roku 25. Członkowie opłacali składkę miesięczną w wysokości 10 gr.

Opiekunem kółka jest prof. dr. Janicki Stanisław.

Przewodniczący: Spiel Jacek.

Koło Miłośników języka polskiego.

Z upływem roku szkolnego 1934/35 Koło nasze nie tylko zakończyło piąty rok swego istnienia, ale też zamknęło ważny okres swojej pracy.

Po omówieniu w pierwszych latach różnych zagadnień językowych, przystąpiliśmy w roku szk. 1933/34 do większej pracy zespołowej o jednolitym charakterze, mianowicie do zbadania nazw miejscowych na Śląsku ze stanowiska językoznawczego i do ustalenia pochodzenia tych nazw.

Praca ta wymagała najpierw od uczestników znacznego pogłębienia wiadomości z dziedziny językoznawstwa. Następnie zaś Koło musiało się zająć zebraniem materiału, utworzeniem spisu nazw i ustaleniem ich brzmienia. Przy tych badaniach używaliśmy skorowidzów i spisów urzędowych i innych, dalej map różnego rodzaju. Między innymi duże usługi oddała nam mapa Śląska z roku 1748, będąca w posiadaniu Sejmu Śląskiego oraz mapy, oglądane na wystawie kartograficznej w styczniu 1935 r. Mapy te niejednokrotnie podawały inne brzmienie nazw, w niektórych wypadkach dość znacznie różniąc się od obecnego. Poza tem czytaliśmy rozprawy historyczne, które miały styczność z naszym zagadnieniem.

Objaśnianie nazw odbywało się przy pomocy Słowników języka polskiego B. Lindego i Warszawskiego, Słownika Geograficznego i Słownika gwar polskich. Posługiwaliśmy się również Słownikiem etymologicznym Brücknera, Dziejami języka polskiego i Dziejami kultury polskiej tegoż autora, Gramatyką polską (historyczną) Łosia, Historją Śląska, wydaną staraniem Polskiej Akademji Umiejętności, czasopismem Język Polski i innymi źródłami.

Praca w Kole zorganizowana była w ten sposób, że poszczególni członkowie badali nazwy jednego powiatu lub dwu sąsiednich. Kilku członków, opracowujących grupę pokrewnych charakterem powiatów, tworzyło sekcję, których ostatecznie utworzyliśmy trzy: 1. Śląska Górnego — przemysłowego, 2. Śląska Górnego — rolniczego, i 3. Śląska Cieszyńskiego. Oprócz tego jeden z nas opracował nazwy polskie Śląska Średniego i Dolnego oraz nazwę „Śląsk“.

Główny udział w pracy brali następujący członkowie:

Pow. Frysztat i Cieszyn opracował R. Rehlich (33/34),
potem T. Drozdowski (34/35),

pow. Bielsko opracował J. Skornia,

„ Katowice „ H. Hałupka,

„ Koźle i Strzelce opracował J. Białecki,

„ Gliwice i Świętochłowice opracował J. L. Hiel-scher,

pow. Racibórz i Pszczyna opracował W. Latka,
 „ Rybnik opracował J. Wilk,
 „ Bytom „ Z. Jerzykiewicz (33/34), potem
 L. Gabriel (34/35),
 pow. Oleśno i Kluczbork opracował J. Kräutler (33/34),
 potem J. Gwóźdź (34/35),
 pow. Lubliniec i Tarn. Góry opracował L. Paczkowski
 (33/34), potem F. Brzoza i G. Górecki (34/35),
 pow. Opole opracował L. Trzeciak (33/34),
 potem J. Cichoń (34/35).

Przewodniczącym Koła w r. 33/34 był Z. Jerzykiewicz z ówcz. kl. VIII a.

Referaty z poszczególnych powiatów były czytane na posiedzeniach i poddawane dyskusji, a po upływie dłuższego czasu czytane po raz drugi, przyczem dochodzono do ostatecznych ustaleń.

Wartość naszej pracy polegała nietyle na wynikach jej ze stanowiska naukowego, ile na zaletach samej metody, która zmuszała do pogłębienia wiadomości o języku, do poszukiwań w rozmaitego rodzaju źródłach i do wnikania w starodawną i odwiecznie polską kulturę na Śląsku.

Po zebraniu materiału doszliśmy do wniosku, że pierwotnie Śląsk miał jednolity charakter terytorjum rolniczego, że zatem podział na Śląsk przemysłowy i rolniczy ze stanowiska językowego i dawniejszej kultury nie jest słuszny, wobec czego rozzdzieliliśmy materiał do opracowania go według podziału rzeczowego, mianowicie według sposobu powstania nazw miejscowych.

W tem stadjum pracowali głównie koledzy:

J. Wilk i R. Ślęczek — podali sposób powstania nazw miejscowych w Polsce wogóle.

J. L. Hielscher — powstanie nazwy „Śląsk“, nazwy miejscowe na Śląsku Dolnym i Średnim oraz nazwy od założycieli i właścicieli.

F. Brzoza i H. Hałupka — nazwy od właściwości ziemi, od zwierząt i roślin.

J. Skutella — od działalności człowieka.

B. Kołeczko, G. Górecki — nazwy patronimiczne.

H. Hałupka — wnioski co do dawnej kultury.

Praca była zasadniczo skończona. Ostateczną redakcję objęli kol. kol. H. Hałupka i J. L. Hielscher. Z powodu jednak różnych przeszkód, szczególnie zaś z powodu przygotowywania się do egzaminu dojrzałości (większość członków Koła była z kl. 8-mej), nie mogliśmy pracy tak dalece uporządkować i nadać jej takiej szaty zewnętrznej, żeby móc skorzystać z życzliwości Dyrekcji Gimnazjum, która łaskawie użyła nam miejsca w sprawozdaniu rocznem

— na przedstawienie wyników naszej pracy w formie rozprawki.

Ubolewamy bardzo, — ale mamy nadzieję, że wyniki pracy, które pozostawiamy młodszemu kołegom, w przyszłym roku uzyskają należytą formę i — może nawet dopełnione — będą mogły pojawić się drukiem w piśmie szkolnym.

Jesteśmy radzi, że daliśmy przynajmniej impuls do tej pracy, dotychczas w nauce dość zaniedbanej — a to, do czego po wytrwałym wysiłku doszliśmy, może w drobnej przynajmniej części — jako materiał — przysłużyć się nauce polskiej.

Dniem uroczystym dla nas był 21 września, kiedy podczas zjazdu kierowników Ognisk Metodycznych Języka Polskiego w Katowicach, zebraniu Koła przysłuchiwali się przedstawiciele Ministerstwa Wyz. Rel. i Oświecenia Publ., Wydziału Oświecenia Śl. Urz. Woj., kierownicy Ognisk metodycznych i poloniści z całego Śląska.

Dnia 22 lutego był obecny na naszym zebraniu prof. uniwersytecki J. K. we Lwowie, Dr. Witold Taszycki.

Przewodniczącym Koła w roku 1934/35 był J. L. Hiel-scher (kl. VIII b), sekretarzem G. Górecki (kl. VIII b), skarbnikiem zaś R. Rehlich (kl. VII b).

Opiekunem Koła od jego założenia był prof. Dr. Eug. Trzaska.

J. L. H i e l s c h e r, przewodn. Koła.

Kółko Krajoznawcze.

Kółko liczy 24 członków. Zwyczajnych miesięcznych zebrań odbyło się 7, zebrań zarządu 11.

W bieżącym roku szkolnym odbyły się następujące wycieczki:

1. do kopalni Ferdynand, łącznie ze zjazdem do pokładów węgla,
2. do kopalni Eminencja, łącznie ze zjazdem do pokładów węgla,
3. do Państw. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie,
4. do wytwórni żarówek w Katowicach,
5. do Osiedla w Mikuszowicach (rowerowa),
6. 2 wycieczki narciarskie: a) Czantorja—Stożek, b) Pilsko—Rajcza.

W roku sprawozdawczym wydatnie powiększyła się korespondencja Koła. 1. Przesłano do Studium Etnografii Słowiańskiej przy U. J. kwestionariusz w sprawie barwienia jaj wielkanocnych. 2. Przesłano plan i kosztorys wycieczki do Żeńskiego Gimnazjum Orzeszkowej

w Łodzi. 3. Nawiązano stałą korespondencję z Kółkiem Krajoznawczem w Mielcu. 4. Nawiązano łączność z Komisją Kół Krajoznawczych w Krakowie. 5. Załatwiano kilkakrotnie korespondencję w sprawie schroniska szkolnego i planu wycieczek.

Kółko krajoznawcze zaopatrzyło dwie wycieczki turystyczne wakacyjne w mapy oraz udzieliło im informacji, dotyczących schronisk szkolnych. Przygotowano również album zdjęć fotograficznych. Stan kasy 48 zł.

Marjan W n u k, op. Kółka.

WYCHOWANIE FIZYCZNE.

Gimn. Koło Sportowe.

Bezpośrednio po rozpoczęciu się obecnego roku szkolnego uruchomiło G. K. S. sekcje gier i zabaw oraz lekko-atletyczną. Obie sekcje cieszyły się wielką popularnością i gromadziły znaczną ilość członków na boisku gimnazjalnem. W międzyczasie wystarał się G. K. S. o zniżkowe bilety wstępu dla swych członków w łaźni miejskiej. Uruchomiona została z tej okazji sekcja pływacka.

Pierwszem publicznem wystąpieniem G. K. S. były zawody lekko-atletyczne z Państw. Sem. Naucz. z Pszczyny. Młodzi nasi zawodnicy ulegli silnemu zespołowi Seminarjum w nieznacznym stosunku 29 : 35.

Wielką popularnością cieszą się na terenie naszego gimnazjum zawody koszykówki. W urządzonych w poprzednim sezonie letnim zawodach koszykówki zwyciężyła drużyna kl. VIII b przed kl. VII po bardzo ciekawej grze.

Przed sezonem zimowym urządził G. K. S. przygotowawcze zaprawy: narciarską i hokejową.

Zaprawę narciarską prowadził sekcyjny Cupryś, zaprawę hokejową zaś na zmianę sekcyjni: Kunert i Brodowski.

Obie zaprawy gromadziły w sali gimnastycznej wielu członków G. K. S., a ich racjonalne prowadzenie pozwoliło na osiągnięcie przed sezonem pewnej formy przez naszych zawodników.

Na sezon zimowy unieruchomione zostały sekcje: lekko-atletyczna, gier i zabaw, a natomiast rozpoczęły działalność sekcje hokejowa i narciarska.

Na apel G. K. S. Zarząd Sztucznego Toru w Katowicach oddał do dyspozycji G. K. S. taflę lodową oraz ofiarował Kołu całkowity etkwipunek dla bramkarza.

Sukcesem G. K. S. w sezonie zimowym było urządzenie zawodów hokejowych szkolnych z Krakowem, przyczem

Sztuczny Tor jeszcze raz podkreślił swą życzliwość do naszych poczyną. Zawody zakończyły się zwycięstwem G. K. S. Katowice 5 : 1, przyczem najlepszymi graczami na taflę byli uczniowie naszego gimnazjum: Kunert i Drozdowski. Nie powiodło nam się jednak w meczu z Żorami, gdzie będąc przez cały czas lepszymi technicznie, ulegliśmy niespodziewanie nierutynowanej drużynie Żor 1 : 0.

Na sezon letni staraliśmy się o uzyskanie boiska P. W. i W. F., celem przeprowadzania racjonalnych treningów lekko-atletycznych. Przed kilku dniami otrzymaliśmy pomyślną odpowiedź. Przed kilku dniami, w przeddzień rozpoczęcia treningów, doszła nas żałobna wieść o śmierci Pierwszego Marszałka Polski, ś. p. Józefa Piłsudskiego.

Na znak żałoby G. K. S. ogłosił przerwę w rozgrywkach. Obecnie, na zakończenie roku szkolnego, doprowadzone zostaną do końca, przerwane okresem żałobnym, rozgrywki o mistrzostwo wiosenne Gimnazjum w koszykówce i siatkówce.

Na 16 maja b. r. przygotował G. K. S. zawody lekko-atletyczne o mistrzostwo Gimnazjum. Wyznaczona została komisja sędziowska, skład zawodników, oraz otrzymaliśmy pozwolenie na korzystanie z boiska. Z powodu okresu żałobnego Dyrekcja Gimnazjum zawody odwołała, wobec czego przesunięto je na dalszy okres.

Z imprez sportowych, w których startowały drużyny jako reprezentacje nie G. K. S., ale Gimnazjum, należy wspomnieć start drużyny narciarskiej w Wiśle, która zdobyła zaszczytne 4 miejsce, oraz start drużyny szermierczej na mistrzostwach Kuźni Młodych, która zdobyła II miejsce.

Do dyspozycji swej ma G. K. S. boisko P. W. i W. F. co środy, przy stałej opiece jednego z pp. nauczycieli wychowania fizycznego.

Członków G. K. S. liczy 57.

D a a b Janusz, kl. VII a.

Drużyna Harcerska.

W bieżącym roku szkolnym praca w drużynie i wyszkolenie odbywało się według programu władz harcerskich. Praca opiekuna drużyny szła w kierunku zebrania i ustalenia inwentarza — czego dokonano w jesieni r. 1934. Ponadto w związku z wyjazdem drużyny na zlot harcerski w Spale, przygotowano odpowiednią ilość map oraz kompasów. Powiększono również sprzęt pionierski i częściowo namioty. Głównym celem drużyny od dłuższego czasu jest

przygotowanie 3 zastępów: terenoznawczego, łączności i samarytańskiego do Spały. W przygotowaniu są również prace związane z wyjazdem do obozu próbnego w Golasowicach. Drużyna liczy 62 harcerzy, czynnych jest 45.

Drużyną opiekuje się i pomaga jej wydatnie miejscowe Koło Przyjaciół Harcerstwa.

Marjan W n u k, op. drużyny.

Hufiec Przysposobienia Wojskowego.

Praca i wyszkolenie odbywa się według programu komendanta P. W. Obejmuje ona: musztrę, organizację armji, wyszkolenie bojowe, wyszkolenie strzeleckie, O. P. L. S., terenoznawstwo.

Wewnętrznie celem hufca jest przygotowanie do służby wojskowej i wyrobienie w junakach pełnego poczucia rozumnego patriotyzmu wobec obowiązków państwowych. Hufiec dzieli się na dwa stopnie: 1. junacy młodsi, 2. junacy starsi. Junaków młodszych było 85 (wszystkie oddziały klas szóstych), z czego zwolniono z różnych powodów 21. Zostało ćwiczących 64. Junaków stopnia II zapisano 83 — zwolniono 11. Zostało 72. Razem hufiec liczy 136 junaków. W bieżącym roku szkolnym jest to najsilniejszy hufiec po Śl. T. Z. N.

W związku z wakacjami junacy biorą udział w obozach P. W.: 1. na zakończenie II stopnia P. W., 2. obóz szymbowcowy I i II stopnia. Hufiec brał udział we wszystkich uroczystościach państwowych i częściowo szkolnych. Odbył przewidziane koncentracje wyszkoleniowe. Ponadto stopień I-szy umundurowano.

Ćwiczenia hufca odbywają się również w czasie pobytu junaków na Osiedlu. Ze względu na dogodny teren, znajdujący się tamże, przedstawiają te ćwiczenia znaczną wartość. Dzięki życzliwości Z. S. przeprowadzono dodatkowe zawody o brązową Odznakę Strzelecką na własnej strzelnicy. Zawodników — 23, uzyskało O. S. — 11.

Marjan W n u k, op. ped. Hufca.

WYCHOWANIE ESTETYCZNE.

„Nasze Pisemko“.

„Nasze Pisemko“ służyło w tym roku tym samym celom, co dawniej, a troską komitetu redakcyjnego było uczynić zeń jednym z węzłów łączących starszą i młodszą

młodzież i pozwolić literackim talentom stawiać tam pierwsze kroki. Pisali w niem uczniowie wszystkich klas, przy czem niższe klasy były w większym stopniu niż w poprzednich latach reprezentowane. Liczba ilustracji była nieco liczniejsza. Wśród nich, oprócz zdjęć fotograficznych, oryginalne prace rysunkowe i linoryty wykonane przez młodzież. Nową formą były również wywiady, których ukazało się kilka. Wprowadzono również stałą kronikę literacką i kronikę wiedzy. Życie szkolne, a także pobyt młodzieży na Osiedlu, wywoływały żywe echo na łamach „Naszego Pisemka“. W roku sprawozdawczym wyszło sześć numerów „Naszego Pisemka“. Ostatni numer poświęcony był uczczeniu pamięci Zgasłego Wodza i Wychowawcy Narodu, Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W skład komitetu redakcyjnego wchodził: W. Skrzyposzek, przewodniczący (kl. VIII a), I. Politkowski, A. Zakrzewski (kl. VIII a), J. Hielscher, I. Wilk (kl. VIII b), J. Daab (kl. VII a), S. Powol, P. Rehlich (kl. VII b), H. Majnusz (kl. VI a).

Opiekunem „Naszego Pisemka“ był prof. dr. Eug. Trzaska. Dział matematyczny prowadził prof. M. Orlicki.

W. S k r z y p o s z e k,

Przewodniczący Komitetu Red. „Naszego Pisemka“.

Zespół teatralny.

W bieżącym roku szkolnym utworzono zespół teatralny z klasy II b, który odegrał cztery razy sztukę w 3 aktach p. t. „Orlęta“.

Drugi zespół utworzono z klas wyższych gimnazjum żeńskiego i męskiego celem odegrania w Teatrze Polskim sztuki w 3 aktach p. t. „Porucznik I Brygady“. Sztukę przygotowano, jednak z powodu śmierci ś. p. Marszałka Piłsudskiego i żałoby narodowej wystawienie odłożono na rok następny.

Dr. K l o s k a Tadeusz, kierownik zespołu.

Muzyka.

Liczba uczniów w poszczególnych zespołach przedstawia się następująco:

L. p.	Zespół	Liczba uczniów w zespole	U w a g i
1	wokalny { śpiew I rok	19	* Z liczby tej odpada:
2		7	1. śpiew rok I i II, ponieważ wcho-
3		58	dzi w skład chóru szkolnego
4		50	(— 26)
5	instru- mentalny { skrzypce I rok	12	2. chór międzyszkolny, do którego
6		18	należą uczniowie chóru szkolne-
7		14	go w liczbie 37 i uczniowie in-
8		8	nych zakładów w liczbie 13
			(— 50)
			3. młodzież, która należy do obu
			zespółów, t. j. wokalnego i in-
			strumentalnego (— 19)
			4. Kółko muzyczne, ponieważ człon-
			kowie są w jednym z ze-
			spółów (— 8)
	Razem	186*	
		—103	
		83	— 103

Czynny udział w życiu muzycznym zakładu bierze 83 uczniów, t. j. około 14% ogółu.

Interesowanie się tym przedmiotem, tak jak w poprzednich latach, jest znaczne, chociaż w miarę realizowania nowego programu (przedmiot nadobowążkowy) napotyka uczyć na pewne trudności, zwłaszcza w klasach nowego typu gimnazjum.

W nauce śpiewu uwzględniono pieśni religijne, narodowe o znaczeniu obywatelsko-państwowem, oryginalne, żołnierskie, towarzyskie, marszowe i inne.

Chór szkolny na którego repertuar składają się utwory dostosowane przede wszystkim do potrzeb życia szkolnego (poranki, akademje i inne imprezy), wyćwiczył: a) pieśni, posiadające znaczenie dla wychowania religijnego oraz państwowego, b) oryginalne naszych kompozytorów, c) korelujące z religią, jęz. polskim, historią i wychowaniem fizycznym, d) pieśni śląskie.

Nauczanie skrzypiec, którego celem jest szerzenie zamiłowania do muzyki instrumentalnej wśród uczniów, oraz jednoczenie miłośników tego rodzaju muzyki dla zapoznania się (po ukończeniu dwuletniego studjum) z jej literaturą i dziejami odbywało się w kilku zespołach. Całą naukę oparto na twórczości rodzimej.

Orkiestra szkolna pracuje w dalszym ciągu nad dostępnymi utworami kopomzytorów polskich. Opracowa-

L. p.	Z jakiej okazji	Miejsce występu	Data	Chór		Orkie- stra	Inne zespoły	Uwagi
				szkol- ny	między- szkolny			
1	Zjazd instrukt. polonistów R. P.	Aula żeńsk. gimn.	21. IX. 34	—	tak	—	—	
2	Uczczenie zwycięzców challengu	„ państw. „	27. IX. „	—	—	tak	—	
3	Sodalicja Marjańska	Zakł. Elżbietanek	30. IX. „	—	—	—	—	
4	Święto państwowe (dla bezrob.)	Aula gimn.	10. XI. „	—	—	—	kwintet sm.	
5	„ „ (poranek).	„ „	11. XI. „	tak	—	tak	„	
6	Orlęta (przedst. szkolne)	„ „	25. XI. „	—	—	—	„	
7	Straż Przednia	Śl. Zakł. Techn.	1. XII. „	—	tak	—	—	
8	Uroczystość z ram. Kurji Biskup.	Województwo	8. XII. „	—	—	—	duet skrz.	
9	Pogrzeb śp. Dr. Dyrca	Przed domem	21. XII. „	—	tak	—	—	
10	Audycja muzyczna (wewn.)	Aula gimn.	24. I. 35	tak	—	tak	kwintet sm.	
11	Imieniny Pana Prezydenta	„ „	1. II. „	—	—	—	—	
12	L. M. i Kolonjalna (15 dost.	„ „	21. II. „	—	—	—	kwartet skrz.	
13	V-ta audycja muzyczna	Teatr Polski	21. II. „	—	tak	—	—	
14	„ „ „	Śl. Zakł. Techn.	23. II. „	—	—	—	—	żeńska szkoła zawodowa
15	Święto Kazimierza (patron gimn.)	Aula gimn.	4. III. „	tak	—	tak	duet skrz.	
16	Imieniny Marszałka	„ „	19. III. „	—	—	—	kwintet sm.	w kościele
17	Koncert chórów szkolnych	Polskie Radjo	13. IV. „	—	tak	—	—	
18	Marzanka — słuchowisko	„ „	21. IV. „	—	—	tak	—	
19	Święcone kl. I c	Aula gimn.	28. IV. „	—	—	—	kwintet sm.	
20	Konstytucja 23/IV i 3/V	„ „	3. V. „	tak	—	tak	fort. solo	
21	10-lecie Sod. Marjańskiej	„ „	12. V. „	—	—	—	duet i śpiew sol.	solo
22	Akademja żałobna ś. p. Marszałka	„ „	18. V. „	—	—	—	—	

no i wykonano utwory: narodowe, ludowe, legjonowe, marsze polskie, tańce stylizowane oraz wyjątki z oper, względnie symfonij E. Bacha, Ch. W. Glucka, W. A. Mozarta i J. Haydna z muzyki obcej.

Orkiestrę szkolną utworzono z kwintetu smyczkowego, perkusji, harmonjum i fortepianu.

Chór międzyszkolny skupia w sobie uczniów katowickich gimnazjów. Zadaniem tego zespołu, pominiawszy już cel, jaki ma spełniać z punktu widzenia czysto muzyczno-pedagogicznego, jest reprezentować szkoły średnie miasta Katowic na zewnątrz. Że zadanie to chór międzyszkolny spełnił, świadczy o tem najlepiej wykaz imprez.

Kółko miłośników muzyki im. Fr. Chopina z prezesem K. Goryczką i sekretarzem Z. Bazieliem, obu z kl. V a, na czele, postanowiło w bież. roku szkolnym pracę swą w K. M. M. w miarę możliwości uzależnić od audycji muzycznych, odbywających się w Teatrze Polskim, przez omawianie i objaśnianie poszczególnych utworów przy fortepianie, czy też orkiestry szkolnej, oraz patefonie, co im się po większej części udało. Przeciętna obecność na zebraniach uczniów — 8. Zebrań odbyto 6. Klasy nowego typu gimnazjum nie biorą udziału, wzgl. b. mały, w życiu K. M. M.

O aktywności przytoczonych zespołów niech świadczy na str. 41 podane zestawienie imprez.

W bież. roku szkolnym powiększono i zaopatrzone bibliotekę muzyczną w świeże wydawnictwa, dostosowane do nowych potrzeb życia szkolnego pod względem muzycznym.

Jan Rykła, naucz. śpiewu i muzyki.

Szkolne audycje muzyczne.

I. Organizacja szkolnych audycji muzycznych dla młodzieży katowickiej spoczywała w rękach „Rady Opiekunczej audycji dla młodzieży szkolnej w Katowicach” przy współpracy „Komisji Międzyszkolnej miasta Katowic”. Audycje odbywały się w Teatrze Polskim dla szkół średnich ogólnokształcących oraz w Śląskich Zakł. Technicznych dla żeńskiej szkoły zawodowej.

II. Ilość audycji muzycznych odbytych w teatrze 6, w gimnazjum jako audycje wewnętrzne 2, razem 8 audycji.

III. Ogólna linja programowa. W szkolnych audycjach muzycznych zastosowano pewne stopniowanie od rzeczy naogół popularnych, ogólnie znanych, do utworów trudniejszych. Program zawierał dzieła muzyki polskiej współczesnej i dawniejszej (historycznej), w pierwszym rzędzie Fr. Chopina i St. Moniuszki obok innych. Z wybitnych

przedstawicieli obcych narodów i epok uwzględniono dotychczas: Czajkowskiego i Głazunowa, Smetanę i Dworzaka, Corelliego, Bacha, Mozarta i Haydna.

Audycję I, II, III, częściowo IV i VI poświęcono muzyce instrumentalnej, rozpoczynając od tańców ludowych jak mazura, obertasa itp., aby poprzez tańce stylizowane (np. mazurki) dojść do takich form muzycznych, jakimi są uwertura, koncert skrzypcowy i wreszcie poemat symfoniczny dość trudny do zrozumienia pod względem tak treści jak i formy. Treść, formę oraz epokę, w której powstały dane utwory objaśniali poszczególni prelegenci. Audycję V, częściowo IV i VI, poświęcono muzyce wokalne, rozpoczynając również od form łatwych jak pieśni ludowe (regionalne) a cappella, przechodząc do pieśni artystycznej z akomp. fortepianu i wreszcie do trudniejszej formy, jaką jest arja z towarzyszeniem orkiestry.

Wewnętrzne audycje muzyczne (2) dla uczniów tutejszego gimnazjum miały na celu umożliwienie lepszego zrozumienia audycji w Teatrze Polskim. Biorąc jako punkt wyjścia motyw (zarodek myśli muzycznej) a skończywszy na wielkiej trzyczęściowej formie pieśni ilustrowane odpowiednio przykładami muzycznymi wyłącznie siłami uczniowskimi (chór szkolny, orkiestra i kwintet smyczkowy), umożliwiono w ten sposób zrozumienie języka muzycznego prelegenta a tem samem programu wykonanych kompozycji.

IV. Uwagi. Udział w audycjach brali:

1. Orkiestra symfoniczna T-wa muzycznego, pod dyрекcją prof. Dymmka, por. Kanasia i dyr. Kulczyckiego.

2. Soliści: prof. Cetner (skrzypce), pp. Lewińska, Drappellowa i p. Janicki (śpiew) — akompanjament p. Jagodówna.

3. Chór Międzyszkolny m. Katowic pod dyrekcją p. J. Rykały.

4. Prelegenci: pp. Dr. Mitscha, prof. Preyzner, Seweryński, Rykała i Nigrin.

Podkreślić należy, że wielkie znaczenie wychowawcze posiada czynny udział w audycjach muzycznych młodzieży zespolonej czyto w „Chórze Międzyszkolnym” czy też w orkiestrze szkolnej, gdzie można mówić już o pewnym poziomie artystycznym.

W ten sposób pojęta i prowadzona muzyka nabiera (oprócz walorów artystycznych) pierwszorzędного znaczenia społecznego.

Jan Rykała.

WYCHOWANIE PRAKTYCZNE.

Sklepik Uczniowski.

W bieżącym roku szkolnym Sklepik uczniowski popchnięty został o duży krok naprzód, do zawiązania spółdzielni, w celu zaspokajania wspólnymi siłami materialnych i kulturalnych potrzeb swoich kolegów. Główne zadanie Sklepiku uczniowskiego w tym roku było przeszkolenie tych uczni, co w przyszłym roku mają się stać filarami spółdzielni. W tym też celu założono bibliotekę spółdzielczą, która obecnie liczy 8 dzieł.

Tak jak w ubiegłym roku, tak i w bieżącym przeprowadzono zakup zeszytów szkolnych dla wszystkich klas, a podręczników dla klas I-szych, których jeszcze znaczna ilość jest na składzie. W sklepiu można było nabyć: bruljony, gumy, przybory do pisania i rysowania, tarcze, plastelinę, kalendarze Iskier, notesy, a przybory do gimnastyki po uprzednim zamówieniu. Sklepik starał się sprzedawać towary po cenach niższych od rynkowych, a to w celu propagandowym.

Towary były umieszczone w szafach w świetlicy, gdzie też odbywała się sprzedaż przed lekcjami, na dużej przerwie (po drugiej lekcji) i po lekcjach. Sklepik był prowadzony przez wydział wykonawczy, który składał się z delegatów poszczególnych klas. Opiekunem Sklepiku był prof. Smoleń.

L i z o ŋ E., sklepowy.

Majątek sklepiu po cenie sprzedaży w dniu 10 II 1935:

W towarach 587,95 zł, gotówka sklepiu 38,71 zł, za sprzedane towary na wakacjach 89,27 zł, saldo kasy 11,11 zł, biblioteka spółdzielni 21,10 zł, biblioteka szachowa 11,50 zł, Dyrekcja zakładu na fundusz spółdzielczy 211,75 zł. Razem 971,44 zł.

Za Komisję rewizyjną: K o ł e c z k o, W y s o c k i.

Kółko Miłośników Pracy Ręcznej.

Kółko miłośników pracy ręcznej podjęło w bieżącym roku szkolnym pracę pod znakiem kampanji zimowej, organizując zajęcia praktyczne programowo w 4 godzinach tygodniowo, zaś nadprogramowo w 10 i więcej godzinach tygodniowo, o ile pozwalały na to warunki.

W jesieni wykonano większą ilość par nart, ponieważ zapas nart zakładowych okazał się za mały. Uczniowie przystąpili do pracy z wielkim zapałem tak, że na ferie zimowe była zapewniona dostateczna ilość nart. Członkowie kółka pomagali nadto w urządzeniu pracowni, wykonując łatwiejsze prace, jak wiercenie otworów w betonie

pod strugnice, w ścianach pod obrazy, gablotkę i szafki. Poza tem wykonali uczniowie cały szereg prac tak dla siebie jak i dla zakładu. Oprawiano katalogi, sprawozdania, zadania maturalne, podręczniki szkolne oraz książki do czytania. Jako pracę zespołową wykonano podstawki do próbek do gabinetu fizykalnego na wszystkie stoły, tablicę ścienną do klasy. Naprawiano też po ferjach zimowych zniszczone narty i kije hokejowe, w czem najwydatniejszy udział wziął uczeń kl. VII a, Kuhnert Jan, pomagając bądź kolegom, bądź też pracując sam dla zakładu. Z inicjatywy uczniów klas wyższych rozpoczęto budowę 3 nowych składaków wyścigowych jednoosobowych, z których dwa są na ukończeniu.

Ponieważ w związku z nowem urządzeniem pracowni przy niewystarczających funduszach okazała się potrzeba czynnej pracy nauczyciela, przeto zmuszony był tenże wykonać cały szereg koniecznych prac częściowo przy współudziale uczniów tak klas niższych, jak i wyższych.

Członków liczyło koło 22.

Kazimierz K a m s k i, opiekun kółka.

Szkolna Kasa Oszczędności.

Szkolna Kasa Oszczędności rozwijała się w bieżącym roku szkolnym, pomimo kryzysu pomyślnie. Celem jej jest przyzwyczajanie uczniów od lat najmłodszych do systematycznego oszczędzania, co ma wielkie walory z punktu widzenia wychowania obywatelsko-państwowego. Stan oszczędności uczniów w poszczególnych klasach ilustruje poniższe zestawienie.

K l a s y	Ilość uczniów oszczędzających				Ilość złożonych oszczędności w :			
	P. K. O.	M. K. O.	Innych Kasach	Razem	P. K. O.	M. K. O.	Innych Kasach	Razem
pierwsze	68	35	3	106	4 450	6 120	720	11 290
drugie	58	33	3	94	3 502	6 048	542	10 092
piąte	34	18	5	57	2 960	2 400	403	5 763
szeście	23	15	1	39	2 728	3 405	20	6 153
siódme	29	7	1	37	1 577	4 002	80	5 659
ósme	17	8	—	25	1 605	121	—	1 726
Razem	229	116	13	358	16 822	22 099	1 765	40 691

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy suma oszczędności wzrosła o blisko 3.000 zł. Są to oszczędności przeznaczone na wycieczki dla uczniów tak, że łączna suma oszczędności wyniesie tylko zł 37.000.

W roku szkolnym 1932/33 oszczędności wyrażały się w kwocie 27.406 zł 43 gr — w r. szkol. zaś 1933/34 w kwocie 26.123 zł 82 gr.

Bolchower Józef,
opiekun Szkol. Kasy Oszczędności.

HIGJENA.

Sprawozdanie lekarza szkolnego.

a) **Stan sanitarny budynku.** Mimo naprawy centralnego ogrzewania temperatura w salach szkolnych podczas zimy bieżącego roku nie uległa zmianie na lepsze. Prawie tak samo jak w latach ubiegłych i młodzież i wychowawcy musieli przesiedzieć niejedną noc w paltach. Utrudniało to normalną pracę w szkole. Budynek jeszcze nadal jest za szczupły, a urządzenie z części korytarza pracowni uszczupliło go jeszcze więcej.

b) **Dozór nad stanem zdrowia uczniów.** Podczas gdy w latach ubiegłych okresy jesienne i wiosenne były temi, w których grypa i t. zw. przeziębienia opanowywały szkołę wprost epidemicznie, podczas gdy w całym kraju a zwłaszcza w większych zbiorowiskach ludzi wiosną roku bieżącego epidemia grypy była nawet przyczyną przerywania zajęć szkolnych, w zakładzie tutejszym tak ilościowo jak i jakościowo choroba ta nie dała się zbyt odczuć. Przyczyną tego może być tak dobrze przypadek, jak również osiedle szkolne, do którego młodzież wyjeżdżała w ciągu roku szkolnego. W roku bieżącym w porównaniu z rokiem ubiegłym nie było żadnego wypadku gruźlicy otwartej. Z chorób zakaźnych było 5 wypadków płonicy, 1 błonicy, 1 świerzby.

W związku z wyjazdem uczniów na osiedle badał lekarz szkolny tygodniowo uczniów wyjeżdżających, by wydzielić z nich uczniów takich, którym osiedle przyniosłoby szkodę i takich, którzy, podejrzani na jakąkolwiek chorobę zakaźną, mogliby być w osiedlu rozsadanikami tej choroby.

Badanie uczniów, powracających z osiedla, dało za nieznacznie tylko wyjątkami przyrost wagi i polepszenie się apetytu młodzieży.

c) **Higjena nauczania i propaganda higieny.** Prócz normalnych lekcji higieny w kl. VIII a i b lekarz szkolny wygłosił w roku bieżącym 48 pogadanek dla młodzieży i 4 referaty dla rodziców. Z końcem roku przeprowadził lekarz szczepienie ochronne przeciw błonicy, płonicy i durowi brzuszemu u młodzieży wyjeżdżającej na obozy i kolonie letnie.

Dr. Stanisław Hilewicz, lekarz szkolny.

Sprawozdanie szkolnego lekarza dentysty.

Gabinet dentystyczny tut. gimnazjum posiada kompletne urządzenie lekarsko-dentystyczne. W ubiegłym roku szkolnym zatrudniony był szkolny lekarz dentysta przez 15 godzin tygodniowo. Z pomocy lekarsko-dent. w tut. gabinecie korzystali również uczniowie państwowego gimnazjum, w Siemianowicach.

Zestawienie wyniku badań jamy ustnej, jak również zabiegów lekarskich, wykonanych w tymże czasie u uczniów obydwu zakładów, przedstawia się następująco:

A. Wyniki oględzin uczniów: Ogółem zbadano 375 uczniów. Z ogólnej liczby zbadanych zupełnie zdrowe względnie wyleczone zęby miało 62.

B. Dokonano zabiegów:

	uczniów	zębów
Założono plomb	154	225
Pnie usunięto	52	97
Zapał. miazgi ew. zgorzel usunięto	120	182
Kamień nazębny usunięto	62	

Za zużyte materiały pobierano od uczniów następujące opłaty: za plombę 2 zł, za wyjęcie zęba ze znieczuleniem 1 zł.

Dr. T a l e w s k i Jan, lek. szkolny.

II. Dział dydaktyczny.

1. Warunki i formy organizacji pracy uczniów w szkole. Z roku na rok warunki pracy uczniów w szkole ulegają zmianie, gdyż tak Dyrekcja jak i grono nauczycielskie wytyężają wszystkie siły, by zapewnić młodzieży możliwie najlepsze warunki. W bież. roku uruchomiono pracownię humanistyczną oraz dział metalowy w pracowni zajęć praktycznych, nadto rozpoczęto pracę w ogródku szkolnym przy Osiedlu. Dalszem ułatwieniem pracy uczniów w szkole to utrzymany w bież. roku szkolnym podział licznych klas na grupy ćwiczebne, szczególnie w zakresie przedmiotów wymagających nauczania laboratoryjnego.

Podział na grupy został całkowicie przeprowadzony przy nauce biologii i przyrody w klasach I-szych, II-gich oraz V a i V b, fizyki w kl. VII a, VII b i VIII a, oraz zajęć praktycznych w klasach I-szych i II-gich, przyczem grupa liczyła najwyżej 22 uczniów, tworzących 6—8 zespołów.

Uczniowie — w pomyślnych dla siebie warunkach — przy zwiększonym skutkiem tego zainteresowaniu ogółu wykonywali starannie zestawione ćwiczenia w pracowni geograficznej, przyrodniczej i fizykalnej na lekcjach dwugodzinnych wzgl. opracowywali zagadnienia z zakresu języka polskiego, historii, w pracowni humanistycznej.

Nadto — poza zajęciami praktycznymi — lekcje dwugodzinne miały zastosowanie także i w innych przedmiotach (z wyjątkiem nowych języków obcych).

2. Formy organizacji pracy uczniów w szkole były różne, zastosowane do przedmiotu oraz rozwoju intelektualnego młodzieży.

We wszystkich stosowanych metodach nauczania główny nacisk położono na budzenie samodzielności uczniów w zdobywaniu wiedzy przez wychowanków oraz chęci do samodzielnego jej opracowywania; dalej budzenie zainteresowania jako tego czynnika duchowego, który może budzić aktywny i samodzielny stosunek ucznia do nauki; postulat praktycznego i gospodarczego nastawienia nauki oraz wychowania państwowego w dziedzinie nauczania był skrupulatnie realizowany tak w klasach I-szych i II-gich nowego typu jak i oddziałów systemu starego, w których starano się zastosować metody nowej szkoły.

Ujęcia programowe — szczególnie szeroko pojęte środowisko, korelacja poszczególnych przedmiotów jako różnych odcinków tego samego świata i życia — uległy zmianie w myśl postulatów i haseł nowej szkoły.

W związku z tem zwrócono wielką uwagę na wycieczki oraz pracę uczniów w pracowniach, przyczem Osiedle nastroczało w dziedzinie formy organizacji pracy wiele sposobności do wykazania inicjatywy przez nauczyciela.

W organizacji pracy w szkole uwzględniono w szerokiej mierze stosowanie pomocy naukowych, czasopism, wyświetlanie filmów i obrazów, referaty uczniów, teatr, kino, gramofon, a zatem to, co przemawia do wszystkich typów wyobrażeńowych, możliwie na zasadach ścisłej współpracy całej klasy wzgl. poszczególnych zespołów.

Formę dyskusyjną (także dyskusyjne poszukiwanie zagadnień i tematów), heurrez (czasem akroamatyczną) z metodą indukcyjną erotematyczną, przy językach starożytnych nadto genetyczno-historyczną, nowożytnych metodą bezpośrednią, wykładową, pracę pod kierunkiem, wywiady (nowość), inscenizacje, ćwiczenia laboratoryjne, demonstracja, ćwiczenia pamięciowe (w matematyce) sto-

sowano zależnie od przedmiotu, tematu i celów, jakie zamierzano osiągnąć; punktami wyjścia były: żywy język, teksty, podręczniki, mapa, obserwacje, hodowle, indywidualne studia (np. historyczno-literackie), lektura domowa, wycieczki, przeżycia.

Korelację poszczególnych przedmiotów ustalono na konferencjach przedmiotowych, przyczem dokładnie określono t. zw. korelację równoczesną.

Koordinacja wysiłków grona nauczycielskiego następowała na zebraniach komisji klasowych wzgl. porozumiewanie odbywało się indywidualnie.

Wycieczki.

Jak w latach poprzednich, tak i w bieżącym roku szkolnym zwrócono szczególną uwagę na wycieczki, jako na jeden z bardzo ważnych czynników nauczania i wychowania. Zakład nasz znajduje się w tem szczęśliwem położeniu, że młodzież ma możność korzystania na miejscu ze zbiorów Muzeum Śląskiego, bliskość zakładów przemysłowych i łatwość komunikacji pozwala na poznanie życia przemysłowego Śląska, wreszcie własne Osiedle, położone u stóp Beskidów w Mikuszowicach, ułatwiło młodzieży w ciągu jedno- lub dwutygodniowego pobytu na Osiedlu urządzenie szeregu wycieczek w góry na Klimczok, Stefankę, Magórę i inne szczyty, do Bielska — celem zwiedzenia samego miasta, fabryk sukna i innych zakładów przemysłowych; wkońcu zwiedzono dalszą okolicę, jak zaporę wodną w Wapienicy.

Wycieczki, odbyte przez młodzież, możemy podzielić na: 1. wycieczki śródlekcyjne, 2. wycieczki ½-dniowe w najbliższe okolice Katowic, 3. wycieczki dalsze cało- lub kilkudniowe i 4. wycieczki urządzone w czasie pobytu na Osiedlu.

Wycieczki śródlekcyjne były właściwie normalnymi lekcjami, odbywanymi w Muzeum Śląskiem — w oddziale etnograficznym i przyrodniczym, drukarni, ogrodzie zoologicznym, na targu i ulicy celem poznania życia miejskiego. Wycieczki ½-dniowe skierowane były do hut, kopalń, fabryk i zakładów przemysłowych lub w najbliższe okolice Katowic; dalsze do Będowa, Olkusza, Rabsztyna i Sławkowa. W dniach 27—29 maja urządził cały zakład 3-dniową wycieczkę krajoznawczą. Poszczególne klasy wyjechały do Zakopanego, w Pieniny, Łysogóry, do Wisły, Gdyni i innych części Polski.

Ze względu na konieczność odbycia znacznej ilości wycieczek i wynikające stąd trudności, dalsze wycieczki miały wszechstronniejszy charakter, oprócz celów krajoznawczych

miały na oku geografję, przyrodę, historję, a niekiedy i religję.

Przegląd i charakter odbytych wycieczek przedstawia się następująco:

Klasa I a.

26 IX — zwiedzenie regulacji Rawy (geogr., śródlekc.).

29 X — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (geogr., śródlekc.).

23 XI — obserwacja życia ulicy (jęz. polski, śródlekc.).

25 I — zwiedzenie ogrodu zoologicznego (przyr., śródlekc. lekcyjna).

18 III — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (przyr., śródlekc.).

5 V — wycieczka do Olkusza, Rabsztyna, na pustynię Błędowską i do Sławkowa (geogr., przyr., historja, religja — całodzienna).

27—29 V — wycieczka do Zakopanego. Zwiedzenie Stawów Gąsienicowych, Muzeum Tatrzańskiego, doliny Kościeliskiej i Chocholowskiej, Jaszczurówki i Giewontu.

Wycieczki na Osiedlu: zwiedzenie Bielska i okolicy, fabryki sukna; wyjście na Stefanę, Rogacz i Magórkę.

Klasa I b.

26 IX — obserwacja życia ulicy (jęz. polski, śródlekc.).

29 X — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (geogr., śródlekc.).

29 X — zwiedzenie regulacji Rawy (geogr., śródlekc.).

30 XI — zwiedzenie parku Kościuszki (jęz. polski, śródlekc. lekcyjna).

9 V — wycieczka do Olkusza, Rabsztyna, na pustynię Błędowską i do Sławkowa (geogr., przyroda, historja, religja — całodzienna).

27—29 V — wycieczka do Krakowa, Wieliczki i Ojcowa.

Wycieczki na Osiedlu: zwiedzenie Bielska i okolicy, fabryki sukna, zapory wodnej w Wapienicy, sanatorium w Bystrzy; wyjście na Klimczok, Stefanę i Szendzielnię.

Klasa I c.

4 X — wycieczka do parku Kościuszki — obserwacja życia przyrody (przyr., śródlekc.).

14 X — zwiedzenie regulacji Rawy (geogr., śródlekc.).

23 X — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (geogr., śródlekc.).

29 XI — obserwacja życia ulicy (jęz. polski, śródlekc.).

29 XI — życie na targu (jęz. niem., śródlekc.).

25 I — zwiedzenie ogrodu zoologicznego (przyr., śródlekc. lekcyjna).

9 V — wycieczka do Olkusza, Rabsztyna, na pustynię Błędowską i do Sławkowa (geogr., przyr., historia, religia — całodzienna).

27—29 V — wycieczka do Łysogór ze zwiedzeniem Kielc i szczytu św. Katarzyny.

Wycieczki na Osiedlu: zwiedzenie zapory wodnej w Wapienicy, wyjście na Klimczok, Stefankę, Magórkę, zwiedzenie Bielska i okolicy oraz fabryki sukna.

Klasa II a.

21 IX — wycieczka przyrodnicza do lasu celem poznania grzybów (przyr., całodzienna).

2 X — zwiedzenie kościołów w Katowicach i poznanie stylów (rel., śródlekc.).

9 X — obserwacja życia miejskiego (jęz. polski, śródlekcyjna).

23 I — zwiedzenie drukarni (jęz. polski, śródlekc.).

23 V — zwiedzenie huty Falwa w Świętochłowicach (roboty ręczne, ½-dniowa).

27—29 V — wycieczka do Łysogór ze zwiedzeniem Kielc i szczytu św. Katarzyny.

Wycieczki na Osiedlu: zwiedzenie zapory wodnej w Wapienicy, wyjście na Klimczok, Rogacz i Magórkę, zwiedzenie Bielska i okolicy, sanatorium w Bystrej, fabryki sukna i włóczki.

Klasa II b.

25 IX — zwiedzenie kościołów w Katowicach i poznanie stylów (rel., śródlekc.).

8 XI — wycieczka do Oddziału Przyrodn. Muzeum Śląskiego (przyr., śródlekc.).

13 XI — wycieczka do Oddziału Etnograficznego Muzeum Śląskiego (jęz. polski, śródlekc.).

24 XI — zwiedzenie kościołów w Katowicach i poznanie szat liturgicznych (rel., śródlekc.).

12 II — zwiedzenie drukarni (jęz. polski, śródlekc.).

14 II — zwiedzenie P. K. O. (wychowawcza, śródlekc.).

24 V — zwiedzenie huty Falwa w Świętochłowicach (roboty ręczne, ½-dniowa).

27—29 V — wycieczka do Zakopanego. Zwiedzenie Muzeum Tatrzańskiego, Gubałówki, dolin podtatrzańskich.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok, Łysą Górę i Stefankę, zwiedzenie zapory wodnej w Wapienicy, Bielska i okolicy oraz fabryki sukna.

Klasa II c.

29 IX — zwiedzenie kościołów w Katowicach i poznanie stylów (rel., śródlekc.).

24 X — wycieczka do parku Kościuszki (jęz. pol., śródlekcyjna).

21 XI — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (przyr., śródlekc.).

24 II — zwiedzenie drukarni (jęz. polski, śródlekc.).

23 V — zwiedzenie huty Falwa w Świętochłowicach (roboty ręczne, ½-dniowa).

26—29 V — wycieczka do Zakopanego. Zwiedzenie doliny Kościeliskiej, Strążyskiej, hali Gąsienicowej oraz Muzeum Tatrzańskiego.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Kozią Górę, Stefanę i Dębowiec; zwiedzenie Bielska i okolicy, fabryki sukna, włóczki, szcetek i maszyn żelaznych.

Klasa V a.

22 IX — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (przyr., śródlekc.).

16 XI i 15 XII — wycieczki w teren w zakresie ćwiczeń fizycznych.

27—29 V — wycieczki w okolice Katowic do Murcek, Szczakowej i Maczek, częściowo w Pieniny.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok, Stefanę i Łysą Górę; zwiedzenie Bielska i okolicy oraz fabryki sukna.

Klasa V b.

3 X — zwiedzenie regulacji Rawy (geogr., śródlekc.).

9 XI — wycieczka w teren w zakresie ćwiczeń fizycznych.

27—29 V — wycieczki w okolice Katowic do Murcek, Szczakowej i Maczek, częściowo w Pieniny.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok, Stefanę, Dębowiec i Łysą Górę; zwiedzenie zapory wodnej w Wapienicy, Bielska z okolicą, fabryki sukna, luster, świec, win i likierów.

Klasa V c.

26 X — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (geogr., śródlekc.).

9 XI — zwiedzenie regulacji Rawy (geogr., śródlekc.).

27—29 V — wycieczka do Wisły, na Stożek i Czantorję.

Wycieczki na Osiedlu: Wyjście na Klimczok, Rogacz i Stefanę; zwiedzenie Bielska z okolicą oraz fabryki sukna.

Klasa V d.

26 X — zwiedzenie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Śląskiego (geogr., śródlekc.).

9 XI — zwiedzenie regulacji Rawy (geogr., śródlekc.).

27—29 V — wycieczka do Wisły, na Stożek i Czantorję.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Stefanę, zwiedzenie Bielska z okolicą, fabryki sukna i fabryki dzwonów.

Klasa VI a.

13 XII — wycieczka jak w klasie VI a.

26—29 V — wycieczka w Pieniny ze zwiedzeniem Szczawnicy i Krościenka, wyjściem na Trzy Korony oraz Sokolicę.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok i Magórkę, zwiedzenie Bielska z okolicą, fabryki sukna i mydła.

Klasa VI c.

13 XII — wycieczka jak w klasie VI a.

15 XII — Zwiedzenie zakładów opieki społecznej miasta Katowic.

25—29 V — wycieczka w Pieniny ze zwiedzeniem Szczawnicy i Krościenka, wyjściem na Trzy Korony oraz zwiedzeniem okolicznych szczytów Karpat.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok, zwiedzenie zapory wodnej w Wapienicy, Bielska z okolicą, fabryki sukna i fabryki cukierków.

Klasa VII a.

13 XII — wycieczka jak w klasie VI a.

25—29 V — wycieczka do Zakopanego. Przejście przez Kuźnice, Czerwone Wierchy, dolinę Kościeliską, halę Gąsienicową, Świnicę, Zawrat, dolinę Pięciu Stawów do Morskiego Oka. Powrót przez Krzyżne, halę Gąsienicową do Zakopanego.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok, Stefanę i Magórkę; zwiedzenie zapory wodnej w Wapienicy, Bielska z okolicą, fabryki sukna, dzwonów, wina i likierów.

Klasa VII b.

13 XII — wycieczka jak w klasie VI a.

26—30 V — wycieczka do Gdyni.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok i Stefanę; zwiedzenie Bielska z okolicą, fabryki sukna, dywanów, dzwonów, wina i likierów.

Klasa VIII a.

13 XII — wycieczka jak w klasie VI a.

Wycieczki na Osiedlu: wyjście na Klimczok i Stefanę, zwiedzenie Bielska z okolicą oraz fabryki sukna.

Klasa VIII b.

13 XII — wycieczka jak w klasie VI a.

Organizacja pracy uczniów w pracowniach.

Pracownia biologiczna.

Uczniowie klas I, II i V na lekcji przyrody byli podzieleni na 2 grupy ćwiczebne. Pracowali oni przy 8 stołach po 2 lub 3, stanowiąc jednolity zespół. W pierwszym półroczu zespół taki pracował jednym lub dwoma mikroskopami, w drugim każdy uczeń miał mikroskop własny. Na początku lekcji nauczyciel stawiał zagadnienie ustnie lub pisemnie na tablicy. Uczniowie mieli za zadanie zrobić preparat mokry lub suchy mikroskopowy, w zależności od ćwiczenia, z materiału przyniesionego przez siebie lub dostarczonego przez nauczyciela z hodowli albo bezpośrednio z przyrody. Po zrobieniu preparatu, uczeń przerysowywał preparat do zeszytu laboratoryjnego, objaśniając go sam lub przy pomocy nauczyciela, następnie wysnuwał wnioski. Wnioski, wysnute przez uczniów, przerysowali uczniowie pod kierunkiem nauczyciela, przygotowując materiał do teoretycznych rozważań na lekcjach zbiorowych całej klasy. Każdemu zespołowi przewodził jeden uczeń wybierany przez nauczyciela na dłuższy okres czasu, zwany sekcyjnym, który miał przygotować instrumentację laboratoryjną, odebrać i oddać nauczycielowi wszystkie rzeczy potrzebne do ćwiczeń, oraz stanowił łącznik między grupą a nauczycielem w technicznym wykonaniu ćwiczenia.

Wykaz ćwiczeń.

Klasy I-sze.

Zapoznanie się z mikroskopem. Próby mikroskopowania. Obserwacja raka pod lupą (tylko I b). Mikroskopowanie rozwielitki. Mikroskopowanie hydry. Mikroskopowanie pantofelka. Mikroskopowanie pióra (I b). Badanie jaja surowego i gotowanego. Badanie budowy komórkowej. Mikroskopowanie nabłonka płaskiego i barwika. Mikroskopowanie krwi. Badanie skrzeku. Badanie łusek ze skrzydła motyla (I a). Badanie nogi i skrzydła muchy (I a). Badanie płetw i łusek ryby.

Klasy II-gie.

Mikroskopowanie skrzętnicy. Mikroskopowanie planktonu. Mikroskopowanie porostu. Badanie mchu. Badanie paproci. Mikroskopowanie liścia trzykrotki. Mikroskopowanie innych tkanek. Badanie skrobi imbrów oraz białka. Wykrywanie materiałów zapasowych u roślin. Badanie drzewa. Badanie chlorofilu. Doświadczenia nad asymila-

cja. Budowa żdźbła. Budowa drzewa szpilkowego. Rozpoznawanie drzew owocowych po gałązkach. Rozpoznawanie zbóż po liściach. Oznaczanie roślin.

Klasy V-te.

Mikroskopowanie komórki. Mikroskopowanie tkanki nabłonkowej. Mikroskopowanie tkanki łącznej. Mikroskopowanie chrząstki. Szlify kostne. Mikroskopowanie tkanki mięsnej. Mikroskopowanie tkanki nerwowej. Mikroskopowanie krwi. Sekcje oka. Badanie ucha. Mikroskopowanie kosmków jelitowych. Mikroskopowanie wątroby. Badanie płuc. Badanie serca. Mikroskopowanie kapilarów. Badanie nerki.

* *

Oprócz ćwiczeń, prowadzonych metodą laboratoryjną, wykonano szereg ćwiczeń z zakresu wykresów, map, pokazów i hodowli, oraz obserwacji.

Pracownia geograficzna.

Pracownię geograficzną uruchomiono przed dwoma laty. Składa się ona z 12 stołów, 48 krzeseł, specjalnego urządzenia do zawieszenia map, 3 tablic, 2 szaf na mapy, piaskownicy, epidiaskopu i ekranu. Szczupłość sali, w której mieści się pracownia — chociaż przeznaczono na nią największą wolną salę w zakładzie — nie pozwala chwilowo na jej rozbudowanie. Sala może być w każdej chwili zaciemniona i korzystali z niej przy użyciu epidiaskopu także i inni nauczyciele, jak poloniści, historycy, filolodowie, katecheci i inni.

Dążeniem było, by wszystkie lekcje geografji odbywały się w pracowni. Zbyt duża jednak ilość klas i wynikające stąd trudności ułożenia odpowiedniego podziału godzin przy 2 nauczycielach uczących geografji, spowodowały, że kilka lekcyj musiało odbywać się w klasach.

Pracownia posiada dostateczną ilość map ściennych, kilka kompletów map topograficznych i w podz. 1 : 300 tys., korzysta ze zbiorów petrograficznych zakładu, ma także własny skromny zbiór skamielin. Lepsze i dokładniej wykonane ćwiczenia uczniów przechodzą na własność pracowni i są wzorem dla klas następnych, jak ćwiczenia wykonywać należy.

Do pracowni należy również biblioteka geograficzna, licząca 186 książek o treści popularnej i naukowej. Korzystało z niej w ciągu roku 263 uczniów, którzy przeczytali 1075 książek.

Najpilniejszą i najbardziej konieczną rzeczą jest sprawienie nowego epidiaskopu. Dotychczasowy bowiem jest

przestarzały i nie nadaje się do wyświetlania ilustracji z książek.

Najważniejsze ćwiczenia, wykonane w pracowni w zakresie geografji Polski (klasy I i V klas.), były następujące: granice, sąsiedzi i obszar Polski, rysunek poziomic, klimat, sieć rzeczna, produkcja górnicza, stosunki narodowościowe Polski, gęstość zaludnienia, rozmieszczenie Polaków poza granicami Polski.

W zakresie geografji Europy (klasy II i V hum.): wielkość i ludność Europy w stosunku do innych części świata, posiadłości Europy w innych kontynentach, rozczłonkowanie, klimat, systemy górskie, podział na szczepy i wyznania.

W zakresie geografji lądów i mórz pozaeuropejskich (klasy VI): rozmieszczenie lądów i mórz, rozczłonkowanie, gęstość zaludnienia, długość linii kolejowych na świecie, produkcja najważniejszych skarbów mineralnych.

Ćwiczenia powyższe bądź wykonali wszyscy uczniowie, bądź opracowali zespołowo.

Pracownia humanistyczna.

Pracownia humanistyczna należy do ostatnich ulepszeń metodycznych i rzeczowych w zakładzie. Powstawała powoli i rozwijała się dalej. Posiada ogółem 170 dzieł, z których większość stanowią opracowania syntetyczne, encyklopedje i słowniki. Znikoma część dzieł przypada na teksty. Dwa pozostałe działy obejmują pomoce naukowe: ryciny i patefon z płytami tekstów polskich, niemieckich i francuskich.

Do użytku jest katalog kartkowy.

Sposób korzystania z pracowni hum. polega na tem, że na lekcjach wskazuje się uczniom dzieła, na podstawie których mają wykonać pracę. W pracowni jest dyżurny, który wydaje odpowiednie dzieło.

Korzystało z pracowni uczniów 170. Największym popitem cieszyła się encyklopedia: Świat i życie. Panowie profesorowie, poloniści i historycy, korzystają z pracowni według uznania.

W pracowni przeprowadzano lekcje systemem pod kierunkiem oraz prace zespołowe.

Pracownia fizyczna i chemiczna.

Uczniowie pracowali w zespołach po 2—3 uczniów, 8 takich zespołów stanowiło grupę. Każdy zespół pracował przy oddzielnym stole i był solidarnie odpowiedzialny za całość przyrządów otrzymanych do ćwiczeń oraz za wynik, zwłaszcza, jeśli chodzi o ćwiczenia o charakterze ilościowym.

Każda lekcja laboratoryjna przebiegała zasadniczo w trzech fazach: 1. Wspólne omówienie zagadnienia, które miało być przedmiotem ćwiczeń, sposobu rozwiązania tego zagadnienia oraz aparatury potrzebnej do tego celu. 2. Samodzielne wykonanie ćwiczenia przez poszczególne zespoły. 3. Wspólne omówienie wyników, uzyskanych przez wszystkie zespoły.

Uczniowie odrysowywali przyrządy i zapisywali przebieg ćwiczenia oraz poczynione spostrzeżenia i wnioski w zeszytach przeznaczonych specjalnie na ten cel.

Ćwiczenia miały charakter jakościowy albo ilościowy, bądź też jakościowo-ilościowy. Niekiedy omówienie wyników ćwiczenia odbywało się dopiero na najbliższej lekcji teoretycznej. Wypadek ten zachodził wtedy, gdy ćwiczenie miało charakter ilościowy a pomiary, które należało wykonać na lekcji, wymagały więcej czasu. W takim wypadku każdy zespół, kończąc ćwiczenie podawał na kartce prowadzącemu ćwiczenia wyniki pomiarów a rachunki, wykresy i t. d. wykonywał w domu, wpisując je do zeszytu z ćwiczeniami.

W klasach, w których liczba uczniów przekraczała 30, uczniowie byli podzieleni na 2 grupy (klasy VII a i b, kl. VII a). Tygodniowy plan nauki dla takich klas był tak ułożony, że obydwie grupy odbywały ćwiczenia w tym samym dniu i zwykle na dwu pierwszych i dwu ostatnich godzinach nauki, przyczem do grupy, która wykonywała ćwiczenia na pierwszych dwu godzinach, należeli uczniowie zamiejscowi.

Ćwiczenia zarówno fizyczne jak i chemiczne odbywały się w tej samej sali, której urządzenie składa się z 8 stołów do ćwiczeń, zaopatrzonych w krany gazowe, jednego stołu eksperymentalnego, zaopatrzonego również w gaz, z dwu kranów wodociągowych, tablicy rozdzielczej dla prądu stałego i tablicy ściennej do pisania. Nadto sala jest zaopatrzona w urządzenie, służące do zaciemniania okien na czas wykonywania ćwiczeń z zakresu optyki. Wielką niedogodnością tej sali jest brak digestorium niezbędnego dla przeprowadzenia wszystkich ćwiczeń chemicznych, przewidzianych planem nauki w kl. VI a (względnie od przyszłego roku w kl. III nowego typu).

Zużycie wody destylowanej na ćwiczeniach, zwłaszcza chemicznych, było bardzo znaczne, zważywszy, że w ciągu tygodnia pracowało 9 grup ćwiczących. Zaopatrywanie pracowni w wodę destylowaną odbywało się w ten sposób, że uczniowie, wyznaczeni przez zawiadowcę gabinetu, destylowali wodę w godzinach popołudniowych w aparacie, specjalnie na ten cel przeznaczonym.

Poniżej podano tematy ważniejszych ćwiczeń według klas.

Klasa VI a i b. 1. Pomiar długości przy pomocy suwaka z nonjuszem. 2. Pomiar długości śrubą mikrometryczną. 3. Wyznaczanie objętości brył foremnych przez pomiar odpowiednich wymiarów linjowych. 4. Pomiar objętości brył nieforemnych przez zanurzenie w menzurze i przy użyciu naczynia z odpływem bocznym. 5. Wyznaczanie prędkości średniej chodu i biegu człowieka. 6. Składanie sił. 7. Waga i ważenie. 8. Wyznaczanie gęstości ciał stałych i cieczy przy pomocy piknometru. 9. Wydłużenie drutu. 10. Ciśnienie cieczy na ściany boczne, na dno i z dołu do góry. 11. Równowaga cieczy jednorodnej w naczyniu połączonem. 12. Równowaga dwu cieczy niemieszających się i niereagujących ze sobą w naczyniu połączonem. 13. Prawo Archimedes'a. 14. Wyznaczanie gęstości ciał stałych i cieczy na zasadzie prawa Archimedes'a. 15. Zasada areometru i pomiar gęstości cieczy areometrem. 16. Ciśnienie atmosferyczne. 17. Rozszerzalność cieplna ciał stałych, cieczy i gazów. Pomiar ciepła metodą kalorymetru wodnego. Pomiar ciepła właściwego.

Klasa VII a. 1. Chemia: 1. Skład powietrza. 2. Tlen, jego otrzymywanie i własności. 3. Zasady, kwasy i sole. 3. Wodór, jego otrzymywanie i własności. 4. Synteza i analiza wody. 5. Roztwory wodne. 6. Otrzymywanie chlorowodoru. 7. Własności chlorowodoru. 8. Własności kwasu solnego. 9. Własności fizyczne siarki. 10. Siarkowódór i jego własności. 11. Dwutlenek siarki i kwas siarkowy. 12. Własności kwasu siarkowego. 13. Otrzymywanie amoniaku i jego własności. 14. Sole amonowe. 15. Otrzymywanie kwasu azotowego i jego własności. 16. Woda królewska i jej własności. 17. Kwas fosforowy. 18. Otrzymywanie dwutlenku węgla i jego własności. 19. Destylacja frakcjonowana ropy. 20. Alkohole. 21. Aldehydy. 22. Estry. 23. Kwas octowy. 24. Zmydlenie tłuszczów.

2. Fizyka: 1. Pomiar natężenia źródła światła fotometrem cieniowym i Ritchiego. 2. Prawo odbicia się światła. 3. Powstawanie obrazów w zwierciadle wklęsłym. 4. Załamanie się światła. 5. Przejście światła przez szybę płasko-równoległą. 6. Przejście światła przez pryzmat. 7. Powstawanie obrazów w soczewkach zbierających i rozpraszających. 9. Zasada mikroskopu.

Klasa VII b. Ćwiczenia fizyczne jak w kl. VI a i b, nadto: 1. Tlen i jego własności. 2. Wodór i jego własności. 3. Synteza wody. 4. Kwasy, zasady i sole. 5. Kwas solny. 6. Kwas siarkowy. 7. Kwas azotowy. 8. Kwas węglowy.

Klasa VIII a. 1. Własności magnezów. 2. Pole magnetyczne. 3. Magnetyzm ziemski. 4. Elektryzowanie ciał

przez tarcie. 5. Własności naboii elektrycznych. 6. Indukcja elektrostatyczna. 7. Kondensatory. 8. Budowa ogniwa elektrycznego. 9. Polaryzacja i depolaryzacja ogniwa. 10. elektroliza i prawa Faraday'a. 11. Pole magnetyczne przewodnika kolistego. 13. Busola stycznych. 14. Pomiar oporu elektrycznego metodą mostka Wheatstona. 15. Ciepło Joule'a.

Klasa VIII. Jak w klasie VIII a, nadto ćwiczenia z optyki jak w klasie VII a.

Pracownia zajęć praktycznych.

W zakresie nauki zajęć praktycznych poznali uczniowie praktycznie następujące umiejętności:

Klasa I. Przerzynanie deski, wyprawianie (struganie) deski, wiercenie i wyrzynanie otworów, formowanie pilnikiem i tarnikiem, wycinanie i żłobienie dłotem, łatwiejsze łączenia drewna na styk: gwoździami, wkrętkami, na kołki i klej, trudniejsze łączenia drewna na czopy, nakładkę, zwiżdżowanie, na zasuw i wczepty proste, barwienie i konserwację wyrobów z drewna, przygotowanie kleju stolarskiego, ostrzenie i naprawę narzędzi.

Klasa II. a) w zakresie robót z drutu: cięcie, gładzenie, zginanie i łączenie; b) w zakresie robót z blachy: cięcie, gładzenie, zaginanie, formowanie, robienie otworów, łączenie zapomocą zaginania i lutowania, wytrawianie; c) w zakresie robót z żelaza walcowanego (taśmówki): cięcie, gładzenie, formowanie, przebijanie i wiercenie otworów, łączenie zapomocą nitowania.

Nadto czyszczenie, szlifowanie, malowanie i konserwację wyrobów metalowych.

W toku nauki zapoznali się uczniowie także z budową tokarki i narzędziami do toczenia drewna oraz toczeniem i polituowaniem drewna.

Przy wykonywaniu różnych przedmiotów posługiwała się młodzież klasy I i II rysunkiem roboczym lub szkicem roboczym, wykonanym na osobnych godzinach lekcyjnych.

Stosownie do wymagań programu przeprowadzano z uczniami wymienionych klas kalkulację wykonanych przedmiotów.

Ogród szkolny.

Dyrekcja Gimnazjum przeprowadziła z Magistratem szereg pertraktacyj, w wyniku których Magistrat ofiarował teren na ogród szkolny przy ul. Raciborskiej. Plan ogrodu szkolnego został Magistratowi przedłożony, a Zarząd Ogrodów Miejskich miał przeprowadzić roboty wstępne. Roboty te wszczęto w jesieni 1934 r., ale w minimalnym stopniu. Na wiosnę w r. 1935, gdy roboty nie były

kontynuowane, zwróciła się Dyrekcja do Zarządu Ogrodów Miejskich, Zarząd tenże zawiadomił, że na terenie ogrodu powstanie pawilon szpitalny, a prócz tego będą prowadzone roboty regulacyjne. Wobec tego sprawa ogrodu pozostała w zawieszeniu.

Urządzono ogródek natomiast na Osiedlu w Miskuszowicach, gdzie jest prowadzony dział roślin gospodarczych. W ogrodzie parkowym Osiedla oznaczono drzewa i krzewy.

W Katowicach korzystali uczniowie z ogrodu botanicznego przy ul. Bankowej.

3. ORGANIZACJA PRACY DOMOWEJ UCZNIA I WSPÓŁPRACY Z DOMEM RODZICIELSKIM.

1. Każdy nauczyciel z początkiem roku podał uczniom metody pracy w domu, zaznajamiając ich z wymaganiami programowymi w poszczególnych przedmiotach, omówił samodzielne studjum rozpraw krytycznych (z historii literatury polskiej, z historii), dzieła fachowe, referaty i koreferaty, lekturę domową obowiązkową i nadobowiązkową, ćwiczenia piśmienne domowe i szkolne, przygotowywanie materiału do następnych lekcyj, korzystanie z bibliotek klasowych i innych, prowadzenie hodowli i i.

Egzekutywa prac, mających być wykonaną w domu, była ścisła. Błędy w organizacji domowej ucznia były omawiane przez nauczyciela z rodzicami.

W pracy domowej — gdy zachodziła potrzeba — organizowano zespoły uczniów słabszych, którym pomagali uczniowie bardziej zaawansowani.

2. Wielką pomocą w realizacji programu dydaktycznego (a pośrednio także i wychowawczego) była ścisła współpraca rodziców w organizacji pracy domowej ucznia. W zrozumieniu wartości wyników należytego doglądania uczniów jak oni pracują w domu oraz należytej organizacji pracy szkoła inspirowała tę organizację na konferencjach klasowych, jakie odbyły się z początkiem roku szkolnego. Na konferencjach tych zwrócono uwagę na a) kształtowanie umiejętności pracy trwania w wysiłku celowym jako wartości społecznej, b) racjonalne kojarzenie wysiłków, c) należytego rytmu pracy w formie przeemyślanego planu dnia, d) metody uczenia się w domu poszczególnych przedmiotów.

Rodzicom pozostawiono — po udzieleniu dokładnych wskazówek — ułożenie planu pracy domowej, zaczynając od przedmiotów trudniejszych, mniej lubianych; rodzice mieli nadto dopilnować, by uczniowie przerabiali najpierw

przedmioty intelektualnie ustne a potem piśmienne, kontrolując intensywność pracy; nadto mieli rodzice ustalić najwłaściwszą metodę, przystosowaną do indywidualności przy opowiadaniu w naukach humanistycznych i starać się budzić zainteresowania. Osobny problem stanowili uczniowie dojeżdżający (z klas wyższych), którzy byli ograniczeni w swej pracy domowej czasem.

Szkoła zaznajomiła dom rodzicielski z metodą uczenia się w domu poszczególnych przedmiotów oraz przejęła racjonalną organizację zainteresowań ucznia, a tam, gdzie było brak podniet duchowych w domu, występowała z inicjatywą szczególnie w dziedzinie czytelnictwa.

Wskazówek indywidualnych w tej sprawie udzielali nauczyciele na konferencjach indywidualnych z rodzicami, ogólne zaś na zebraniach patronatów klasowych.

4. PROGRAM NAUKI I PODRĘCZNIKI.

Nauka wszystkich przedmiotów odbywała się w roku szk. 1934/35 ściśle według programu gimnazjum państwowego, wydanego przez Ministerstwo W. R. i O. P. po uwzględnieniu poprzednio wprowadzonych zmian we wrześniu 1931 r.

W klasach pierwszych i drugich nowego typu prowadzono naukę według nowych programów.

W klasach pierwszych i drugich uczniowie musieli ściśle opanować każdy przedmiot ilościowo i jakościowo, jak to przewiduje projekt programu ministerjalnego.

Klasa I-sza i II-ga była zorganizowana na podstawie programu nowego ustroju szkolnego; klasa V a, V b, VI a, VI b, VII a, VIII a były typu humanistycznego, inne oddziały typu reform.-klasycznego.

Ogółem było 17 oddziałów polskich. Klasy I-sza, II-ga, VI-ta posiadały 2 oddziały równoległe, klasa V-ta 3 oddziały równoległe, klasy VII-me i VIII-me 1 oddział równoległy.

Niektóre klasy w pewnych przedmiotach były podzielone na grupy, szczególnie w zakresie przedmiotów wymagających nauczania laboratoryjnego.

W zakresie nauczania języków obcych nowożytnych mogła młodzież w klasach wyższych uzupełniać obowiązkowy język niemiecki nadobowiązkowym językiem francuskim lub angielskim. W klasach pierwszych, oddziale „a”, nauczano języka angielskiego jako przedmiotu obowiązkowego, języka zaś francuskiego lub niemieckiego jako nadobowiązkowego; w oddziale „b” języka francuskiego, w oddziale „c” niemieckiego.

W klasach drugich, oddziałach „a—b“, nauczano języka niemieckiego jako przedmiotu obowiązkowego, języka zaś francuskiego jako nadobowiązkowego; w oddziale „c“ było przeciwnie.

Plan godzin:

Przedmioty obowiązkowe		K l a s a																Razem go-dzin
		Nowego ustroju						Hum.	Klas.	Hum.	Kl	H.	Kl.	H.	Kl			
		I a	I b	I c	II a	II b	II c	V a	V b	V c	V d	VI a	VI b	VI c	VII a	VII b	VIII a	
Religia		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34
J. polski	I półr.	6	6	6	3	4	4	4	4	3	3	4	4	3	4	3	4	84
	II "	3	3	3		4	4	4	4	3	3	4	4	3	4	3	4	75
J. łaciński		—	—	—		4	4	4	5	5	6	6	5	5	6	5	5	68
J. grecki		—	—	—		—	—	—	—	5	5	—	—	6	—	6	—	83
J. angielski		6	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
J. francuski		4	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
J. niemiecki		—	6	—		—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Historja		—	4	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Geografja		—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
Przyrodozn.		—	—	6	4	4	—	4	4	3	3	4	4	3	4	3	4	52
Fizyka		—	—	4	4	4	—	4	4	3	3	4	4	3	4	3	4	50
Matematyka		3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	4	4	3	5	3	3	57
Prop. filozofji		3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—	29
Higjena		3	3	3	3	3	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Zajęcia prakt.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	4	3	4	3
Ćwiczenia ciel.		3	3	3	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	2	3	20
Gry i zabawy		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53
Hufiec		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	6
		2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
		2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	12
		2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	38
		2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	G. 8
		2	2	2	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	H. 4
Razem		32	32	32	32	32	32	30	30	30	30	31	31	31	31	31	30	527

Przedmioty nadobowiązkowe																		
J. angielski																		2
J. francuski	+Ic																	4
J. niemiecki	2																	4
Rysunki																		4
Muzyka (śpiew)																		15
Praca ręczna																		10

Spis podręczników w roku szk. 1934/35.

Klasa I.

Religia: Ks. Dr. Bromboszcz — Katechizm katolicki;
Ks. Dr. Damroth-Bromboszcz — Dzieje biblijne. J. p o l s k i:

Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. I; Z. Klemensiewicz — Język polski. Język łaciński: Kowalski-Golias — Puer Romanus. J. niemiecki: Dewitzowa — Wir lernen Deutsch. J. francuski: Kielski — Leçons de français I. J. angielski: Grzebieniowski — First English Book. Historia: Dąbrowski Jan, cz. I. Geografia: Stan. Pawłowski — Geografia Polski dla klasy I gimn.; Eugenjusz Romer — Powszechny atlas geograficzny lub Mały atlas geograficzny. Matematyka: S. Banach, Sierpiński, W. Stożek — Arytmetyka dla kl. I. Przyroda: H. T. Jaczewscy — Podręcznik zoologii.

Klasa II.

Religia: Ks. Dr. Szmyd — Liturgika katolicka. J. polski: Balicki-Maykowski — Mówią wieki, cz. II; Klemensiewicz — Język polski dla kl. II gimn. J. łaciński: Kowalski-Golias — Juvenis Romanus. J. niemiecki: Jakóbiec i Leonhard — Trzecia książka do nauki języka niemieckiego. J. francuski: Jamgmann i Czerny — Les aventures de Polo; Kielski: Troisième livre de français. Historia: Moszczeńska-Mrozowiecka — Podręcznik do nauki historii na kl. II gimn. Geografia: Chałubińska i Janiszewski — Geografia Europy; Eug. Romer — Powszechny atlas geograficzny lub Mały atlas geograficzny. Matematyka: S. Banach, W. Stożek — Algebra kl. II; B. Iwaszkiewicz — Geometria. Przyroda: T. Mul i J. Radomski — Botanika.

Klasa V, typ humanistyczny.

Religia: Ks. Szczepański — Ewangelje; Ks. R. Archutowski — Historia Kościoła katolickiego w zarysie. J. polski: K. Wojciechowski — Wypisy polskie na klasę V; Z. Klemensiewicz — Język polski, cz. I, życie wyrazów; Wojcicki — Stylistyka i rytmika polska. J. łaciński: Tad. M. Lewicki — Wstępna nauka języka łacińskiego; Jan Szczepański — Wypisy łacińskie; J. Szczepański i Pilch — Ćwiczenia polsko-łacińskie; T. Sinko — Gramatyka łacińska. J. niemiecki: Jakóbiec i Leonhard — Deutschland und die Deutschen, cz. I. Historia: Czesław Nanke — Historia średniowieczna; Czesław Nanke — Wypisy historyczne. Geografia: St. Pawłowski — Geografia Europy; Eug. Romer — Powszechny Atlas geograficzny lub Mały atlas geograficzny. Matematyka: Miłulowicz — Podręcznik arytmetyki i algebry dla V kl; Zydler — Geometria w zakresie szkoły średniej; Okulicz — Zbiór zadań algebraicznych, cz. I. Przyroda: Dr. Noll — Podręcznik anatomii i higieny.

Ponadto w oddziałach klasycznych:

J. grecki: Golias — Wstępna nauka języka greckiego.
Geografia: P. Sosnowski — Geografia Polski; Eug. Romer — Powszechny Atlas geograficzny lub Mały atlas geograficzny. **Matematyka:** Rybkin — Zbiór zadań geometrycznych, część I.

Klasa VI, oddział humanistyczny.

Religia: Ks. R. Archutowski — Historia Kościoła katolickiego w zarysie. **J. polski:** Chrzanowski-Wojciechowski — Wypisy polskie na klasy wyższe szkół średnich. **J. łaciński:** Sinko — Ovidius, wiązanka wierszy; Artur Rapaport — Livius, Dzieje rzymskie; Sinko — Gramatyka łacińska; Fr. Terlikowski-M. Szczerbański — Życie starożytnych Rzymian. **J. niemiecki:** Jakóbiec i Leonard — Deutschland und die Deutschen, cz. II. **Historja:** Nanke Czesław — Historia nowożytna, cz. I; Nanke Czesław — Wypisy do historii nowożytnej, cz. I. **Geografia:** St. Pawłowski — Geografia krajów i mórz pozaeuropejskich; Eug. Romer — Powszechny atlas geograficzny lub Mały atlas geograficzny. **Matematyka:** Miłulowicz — Arytmetyka i algebra na kl. VI; Zydler: Geometria w zakresie szkoły średniej; Rybkin — Zbiór zadań geometrycznych I; Okulicz — Zbiór zadań algebraicznych II. **Fizyka:** St. Kalinowski — Fizyka dla gimnazjum humanistycznego, część I.

Ponadto w oddziałach klasycznych:

J. grecki: M. Golias — Wstępna nauka jęz. greckiego; Bednarowski — Ksenofont, Wybór pism; Rapaport — Homer, Iljada; Terlikowski-Szczerbański — Życie starożytnych Greków.

Klasa VII, oddział humanistyczny.

Religia: Ks. Sieniatycki — Dogmatyka katolicka. **J. polski:** M. Kridl — Literatura polska wieku XIX, część II i III. **J. łaciński:** Szczepański — Cycero, Wybór mów; Sinko — Vergilius, Wybór z dzieł; Terlikowski-Szczerbański — Życie starożytnych Rzymian. **J. niemiecki:** Jakóbiec i Leonhard — Deutschtum I. **Historja:** Cz. Nanke — Historia nowożytna, cz. II; Cz. Nanke — Wypisy historyczne, cz. II. **Matematyka:** Miłulowicz — Arytmetyka i algebra na kl. VII; Okulicz — Zbiór zadań algebraicznych II; Zydler — Geometria w zakresie szkoły średniej; Łomnicki — Tablice mat.-fiz.; Rybkin — Zbiór zadań geometrycznych II. **Fizyka:** Kalinowski — Fizyka dla gimnazjum humanistycznego, cz. II.

Ponadto w oddziale klasycznym:

J. łaciński: Szczepański — Cicero, Wybór pism filozoficznych. **J. grecki:** Rapaport — Homera Ilijas; Witkowski — Homera Odyseja; Jędrzejewski i Rapaport — Platona Apologja; Terlikowski i Szerbański — Życie starożytnych Greków. **Fizyka:** St. Kalinowski — Fizyka dla gimnazjów klasycznych, cz. I.

Klasa VIII, oddział humanistyczny.

Religia: Ks. Dr. Lubelski — Etyka katolicka. **J. polski:** Kridl — Literatura polska XIX wieku, cz. III, IV i V. **J. łaciński:** T. Sinko — Horatius, Wybór pism; Szczepański — Cicero, Wybór pism filozoficznych; Terlikowski-Szerbański — Życie starożytnych Rzymian; Strycharski — Komentarz do wyboru pism Horacego, cz. I, II i III. **J. niemiecki:** Jakóbiec i Leonhard — Deutschum II. **Historja:** Pawłowski-Bystroń — Peretiatkowicz, Polska współczesna. **Matematyka:** Wojtowicz — Trygonometria; Łomnicki — Tablice matematyczno-fizyczne; Okulicz — Zbiór zadań algebraicznych II. **Fizyka:** St. Kalinowski — Fizyka dla gimnazjum humanistycznego, cz. III. **Propedeutyka filozofji:** K. Sosnicki — Zarys logiki; Witwicki — Zarys psychologii.

Ponadto oddział klasyczny:

J. łaciński: S. Pilch — Tacyt, Wybór pism. **Język grecki:** Sofokles, Król Edyp; Platon, Kryton i wybór z Phaidona; Terlikowski i Szerbański — Życie starożytnych Greków. **Fizyka:** St. Kalinowski — Fizyka dla gimnazjum klasycznego, cz. II.

5. ZASADY OPRACOWANIA PODZIAŁU GODZIN I ROZDZIAŁU CZYNNOŚCI GRONA NAUCZYCIELSKIEGO.

Dyrekcja przy układaniu rozdziału czynności starała się zastosować zasadę ciągłości pracy wychowania i nauczania. Zasadę tę przeprowadzono w większości wypadków; przeszkodami w tem były przeniesienia nauczycieli względnie podziały klasy na 2 oddziały.

W ciągu roku z konieczności (choroby nauczycieli, śmierć, otrzymania zniżki godzin, zwolnienia) nastąpiły zmiany w osobach nauczycieli religji, jęz. łacińskiego, polskiego, niemieckiego i historji.

Dyrekcja zastosowała zasadę — we wszystkich bez wyjątku wypadkach — nauczania przedmiotów szkolnych przez nauczycieli-fachowców.

Przydział opieki nad poszczególnymi organizacjami i kółkami uwzględniał w pierwszym rzędzie zamiłowania nauczyciela.

O ile rozdział czynności grona nauczycielskiego nie nastroczał poważniejszych trudności, o tyle sprawa opracowania podziału godzin okazała się szczególnie w b. r. szkolnym skomplikowaną. Na to wpłynął fakt 1. utworzenia ognisk metodycznych przy tut. zakładzie i powierzenie kierownictwa 3 nauczycielom, korzystającym ze zniżki godzin do 12 godzin tygodniowo oraz kilku dni wolnych w tygodniu, 2. uzupełniania przez kilku nauczycieli etatu swego w szkolnictwie powszechnem, 3. udzielanie przez kilku nauczycieli nauki w prywatnym zakładzie średnim, 4. konieczność uwzględnienia w organizacji pracy w pracowni zajęć praktycznych w pierwszych trzech dniach w tygodniu działu tylko metalowego, a w innych tylko drzewnego, a w pracowni geograficznej podziału między dwóch nauczycieli, a sali gimnastycznej między 3 nauczycieli, 5. konieczność podziału klas na grupy w kilku przedmiotach.

Mimo tych trudności udało się uwzględnić w tym podziale następujące momenty:

1. wyeliminowanie matematyki z ostatniej lekcji;
2. kumulację godzin w pracowniach (geografii w klasach niższych, fizyki, przyrody, zajęć praktycznych) oraz w tych przedmiotach, co do których nauczyciel wysunął ten postulat;
3. odbywanie ćwiczeń grupowych (z wyjątkiem przyrody w kl. V b i II b w tym samym dniu w ten sposób, że jedna grupa miała na 1-szej lekcji (wzgl. pierwsze dwie) naukę, druga zaś — na ostatniej (wzgl. ostatnich dwóch);
4. ograniczenie nauki w jednym dniu w tygodniu (czwartek) do 3 lekcji tylko, z tem, że reszta dnia poświęcona była godzinom wychowawczym, zebraniom kółek i organizacyj szkolnych, wyświetlaniom filmów, odczytom, audycjom muzycznym i t. p.;
5. wszystkie przedmioty nadobowiązkowe łącznie z obowiązkowymi gram i zabawami zgromadzono na godziny popołudniowe.

6. POMOCY NAUKOWE.

Biblioteka nauczycielska.

Księgozbiór biblioteki nauczycielskiej liczy 4.229 dzieł w 6.906 tomach. W roku szkolnym 1934/35 korzystało z biblioteki 28 osób z grona nauczycielskiego i wypożyczyło 268 dzieł w 275 tomach, oraz 12 uczniów, którzy wypo-

życzyli 19 dzieł a 21 tomów. W bież. roku szkolnym między innemi przybyły do biblioteki następujące dzieła:

1. Tad. Młynek, Ogrody szkolne; 2. E. Bulanda, Etrurja i Etruskowie; 3. Dantyszek, Księga hymnów; 4. Sarbiewski, Silviludia; 5. Pismo Święte w tłum. ks. Wujka, oprac. przez ks. Archutowskiego i i. 6. Skarga, Żywoty Świętych; 7. Z teorji i praktyki wychowania wyd. Okr. Szk. Warsz. 8. Ronthaler, Osiedla szkolne w Polsce i G. Przychodzki, Plautus; 9. Kulczycki Ludwik, W poszukiwaniu nowego ustroju społecznego; 10. Klebanowski, Zasady kierowania szkołą; 11. Antoniewicz, Ćwiczenia i obserwacje biologiczne; 12. Bystroń, Uspołecznienie szkoły; 13. L. Mandelin, Francja Dyrektorjatu 1795—1799.

Dyrekcja prenumerowała w bież. roku następujące czasopisma: 1. Chowanna, 2. Oświata i wychowanie, 3. Zrąb, 4. Kultura Pedagogiczna, 5. Czasopismo geograficzne, 6. Polonista, 7. Fizyka i chemja w szkole.

Zawiadowcą biblioteki był prof. Dłużniewski.

Pracownie i gabinety.

Gabinet historyczny został w bieżącym roku szkolnym wydatnie powiększony przez zakupno nowych map do historii polskiej i powszechnej (wydawn. Książnica-Atlas), jakoteż obrazów historycznych. Dla obrazów zakupiono nową szafkę. Nadto naprawiono i podlepiono wiele map i obrazów. Koniecznych uzupełnień wymagają: mapy do historii starożytnej i atlasy szkolne dla biednych uczniów.

Zawiadowcą gabinetu był prof. Bolchower.

Pracownia geograficzna w bieżącym roku nie powiększyła liczby pomocy, gdyż w roku ubiegłym została w nie dostatecznie zaopatrzoną, usunięto natomiast szereg map niemieckich oraz przestarzałych.

Konieczne jest zakupienie nowego epidiaskopu, gdyż tylko wtedy pracownia ta będzie w 100% wyzyskana.

Pracownię humanistyczną zasilono szeregiem dzieł z zakresu polonistyki.

Pracownia biologiczna. W roku bież. gabinet biologiczny powiększył się bardzo znacznie. Zakupiono szereg tablic poglądowych, zwierząt i roślin, na tle środowiska. Tablice te dostosowane są do programów nowego typu gimnazjum. Pismem Urzędu Wojewódzkiego Nr. O. P. I. — 60/163 przydzielono z Seminarjum myślowickiego 12 sztuk mikroskopów do ćwiczeń, przez co laboratorium wyposażono znakomicie. Uzupełniono straty w instrumentacji laboratoryjnej, powstałe na skutek zniszczenia przy użyciu

podczas ćwiczeń. Powiększono zbiory ptaków wypchanych, przez 3 eksponaty, pochodzące z darów Kółka przyrodniczego, oraz p. Skarżyńskiej. Ogółem przybyło w gabinecie 30 pozycyj, które oznaczono w inwentarzu numerami od 786 do 815.

Skreślono z inwentarza jako przedmioty zniszczone 6 eksponatów: Nr. 222 pleśniak tablica, 394 kruk wypchany, 395, 396, 397, 398 pudła tekturowe z piórami.

Przeniesiono z księgi inwentarza do inwentarza podręcznego wszystkie przedmioty ze szkła.

Zbiorami zawiadywał Dr. Tadeusz Kloska.

W pracowni fizykalno-chemicznej nie zaszły żadne poważniejsze zmiany z wyjątkiem przeniesienia 125 pozycyj z księgi inwentarza do księgi materjałów.

Pracowni brak potrzebnych pomocy dla klasy III-ciej nowego typu.

Pracownia zajęć praktycznych. W bieżącym roku szkolnym uzupełniono dzięki funduszom, udzielonym przez Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach, urządzenie pracowni do robót z drzewa przez zakup 11 warsztatów (które zastąpiły stare, nieodpowiednie), dwu szaf na narzędzia oraz innych mniejszych sprzętów i pewnej ilości narzędzi jakoteż urządzono nową pracownię do robót z metalu, zakupując 4 stoły ślusarskie, 1 szafę na narzędzia i komplet narzędzi do obróbki metali. Urządzenia te pozwoliły realizować bez większych trudności program kl. I i II.

Urządzenie pracowni zajęć praktycznych starano się tak przeprowadzić, aby miała młodzież jak najlepsze warunki pracy, sprzyjające realizacji programu, a pracownie zajęć praktycznych mogły być przykładem, jak należy je urządzać w innych gimnazjach na terenie województwa śląskiego. Urządzenie pracowni w ten sposób było koniecznem także i z tego względu, że z początkiem roku szkolnego 1934/35 powstało przy tutejszem gimnazjum Ognisko metodyczne zajęć praktycznych.

* *

Jak wynika z powyższego zakład posiada: pracownię geograficzną, humanistyczną, fizykalno-chemiczną, biologiczną oraz zajęć praktycznych (dział drzewny oraz żelaza).

Środki naukowe
(według ksiąg inwentarza).

L p.	Nazwa zbioru	Z począt- kiem roku szkoln. było przedmio- tów (dzieł)	Przy było	Ubyło	Z końcem roku szkolnego 1934/35 było
I	Zbiory biologiczne	789	26	48	767
II	„ geograf.-hist.	873	22	66	829
III	„ muzyczne	96	22	—	118
IV	„ rysunkowe	349	—	—	349
V	„ dentyst. lek.	169	4	—	173
VI	„ fizyczne	1 324	—	125	1 199
VII	„ chemiczne	235	8	149	94
VIII	„ mineralog.	729	—	—	729
IX	„ robót ręcznych	867	79	25	921
X	„ gimnast.	259	16	3	272
XI	„ sprzętów gimnazjum	1 222	83	—	1 305
XII	Biblioteka nauczycielska	4 202	27	—	4 229
	Pracownia romanistyczna	7	—	—	7
	„ germanistyczna	77	59	—	136
	„ filologiczna	—	39	—	39
	„ historyczna	—	42	—	42
XIII	Biblioteka uczniowska	2 036	60	—	2 096
XIV	Zbiory humanistyczne	167	21	—	188
	Razem	13 401	508	416	13 493

7. STAN URZĄDZENIA WEWNĘTRZNEGO SZKOŁY.

Urządzenie wewnętrzne szkoły nie odpowiada postulatowi higieny i zdrowotności oraz postulatowi nowszej pedagogiki z wyjątkiem urządzeń pracowni, w których uwzględniono ostatnie wymogi.

Ławki w większości klas nie są przystosowane do wieku uczniów: przesunięcie wieku młodzieży, wstępującej do zakładu nie zostało uwzględnione w zapewnieniu wychowankom odpowiednich stolików — zamiast ławek.

W tym względzie inicjatywa rodziców zaczyna wyręczać Państwo: jeden z patronatów (kl. Ib) zakupił urządzenie wewnętrzne dla całej klasy.

Drugą bolączką to stan ławek: są one tak fatalne, że narażają często uczniów na rozdzieranie ubrań i szkodę materialną. Naprawy nie usuwają mankamentów, gdyż ławki te są już wybrakowane i nie nadają się absolutnie do użytku. Również szereg tablic szkolnych należałoby usunąć jako nieodpowiednie i nie nadające się do użytku.

Czystość zakładu pozostawia również wiele do życzenia: szereg sal nie było malowanych od szeregu lat, aula — reprezentacyjna sala zakładu — od lat 10-ciu, korytarze niebielone od 4 lat. Stan ten wpływa ujemnie na uczniów w wysokim stopniu.

Urządzenie auli (ławki, krzesła) wymaga wymiany na nowe.

Ogólny stan urządzenia wewnętrznego (dołączywszy do tego wadliwe i przestarzałe ogrzewanie centralne, często zawodzące) jest ujemny i wymaga jak najrychlejszej zmiany.

8. STAN CZYTELNICTWA MŁOZIEŻY.

Biblioteka liczyła przy końcu roku szkolnego 2096 dzieł. W ciągu roku szkolnego przybyło 60 książek. Z tej liczby

Klasa	Liczba książek w bibliotece	Liczba wypożyczających	Liczba wypoż. książek w ciągu roku szkol.	Przeciętna liczba prze- czytanych książek na 1 ucznia
I a	60	38	365	9
I b	60	43	678	15
I c	45	44	374	9
II a	62	43	165	4
II b	57	42	250	6
II c	75	39	250	7
V a	41	32	216	7
V b	46	32	315	9,5
V c	23	45	150	3
V d	33	22	180	8
VI a	69	21	150	7
VI b	40	21	178	8
VI c	57	31	170	5,5
VII a	108	41	233	6
VII b	85	26	110	4
VIII a	77	38	160	4
VIII b	48	23	69	3
Biblioteka Kółka Abstynentów	69	11	32	3
Biblioteka Sodal. Marjańskiej	350	72	320	4,5
Biblioteka Kółka Filologicznego	35	37	89	2,4
Biblioteka Kółka Historycznego	150	53	186	3,5
Biblioteka Kółka Geograficznego	186	263	1 075	4
Biblioteka Kółka Przyrodniczego	13	27	82	3,4

zostało wydzielonych 1410 dzieł do bibliotek klasowych oraz bibliotek fachowych. W ciągu roku szkolnego były dwa przydziały książek z biblioteki ogólnoszkolnej dla poszczególnych klas oraz dla bibliotek fachowych. Biblioteka ogólnoszkolna otwarta była w I półroczu raz w tygodniu, w II półroczu dwa razy w godzinach popołudniowych.

Ruch biblioteczny koncentrował się głównie w bibliotekach klasowych oraz fachowych, a przedstawia się on (do dnia 30 maja) (obacz tabelkę na str. 70).

Po kilkanaście książek w specjalnej bibliotece miało także Kółko Fizyków, Pracownia robót ręcznych, Kółko L. O. P. P. i Kółko Ligi Morskiej i Kolonjalnej.

Oprócz tego z biblioteki ogólnoszkolnej wypożyczyło 56 uczniów 459 książek, a nadto korzystali uczniowie z bibliotek prywatnych, z biblioteki T. C. L., z biblioteki Sejmu Śląskiego oraz z wypożyczalni publicznych. Powyższe dane są zatem obrazem korzystania z bibliotek szkolnych, a nie obrazem czytelnictwa uczniów.

Biblioteki prowadzili uczniowie pod kierunkiem wychowawców klas i opiekunów Kółek.

Opiekunem biblioteki ogólnoszkolnej był prof. E. Wazl, a od listopada prof. L. Kobiela.

9. HOSPITACJE P. O. DYREKTORA I WIZYTACJE WŁADZ SZKOLNYCH.

P. o. Dyrektor przeprowadził w I okresie konferencyjnym 48, w II — 47, w III — 53, w IV — 30, razem 178 godzin lekcyjnych hospitacyj, z czego na klasy I i II-gie (jako na klasy nowego typu) przypadało 65 lekcyj hospitowanych.

P. o. dyrektor hospitował kilkakrotnie lekcje języków obcych nadobowiązkowych, których nauka odbywała się w godzinach popołudniowych oraz religji wyznań niekatolickich.

Celem hospitacyj w I-szym okresie było: w klasach pierwszych: zapoznanie się z zasobem wiadomości uczniów nowych, ich poziomem umysłowym, brakami mogącymi ewent. hamować normalne przerobienie materiału naukowego względnie jego przerobienie w normalnym czasie. W klasie 7 a i 8 a zorientowanie się w materiale uczniowskim, przybyłym do tut. zakładu z powodu zlikwidowania gimnazjum w Rozdzienu-Szopienicach; u nowych nauczycieli z metodyką, u wszystkich czy i o ile są realizowane postulaty statutu gimnazjum.

Celem hospitacyj w II i III okresie było w klasach I-szych i II-gich:

a) śledzenie postępów realizacji nowego programu i szukanie dróg, któreby umożliwiły realizację tego programu: stąd częste konferencje z nauczycielami uczącymi w tych klasach,

b) badanie pracy nauczycieli w tych klasach w związku z powyższym programem,

c) badanie poziomu klas.

W klasach wyższych:

a) badanie pracy nauczycieli nad uczniami wykazującymi słabe uzdolnienia,

b) czy i o ile stosują nauczyciele metodykę uczenia nowymi programami przewidzianą także w klasach wyższych.

Celem hospitacyj w IV okresie była kontrola wyników nauczania w poszczególnych klasach.

Omawianie hospitowanych lekcji odbywało się bezpośrednio po hospitacji. Na konferencjach tych ustalono również metody pracy i omawiano całokształt nauki udzielanej przez danego nauczyciela, przyczem zwracano szczególniejszą uwagę na organizację pracy ucznia w szkole i w domu.

P. o. dyrektor miał sposobność zaznajomić się częściowo z metodyką pracy nauczyciela przez kontrolę zeszytów domowych uczniów oraz ich zapisków, a to podczas 34 godzin zastępstw w różnych klasach. Spostrzeżenia omawiane były na konferencjach indywidualnych z poszczególnymi nauczycielami.

Nadto p. o. dyrektor w każdym okresie konferencyjnym przeglądał wypracowania szkolne uczniów w liczbie 1.400—1.500 z a d a ń.

Wizytacje zakładu.

Pan Kurator Dr. Tadeusz Kupczyński, Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego, kilkakrotnie zwiedzał zakład z okazji konferencji ognisk metodycznych, gruntowną zaś wizytację przeprowadził w II-giej połowie marca, wizytując szereg nauczycieli oraz zaznajamiając się ze sposobami realizowania programu w klasach nowego typu.

Pan Kurator nadto wizytował dwukrotnie Osiedle szkolne w Mikuszowicach.

Pan Dyrektor Departamentu Ministerstwa W. R. i O. P. Mendys wizytował zakład w dniu 15 listopada 1934, zaznajamiając się z metodami realizacji programu klas gimnazjalnych nowego typu.

Pan Naczelnik Wydziału Programowego Min. W. R. i O. P. Dr. Juliusz Baliński przysłuchał się lekcji języka polskiego w kl. VI a 21 września 1934.

Pan Wizytator ministerjalny Brycki wizytował zakład w marcu b. r.

Pan Wizytator Ministerjalny, Stanisław Seweryn, wizytował zakład w dniu 21 IX oraz 15 XI 1934, nadto Osiedle w dniu 14 XI 1934 i w związku z tem odbył konferencję z przedstawicielami rodziców.

Pan Wizytator Dr. Marjan Koczwała wizytował zakład kilkakrotnie: w dniu 15 IX, 1 XII, 15 XI, nadto trzykrotnie Osiedle szkolne w Mikuszowicach.

Ksiądz Wizytator Milik Jan wizytował naukę religii w zakładzie w styczniu 1935 r.

Pan Wizytator Miłosz Sołtys kilkakrotnie wizytował zakład z okazji konferencji ognisk metodycznych oraz egzaminów dojrzałości. Nadto wizytował raz Osiedle szkolne w Mikuszowicach.

PP. Instruktorowie ministerjalni: pp. Buczkowski, Dr. Dewitzowa, Harabaszewski, Kulczycki, Dr. Michałowska, Dr. Saloni, Dr. Szerenkowski, Dr. Szyszkowski, wizytowali zakład w różnych czasach.

Po każdej wizytacji następowały konferencje z zainteresowanymi nauczycielami i dyrekcją zakładu.

10. LEKCJE POKAZOWE I INNE FORMY PRACY GRONA NAUCZYCIELSKIEGO.

1. Dr. Frančić Vilim opracował dla Min. W. R. i O. P. projekt nauki języka serbo-chorwackiego, jako drugiego języka nowożytnego obcego nadobowiązkowego dla gimnazjum oraz wykonywał nadzór pedagogiczny przy opracowywaniu podobnego projektu z języka bułgarskiego.

2. Mgr. Brachman Joachim, prowadził lekcje pokazowe dnia 30 XI 1934 w kl. I c na temat: a) Unser Schullandheim in Bielsko-Mikuszowice, b) Auf dem Markte — dla grupy katowickiej ogniska metodycznego germanistów.

Dnia 8 V — Wystawa prac uczniowskich kl. I i II zorganizowana przez ognisko metodyczne germanistów w gimnazjum żeńskim w Katowicach.

3. Chudziński Jan, prowadził lekcję pokazową w kl. II c dnia 30 X 1934 r. na temat: Formowanie i łączenie na nity taśmówki na konferencji rejonowej nauczycieli zajęć praktycznych.

Przygotował eksponaty na wystawę prac uczniowskich kl. I i II, zorganizowaną przez Ognisko metodyczne zajęć praktycznych na konferencji rejonowej w Państw. Gimn. Klas. w Chorzowie w dn. 8 V.

Studjuje zagadnienia dydaktyczne i metodyczne na podstawie dzieł: Nawroczyński — Zasady nauczania, Ker-

schensteiner — Pojęcia szkoły pracy, Dawey — Szkoła a społeczeństwo.

4. Dłużniewski Franciszek, przeprowadził lekcję z języka łacińskiego w kl. II b dnia 1 XII 1934 r. dla Ogniska metodycznego filologii klasycznej na temat: Indicativus praes. pass. — słów na io.

5. Ks. Josiński Robert, prowadził lekcję pokazową dnia 29 XI 1934 r. w kl. V c z okazji konferencji ks. ks. katechetów rejonu katowickiego na temat: List św. Pawła do Filemona.

Przeprowadził w klasach VII a i VII b ankietę w sprawie uczęszczania do spowiedzi.

Zajmuje się wychowawczem znaczeniem „Żywotów Świętych“ w nauce religii.

6. Kamski Kazimierz — przygotował ekspozycję na wystawę prac uczniowskich kl. I i II, zorganizowaną przez Ognisko metodyczne zajęć praktycznych na konferencji rejonowej w Państw. Gimn. Klas. w Chorzowie.

7. Karuga Wincenty — przeprowadził ankietę w kl. I b na temat: Jakie kroki należy przedsięwziąć celem podniesienia poziomu nauczania w klasie?

Studja z zakresu: Wychowanie fizyczne a faszyzm, Wychowanie fizyczne a hitleryzm.

8. Mgr. Kieresieński Zbigniew — przeprowadził lekcję pokazową w kl. II b w dniu 27 II 1935 r. z jęz. polskiego dla sekcji katowickiej Ogniska metodycznego jęz. polskiego na temat: Historia druku.

Przeprowadził ankietę w kl. VI c w sprawie „Osiedla“.

9. Dr. Kłoska Tadeusz — przeprowadził ankietę na patronacie klasowym kl. II b w sprawie „Osiedla“.

10. Kobiela Ludwik — przeprowadził ankietę w kl. II a w sprawie podręcznika Balickiego-Maykowskiego i w sprawie „Osiedla“.

Studjuje zagadnienia na podstawie dzieł: Bystron — Szkoła i społeczeństwo, Bovet — Instynkt walki, Baumgarten — Kłamstwo dzieci i młodzieży.

11. Dr. Stolingwa Piotr — przeprowadził lekcję pokazową z jęz. francuskiego w kl. II c na temat: Przerabianie i rozszerzanie wiadomości słownikowych, dnia 20 II 1935 r. z okazji zebrania ogniska romanistycznego.

12. Smoleń Jan — przeprowadził lekcję pokazową w kl. II c z geometrii na temat: Położenie dwóch kół względem siebie — dla zespołu metodycznego.

Przeprowadza studja z zakresu: Okres pokwitania u młodzieży, Praca domowa ucznia, Osiedla, Wychowanie obywatelsko-państwowe, Podstawy geometrii.

13. Dr. Trzaska Eugenjusz — przeprowadził posiedzenie publiczne Koła Miłośników Języka Polskiego na

zjeździe kietrowników Ognisk metodycznych jęz. polskiego dnia 22 IX 1934 r. na temat pracy: Badania pochodzenia nazw miejscowości na Śląsku.

Podróż naukowa do Anglii — dla zapoznania się ze szkolnictwem tamtejszem.

Badania sprawy karności w szkole (na tle analizy ogólnośląskiej ankiety) dla Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.

14. Mgr. W n u k M a r j a n — przeprowadził lekcję pokazową z języka polskiego: a) w kl. VI a na temat: Nazwy miesiędz polskich w związku z kulturą narodu — w czasie zjazdu kierowników Ognisk metodycznych, dnia 22 IX 1934;

b) w kl. I b dnia 29 I 1935 na temat: Oboczność tematów dla sekcji polonistów katowickich i nauczycieli szkół mniejszościowych;

c) w kl. I c dnia 29 I 1935 na temat: Szkoła Orląt, próba omawiania lektury uzupełniającej — dla sekcji polonistów katowickich.

11. DOKSZTAŁCANIE NAUCZYCIELI.

Członkowie grona tutejszego brali żywy udział w szeregu konferencji ognisk metodycznych, przeprowadzając bardzo często na nich lekcje praktyczne, oraz wygłaszając referaty. Czytelnictwo pedagogiczne w dokształcaniu stałem odegrało wielką rolę, jakoteż — coraz częściej dając się zauważyć — zwiedzanie innych szkół.

Poniżej podano wysiłki i prace członków grona nauczycielskiego w tym kierunku, przyczem I oznaczono udział w kursach i konferencjach metodycznych, II wygłoszone referaty, III czytelnictwo pedagogiczne, IV zwiedzenie innych szkół.

Prof. A n k i e w i c z J a n. I. Konferencja rejon. filologii klas. 1 XII 1934 w Katowicach, 25 III 1935 w Chorzowie, 10 i 11 V 1935 w Cieszynie; konferencja grupowa: 1. w Mysłowicach, 2. w Rybniku. II. Referat 1 XII 1934 j. w. na temat: „Zasady współczesnego nauczania filologii klasycznej“. III. „Oświata i wychowanie“, „Chowanna“, dzieła metodyczne i dydaktyczne, odnoszące się do filologii klas. oraz fachowe czasopisma.

Prof. D r. B e t l e j a T a d e u s z. II. Realizacja planu dydaktycznego na Osiedlu, referat wygłoszony na konferencji Rady Pedagogicznej, oraz konferencji w Śl. U. W. Wydz. Ośw. Publ. III. Fachowe. IV. 3 lekcje w szkołach powsz. w Katowicach (kl. VI).

Prof. B o l c h o w e r J ó z e f. I. Konfer. met. historyków: 1. 15-go XI 1934 w Chorzowie, 2. 26-go IV 1935 w Mysłowicach, 3. grupy katowickiej. III. Fachowe. IV. 3 lekcje

historji w gimn. matem.-przyr. w Katowicach, oraz 1 lekcja w gimn. w Mysłowicach.

Mgr. Brachman Joachim. I. Kurs instr.-metod. w Warszawie 2—12 VII 1934, konferencja romanistów w Katowicach 27 VIII, konferencja grupy katow. ogniska metod. germanistów w Katowicach 30 XI, konf. ogniska met. germ. w Bielsku 15 III, konf. grupy kat. ogn. met. w Katowicach 10 IV, konf. ogn. met. germ. w Katowicach 8 V. II. Przy stosowanie podręcznika Jakóbca i Leonarda do klasy II nowego typu. III. Fachowe.

Chudziński Jan. I. Wakacyjny kurs metod.-programowy w Żywcu, zorganizowany przez Min. W. R. i O. P. i Kuratorium Okr. Szk. Krak. od 2—7 VII 1934 r. Konf. rej. ogn. metod. zajęć prakt. w Katowicach dn. 30 X 1934 r., konf. kierowników ognisk metod. zajęć prakt. we Lwowie od dn. 3—6 X 1934 r., konf. kierown. ognisk met. wojew. śląsk. w Katowicach 12 XI 1934 r., konf. grup. ogn. zajęć prakt. w Katowicach 17 XI, konf. grup. ogn. met. zajęć prakt.: w Katowicach 19 I, 19 II, 6 IV, 18 V, 9 III, 12 IV; w Chorzowie 8 i 9 V, w Krakowie 23 II. — II. 1. „Cele i zadania ogniska met. zajęć prakt.“ (referat wygłoszony na konf. rej. ogn. met.). 2. „Łączenie zagadnień i umiejętności w nauczaniu zajęć praktycznych“ (referat wygłoszony na konf. grup. ogn. met.). 3. „Jak przeprowadzać z młodzieżą kontrolę wyników nauczania“ (ref. wygłoszony na konf. rej. ogn. met.). — III. Oświata i wychowanie, Chowanna, Ruch Pedagogiczny, fachowe. — IV. Zwiedzenie 29 szkół średnich (pracownie zajęć prakt.). Hospitowanie 23 lekcji zajęć prakt. w szkołach średn. 1 lekcja zajęć prakt. w Państw. Gimn. VIII we Lwowie, 1 lekcja zajęć prakt. w Państw. Gimn. I we Lwowie, 1 lekcja zajęć prakt. w Państw. Gimn. VIII w Krakowie. Wystawa dydakt. fizyki w Państw. Gimn. mat.-przyr. w Chorzowie. Pracownia dydaktyczna zajęć prakt. w Warszawie. Zjazd Tow. Miłośników Robót Ręczn. w Warszawie. Wystawa zajęć prakt. słuchaczy Państw. Instytutu Robót Ręcznych i gimnazjów w Warszawie.

Cikowski Józef. I. Konferencja rejon. filolog. klas. w Chorzowie 25 III, w Siemianowicach 21 II. — III. Oświata i Wychowanie, Chowanna, Eos, fachowe.

Prof. Dłużniewski Franciszek. I. Kurs programowy w Jaśle w lipcu 1934 r., konferencja ogniska met. w Katowicach 1 XII, w Cieszynie 11 V. — III. Kwartalnik klasyczny, Wydawnictwa Filomaty; Ostrowski: Żywa szkoła; Przanowski, Szczawiński, Wójcik — Samorząd w szkole.

Prof. Dr. Janicki Stanisław. I. Konf. ogn. metod. przyrod. 18 II 1935 r. w Katowicach, konf. ogn. met. chemji 27 IV w Chorzowie, konf. ogn. met. przyrodników w Bielsku

6 i 7 V 1935. — IV. Trzy lekcje w klasie VI w szkołach powszechnych.

Ks. Josiński Robert. I. Dni katechetyczne w Warszawie dn. 11 i 12 I 1935, konferencja w Katowicach 29 XI 1934, w Siemianowicach 22 III 1935. — III. Miesięcznik katechetyczny i wychowawczy, ks. Bielawski — Katechetyka, literatura o „Żywotach Świętych“. — IV. Zwiedzenie męsk. gimn. w Siemianowicach.

Kamski Kazimierz. I. Udział w każdej miesięcznej konf. ogn. met., konf. rejon 8 V 1935. — II. Konserwacja narzędzi w pracowni szkolnej. — III. Fachowe.

Karuga Wincenty. I. Konfer. naucz. W. F. wraz z lekcją met. 9 XI. — III. Chowanna, Wychowanie Fizyczne. — IV. Podróż naukowa do Włoch (W. F. u faszystów), zwiedzenie Wyż. Szkoły W. F. w Rzymie.

Mgr. Kieresieński Zbigniew. I. Konf. rej. ogn. met. jęz. polsk. w Katowicach 21 i 22 IX 1934 r. — III. Zrąb, Polonista, Chowanna.

Prof. Dr. Kłoska Tadeusz. I. Konf. rej. ogn. met. przyrodn. w Cieszynie i w Katowicach. — III. Fachowe.

Prof. Kobiela Ludwik. III. Chowanna, Ognisko-wiec, Polonista. IV. Państw. Gimn. w Bielsku, trzy lekcje w 6 kl. szkoły powszechnej.

Prof. Orlicki Mikołaj. I. KKonf. w Katowicach 26 X 1934. — III. L'Instruction mathematique (Moskwa 1924); Mathematical propers of V. Klifford, prof. Univ. College; Kultura i Wychowanie. — IV. Matem.-Przyr. Gimn. w Katowicach; Śl. Zakł. Techn. Naukowe w Katowicach.

Prof. Pletnia Józef. I. Konf. ogn. met. fil. w Katowicach i Cieszynie. — III. Eos, Kwartalnik klasyczny, Filomata, fachowe.

Smidowicz Rudolf. I. Konf. ogn. metod. matem. w Katowicach 26 X 1934. — III. Fachowe. — IV. Trzy lekcje w kl. VI w szkołach powszechnych w Katowicach.

Prof. Smoleń Jan. I. Konf. ogn. metod. z matemat. w Katowicach, konf. ogn. met. z mat. w Bielsku i Cieszynie. II. Osiedla w Polsce (na konf. Rady Pedag.), Znaczenie wychowawcze Osiedli (w Wyd. Ośw. Publ.). — III. Kultura i wychowanie, Zrąb, Muzeum i rzeczy fachowe.

Prof. Dr. Stolingwa Piotr. I. Konf. ogn. roman. w Katowicach 27 VIII, konf. ogn. germ. w Katowicach 30 XI 1934 r. — III. Chowanna.

Prof. Dr. Trzaska Eugenjusz. I. Konf. rej. ogn. metod. jęz. polskiego: Katowice 21 i 22 IX 1934, Tarnowskie Góry 6 V 1935. — II. Błędy językowe uczniów szkół śląskich i rola nauczyciela w ich zwalczaniu (zjazd kierown. ognisk metod. jęz. polskiego 22 IX 1934). — III. Fachowe. — IV. Trzy lekcje w szkołach powszechnych w Katowicach. Po-

dróż naukowa do Anglii w lipcu 1934 r. dla zaznajomienia się ze szkolnictwem tamtejszem.

Tylek Andrzej. I. Konf. ognisk. metod. z chemji i lekcja pokazowa 21 IX; konf. metod. z fizyki 22 IX 1934, 21 II, 26 IV 1935; konf. ogn. met. z chemji. — II. Realizacja nowego programu fizyki w kl. III. Dział: ciecze, gazy, zjawiska cząsteczkowe w cieczach i gazach, budowa materji (referat wygłosz. dn. 21 II w Gimn. Mat.-Przyr. w Katowicach na konf. metod. z fizyki).

Prof. Wazl Edward. I. Konf. grupy kat. ognisk metod. historii 12 IV 1935 r. w Katowicach. — II. Lektura historyczna w kl. II.

Mgr. Wnuk Marjan. I. Konf. polonistów: w Katowicach 21 i 22 IX 1934 r., w Tarnowskich Górach 6 V 1935 r. II. 1. Oblicze duchowe Śląska, 2. Lektura uzup. w kl. I, 3. Przystosowanie wojskowe w gimnazjum. — III. Fachowe. IV. Trzy lekcje w szkole powszechnej kl. VI, podróż naukowa do Wiednia w czerwcu 1935 r. dla zapoznania się ze szkolnictwem w Austrii.

Prof. Wróbel Piotr. I. Udział w kursie programowym w Jaśle. Konferencje ogn. metod. fil. klas. w Chorzowie, Katowicach i Cieszynie. — III. Kwartalnik klas., Eoś, Krieger Max — Methodik des altspr. Unterrichts, Kreutz — Rozwój psychiczny młodzieży.

Wycisk Artur. I. Konf. ogn. metod. germanistów w Mysłowicach 12 IX 1934, konf. ogn. met. w Bielsku 15 III 1935, konf. grupy kat. ogniska met. w Katowicach 30 XI 1934, 10 IV 1935; konf. ogn. met. germ. w Katowicach 8 V 1935. — IV. Uczęszczanie na lekcje kier. ogn. met. fil. nowoż. (Gimn. Ż. Katowice). Udział w kursach i konf. języka polskiego.

III. Szkoła a społeczeństwo.

W roku sprawozdawczym kontakt między szkołą a domem rodzicielskim został pogłębiony, a ścisła współpraca tych dwóch współczynników wychowawczych dała na wynik piękne owoce.

Szkoła starała się zapomocą fachowych wskazówek, drogą zebrań dyskusyjnych i konferencyj osobistych wychowawców z nauczycielami skoordynować ze sobą oba środowiska — dom i szkołę. Szczególnie starano się wpłynąć na trzy dziedziny, obejmujące wychowanie dziecka przez rodzinę: 1. zewnętrzny porządek i ład, 2. wewnętrzną treść ideowo-moralną domu rodzinnego i 3. organizację pracy domowej ucznia.

Realizację tego oddziaływania przeprowadzały Rada Rodzicielska, Patronaty klasowe, Koło Przyjaciół Harcerstwa.

1. Rada Rodzicielska.

Skład Wydziału Wykonawczego Rady Rodzicielskiej w r. szk. 1934/35 przedstawia się jak następuje: Prezes Dr. Władysław Gregorczyk, wiceprezes Sądu Okręgowego, zastępca prezesa p. Szwejc, sekretarz p. Wanda Kozubowska, skarbnik p. Karol Kocych oraz pp. Browiczowa, Ostaszewska, Warska, Niżankowski i Dr. Zabiński.

Nadto w skład Wydziału Rady Rodzicielskiej wchodził z urzędu dyrektor zakładu oraz delegaci Rady Pedagogicznej: wiz. Dr. Hilewicz, prof. Dr. Kloska i prof. Smoleń.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodził pp. Kłoda, Skarżyński i Dr. Szczepański.

Zebrań Wydziału Wykonawczego odbyło się 8, Walnych Zebrań członków 2.

Prace Rady Rodzicielskiej szły w kierunku polepszenia niedoli ekonomicznej uczniów, opieki materialnej nad uczniami, stwarzanie lepszych warunków wychowawczych.

Zadania te spełniła Rada Rodzicielska przez:

1. prowadzenie akcji dożywiania uczniów — około 125 przez cały rok, pod kierunkiem pp. Kozubowskiej i Warszawskiej oraz pomocy kilkudziesięciu Pań, matek uczniów;

2. przez ustalenie wytycznych prac Patronatów w ścisłym porozumieniu z Dyrekcją; dla tych patronatów ułożono regulamin.

3. prowadzenie kolonij letnich i zimowych;

4. prowadzenie Osiedla szkolnego w Mikuszowicach przez cały rok szkolny.

Osiedle szkolne, uruchomione u stóp Beskidów w Mikuszowicach, jest najlepszym dowodem wielkiej żywotności Rady Rodzicielskiej oraz potwierdzeniem znanej maksymy, że wspólny wysiłek wielkich dzieł dokonuje. W związku z tem nadmienić należy, że w bieżącym roku zakupiono dla Osiedla 45 łóżek żelaznych ze siatkami, biało lakierowanych, 45 sienników, 45 koców wełnianych oraz bieliznę pościelową na dwie zmiany jakoteż cały szereg ruchomości niezbędnych do urządzenia wewnętrznego (stoły, krzesła, stoliki, lampy elektryczne).

Na następny rok szkolny wynajęto willę (i opłacono czynsz) w Starem Bielsku, w pięknym parku nad rzeczką Wapienicą, w pobliżu lasu, w większym stopniu nadającą się na Osiedle szkolne, niż budynek w Mikuszowicach. Na

Zamknięcie rachunkowe i Bilans Rady na dzień 31

Winien

Pozostałość na 16/IX 1934 r.:

a) Do dyspozycji Wydziału Wykon.	1.876'38	
b) Fundusz Druków	1.549'70	
c) Fundusz ubezpieczeniowy . . .	<u>1.059'10</u>	4.485'18
1. Składki członkowskie		2.341'—
2. Różne dochody:		
a) Imprezy	1.850.44	
b) Dary	498'50	
c) Pozostałości funduszków za I półr.	375'49	
d) Odsetki i kupon od akcji . . .	12'11	
e) Różne drobne dochody	<u>86.50</u>	2.823'04
3. Subwencje		2.699'50
4. Zwrot kosztów utrzymania w Osiedlu Mikuszowice		10.417'85
5. Wpływy na „Fundusz druków“ . . .		1.508'10
6. <u>Wpływy na „Fundusz ubezpieczeń“</u>		<u>70'77</u>
		<u>24.345'44</u>

Bilans

Stan czynny

1. Stan gotówki w P. K. O.	2.602'35
2. Sekcja dożywiania	560'91
3. Inwentarz	4.459'46
4. <u>Papiery wartościowe</u>	<u>94'80</u>
	<u>7.717'52</u>

U w a g a: W ciągu roku szkolnego zwolniono częściowo lub całkowicie z opłat w „Osiedlu“ 250 uczniów na łączną sumę 2.819'60 zł.

nowem już Osiedlu zorganizuje Rada Rodzicielskie kolonje letnie w czasie od 1 do 30. VII.

Na pokrycie wydatków, związanych z powyżej przytoczonymi pracami, Rada Rodzicielska czerpała fundusze ze składek swych członków (po 50 gr miesięcznie), ze subwencji Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego na dożywianie oraz imprez (zabawa taneczna 9. II. 1935, urządzona w auli Technicznych Zakładów wspólnie z Kołem Przyjaciół Harcerzy) a także korzystała z wydatnej pomocy Miejskiego Komitetu Lokalnego Funduszu Pracy otrzymując mąkę i cukier bezpłatnie, oraz szeregu kopalń, które użyczały węgiel.

Wydatki Osiedla, w którym byli zatrudnieni: zarządczyni, nauczyciel wychowania fizycznego, pozostający na etacie Rady Rodzicielskiej, kucharka, pokojówka — pokrywano częściowo z opłat rodziców, wynoszących 20 zł za 7-dniowy pobyt na Osiedlu (łącznie z kosztami podróży). Część rodziców niezdolnych korzystała z ulg od 25 do 100%, przyczem różnicę opłacała Rada Rodzicielska ze swej kasy.

Wydział Wykonawczy w ciągu roku szkolnego musiał kilkakrotnie walczyć z trudnościami zdobycia środków materialnych. Ponieważ zaś w przyszłości będzie coraz trudniej ze samych składek i imprez wypełnić na Radę Rodzicielską nałożone zadanie, pomoc ze strony Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Oświecenia Publicznego będzie konieczna czyto we formie stałej subwencji, czy też przydzielenie na Osiedle jednej stałej siły nauczycielskiej z etatu państwowego.

Podczas feryj letnich przebywało na kolonji Rady Rodzicielskiej 32, a podczas zimowych 34 uczniów.

Aby umożliwić i ułatwić bliższe zapoznanie się oraz współpracę rodziców, Wydział Wykonawczy przygotował projekt nowego regulaminu Rady Rodzicielskiej, w którym przewiduje rozszerzenie grona członków Wydziału Wykonawczego delegatami każdego Patronatu klasowego.

Projekt ten w najbliższym czasie przedłożony zostanie Wydziałowi Oświecenia Publicznego do rozważenia i zatwierdzenia.

Dr. Władysław Gregorczyk,

Przewodniczący
Wydziału Wykonawczego
Rady Rodzicielskiej.

2. Stowarzyszenie „Osiedle Państwowego Gimnazjum w Katowicach”.

Ponieważ okazała się potrzeba — ze względów prawnych — stworzenia Stowarzyszenia, któreby prowadziło na własny rachunek Osiedle szkolne, Wydział Wykonawczy Rady Rodzicielskiej zainicjował wybór komisji, która by się zajęła opracowaniem statutu a Walne Zgromadzenie członków Rady Rodzicielskiej wybrało Zarząd w następującym składzie: Dyrektor Roman Voit — prezes, inż. Maske — zastępca prezesa, p. Rzaski — sekretarz, oraz pp. inż. Albinowski, Chomrańska, dyr. Jarnutowski, dyr. Siedlewski, Wendtowa, generałowa Zającowa; p. Niżankowski, Nacz. Kocyh oraz Dr. Gregorczyk z Ramienia Rady Rodzicielskiej, nadto Dr. Frančić, Dr. Betleja, Dr. Weiss i p. Karuga, delegaci Rady Pedagogicznej. Zarząd ten opracował statut i przedłożył Władzom do zatwierdzenia.

Zapisy członków do Stowarzyszenia odbyły się na walnem zebraniu członków Rady Rodzicielskiej w dniu 3-go czerwca.

3. Sekcja Dożywiania.

Sekcja Dożywiania, prowadzona przez p. Warską i przez p. Kozubowską przy pomocy komitetu Pań, wymagała większego nakładu pracy niż w zeszłym roku, gdyż nie ograniczała się tylko do częściowego dożywiania uczniów w Zakładzie, lecz musiała jeszcze w zupełności wyżywić niezamożnych uczniów na „Osiedlu” w Mikuszowicach.

Podwójne to wyżywianie dało się uskutecznić dzięki zaradności i ofiarnej pracy Pań Gospodyń i Pań dyżurnych, jako też wydatnej subwencji Wydziału Oświecenia i Miejskiego Komitetu dla spraw bezrobocia.

W ciągu całego okresu dożywiania od 17 IX 1934 do 15 V 1935 wydano bezpłatnych 10.500 śniadań (kawa, herbata lub mleko i chleb z masłem) i 23.000 śniadań za minimalną opłatą (10 gr).

Na wniosek Rady Pedagogicznej wydawano śniadania bezpłatne wyłącznie uczniom, zasługującym na tę pomoc, ze względu na dobre postępy w nauce i dobre zachowanie.

Sekcja Dożywiania pokryła ponadto kosztą zupełnego utrzymania przeciętnie 10 uczni dziennie przez cały rok.

Sekcja Dożywiania prowadziła oddzielną księgę kasową.

Obrot po dzień 15. VI. 1935 przedstawia się jak następuje:

	Dochód		Rozchód	
	zł	gr	zł	gr
Dochód ze śniadań w miesiącu wrześniu	236	—	15	—
„ „ „ „ „ październiku	700	81	815	98
„ „ „ „ „ listopadzie	625	54	629	41
„ „ „ „ „ grudniu	340	23	667	89
„ „ „ „ „ styczniu	202	90	114	85
„ „ „ „ „ lutym	520	29	618	51
„ „ „ „ „ marcu	585	41	579	62
„ „ „ „ „ kwietniu	346	10	557	17
„ „ „ „ „ maju	222	74	480	76
Subwencja Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego wynosiła za cały rok	3 270	—		
Razem			4 479	19
Resztującą kwotę przekazano Radzie Rodzicielskiej na wyżywianie uczniów na „Osiedlu“			2 570	83
Razem	7 050	02	7 050	02

Z otrzymanych z Funduszu Bezrobocia weszło 40 kg cukru i 2.400 kg mąki, z czego 40 kg cukru i 1.800 kg mąki oddano na „Osiedle“.

Paulina Warska, przewodnicząca.

4. Działalność Patronatów klasowych.

Jak wiadomo, jednym z ważniejszych, ujętych już obecnie w statut gimnazjum, postulatów nowoczesnej szkoły jest współpraca domu ze szkołą. Chodzi o to, żeby podstawowe w dziele wychowania czynniki: dom i szkoła, zaznaczyły się współrzędnie i dopełniły wzajemnie w wychowaniu nowego człowieka. Narzędziem takiej pracy są odniedawna patronaty szkolne, złożone z rodziców poszczególnych klas. Działalność patronatów, daleka jeszcze od doskonałości, walcząca dotąd ciągle z obojętnością, a często niechęcią i niezrozumieniem rodziców, krzepnie i rozwija się jednakże z roku na rok, jak wskazują sprawozdania. Zasadniczo do patronatu klasowego należeć powinni rodzice wszystkich uczniów danej klasy i wspólnie z wychowawcą rozstrząsać i rozwiązywać zagadnienia pedagogiczne w stosunku do swoich dzieci. Przewodniczący patronatu powinien być członkiem czynnym Wydziału Wykonawczego Rady Rodzicielskiej, ażeby skutecznie informować ją o potrzebach swojej klasy. W rzeczywistości tak jeszcze nie jest. Frekwencja rodziców na zebraniach patronatów w naszym gimnazjum wy-

nosi przeważnie około 50% w stosunku do liczebności klasy (a i to uważa się za dobry procent), z przewodniczących zaś patronatu kilku zaledwie jest członkami Wydziału Wykonawczego Rady Rodzicielskiej, wskutek czego Rada nie może mieć pełnego obrazu potrzeb i postulatów wychowawczych szkoły. Ten brak podniosło kilka sprawozdań tegorocznych, wyrażając życzenie, aby w przyszłości przewodniczący patronatów bezpośrednio mogli informować Radę Rodzicielską o swojej pracy. Również treść zebrań patronatów niezupełnie odpowiada założeniom programowym nowej szkoły. Tyle jest bowiem potrzeb bieżących młodzieży szkolnej, tyle wśród niej biedy i braków, że zagadnienia o charakterze charytatywnym wysuwają się ciągle w pracy patronatów na plan pierwszy, mało zostawiając czasu na zajęcie się sprawami natury czysto wychowawczej, takimi jak: właściwości i potrzeby młodzieży w każdym okresie jej wieku, poszczególne fazy rozwoju psychicznego dziecka, badanie środowisk, wpływów, utrzymywanie stałego kontaktu między rodzicami danej klasy i t. d. i t. d.

Z zestawienia całego szeregu sprawozdań za rok szkolny 1934/35 gimnazjum państw. w Katowicach wynika, że najżywsze tempo pracy wykazują patronaty klas młodszych, pierwszych i drugich. Frekwencja rodziców na posiedzeniach dochodzi tam do 75%, zebrania odbywają się regularnie, imprezy są częste i tłumnie obslane przez rodziców. Łatwo można to wytłumaczyć: dzieci młodsze wymagają większej opieki, a rodzice, również młodszy, wykazują więcej energii i pomysłowości. W klasach średnich poziom współpracy domu ze szkołą zniża się bardzo widocznie: klasy piąte notują słabe zainteresowanie lub nawet wyraźną apatię rodziców, rzadkość zebrań i t. p. Przyczyną jest tu z pewnością związana z wiekiem niesforność chłopców. Rodzice, przerażeni lenistwem i wybrykami swych dzieci, główną uwagę zwracają na mnożące się złe noty i pilnie uczęszczając na wywiadówki, lekceważą sobie zebrania patronatów. Jest to jednak dowodem małego jeszcze uświadomienia ogółu rodziców w kwestjach wychowawczych, bo właśnie w tym czasie należałoby rozwinąć najżywszą współpracę domu ze szkołą, aby dopomóc dziecku w najtrudniejszym okresie jego rozwoju, co miał ułatwić referat lekarza szkolnego dra Hilewicza p. t. Młodzież w wieku przejściowym. Klasy wyższe, od VI począwszy, wykazały w tym roku pewne usiłowania w kierunku wprowadzenia obrad patronatów na właściwe dla nich tory wychowawcze. Klasa VI b urządziła dla obu szóstych klas dwa wykłady psychologa dra Sekrety na temat przeżyć światopoglądowych

młodzieży dorastającej, kl. VII b miała do 65% rodziców na zebraniach i notuje postępy we wzajemnem zrozumieniu się rodziców i wychowawców. Praca tych klas wyższych, obejmujących młodzież na wylocie do życia samodzielnego, powinnyby tem bardziej koncentrować się na zagadnieniach czysto wychowawczych. Należałoby może na przyszły rok szkolny podjąć w tych właśnie klasach inicjatywę tegoroczną wychowawcy kl. II b: odczytów rodziców na lekcjach wychowawczych. Klasa II b przeprowadziła taką próbę na różnorodne tematy, wynikające z życia i potrzeb młodzieży, z bardzo dobrym skutkiem. Również szczęśliwym wydaje się pomysł jednego z ojców w kl. VI b (p. dyr. Voita): dyskusyj rodziców i profesorów z uczniami tej klasy poza szkołą, na swobodnych zebraniach towarzyskich. Ten pomysł nie został jeszcze wprowadzony w życie, ale spotkał się z życzliwem przyjęciem ze strony chłopców. Gdyby wogóle odciążyć patronaty od strony imprezowo-składkowej, która wielu rodziców odstrasza, a pchnąć ich pracę na tory uświadamiania się rodziców w sprawach wychowawczych przez bliższe współzycie z klasą, odpowiednią lekturę, konferencje, dyskusje i dobrze dobrane odczyty, to wpływ patronatów na kształtowanie się charakterów młodzieży zaznaczyłby się z pewnością silniej. Tem samem współpraca wychowawcza domu ze szkołą weszłaby na tory właściwe. Z pewnością do takiego skierowania pracy patronatów dopomoże dalszy rozwój Osiedla szkolnego, gdyż kolejny pobyt tam poszczególnych klas z wychowawcą daje całe dłuższe okresy współzycia całodziennego uczniów między sobą i z wychowawcą. Mogliby i rodzice kolejno bawić po dni kilka ze swoimi chłopcami na Osiedlu i żywać się w ich szkolne dzieje. Wtedy okres szkolny w życiu dziecka, tak często jeszcze dla wielu rodziców nieznany i obcy, stałby się rozszerzeniem tylko domowego życia dziecka tak, jak być właściwie powinno. I kwestja współpracy domu ze szkołą dla wychowania nowego pożytecznego człowieka rozwiązałaby się przez się. Bo, jak powiada Adam Mickiewicz w jednym ze swych listów filomackich: „w pniu i podstawie jest siedlisko goryczy lub słodkości“ i najlepsza szkoła nie poradzi tam, gdzie dom psuje lub pomóc się wzbrania.

Marja Znatowicz-Szczepańska.

5. Koło Przyjaciół Harcerstwa.

K. P. H., założone w roku 1932/33, ma na celu opiekę moralną nad drużyną, oraz zapewnienie jej środków materialnych. W roku bieżącym odbywały się przygotowania na Jubileuszowy Narodowy Zlot w Spale.

Obóz trwać będzie 5 tygodni, początkowo 3 tygodnie w Golasowicach (przygotowawczy), następnie 2 tygodnie w Spale.

Drużyna wysyła 30 harcerzy; K. P. H., chcąc umożliwić niezamożnym harcerzom wyjazd na obozy, udzieliło subwencji w wysokości około 600 zł, wyasygnowało również pewną sumę na dokompletowanie sprzętu harcerskiego, jak: mapy, płachta na namiot, kompasy i t. d.

Fundusze czerpało K. P. H. ze składek członkowskich, oraz imprezy „Dadcing-Brydż”, urządzanej wspólnie z Radą Rodzicielską.

Na walnem zebraniu wszystkich członków K. P. H. wybrano Zarząd w osobach: prezes: inż. Maske, wiceprezes: nacz. Chomrański, sekretarka: H. Ostaszewska, skarbnik: Spiel; członkowie: pp. Czernichowska, Chomrańska, Truchlińska, inż. Długoborski, Dr. Szczepański, Rzaski.

Kasa wykazuje:

przychód	1.220'69 zł
rozchód	666'70 zł
gotówka	553'99 zł.

H. Ostaszewska, sekretarka.

IV. Część administracyjno-statystyczna.

1. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 1934/35.

a) Członkowie grona nauczycielskiego.

Dyrektor:

Czernichowski Edward pełnił obowiązki wizytatora, przydzielony do Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach.

Franćić Vilim, Dr. filozofji, profesor, lektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, wykładowca Wyższego Studium Handlowego w Krakowie, pełnił obowiązki dyrektora gimnazjum; uczył języka polskiego w klasie VIII a — 4 godz. tygodniowo.

Nauczyciele zakładu:

1. **Ankiewicz Jan**, profesor, kierownik zespołu metodycznego filologii klasycznej, uczył języka łacińskiego w kl. II a — 4, VI b — 5 i języka greckiego w kl. VI c — 6 godz., razem 15 godzin tygodniowo.

2. **Betleja Tadeusz**, Dr. filozofji, profesor, opiekun klasy V b, opiekun Kółka Ligi Morskiej i Kolonjalnej, zawiadowca zbiorów geograficznych, uczył geografji w kl. I a + b po 3 godz., II a — 2, V a + b + c + d po 2, VI a + b + c po 2, historii w kl. I a — 3 godz., razem 25 godzin tygodniowo.
3. **Bobek Władysław**, Dr. filozofji, docent Uniw. Jag., urlopowany celem pełnienia obowiązków lektora języka polskiego na Uniwersytecie w Bratysławie (Czechosłowacja).
4. **Bolchower Józef**, profesor, opiekun klasy VII b, opiekun szkolnego Kółka Historycznego i Szkolnej Kasy Oszczędności, zawiadowca zbiorów historycznych, uczył historii w kl. VI a + b po 4, VII a — 5, VII b — 3, VIII a + b po 3 godz., razem w I półroczu 22 godz. tygodniowo; w II półroczu nadto historii w kl. V c + d po 3 godz., razem 28 godz. tygodniowo.
5. **Brachman Joachim**, magister filozofji, nauczyciel tymczasowy, opiekun klasy V a, opiekun samorządu szkolnego, uczył języka niemieckiego w klasie I c — w I półr. 6, w II półr. 4, II a — 4, II b — 4, V a — 4, V b — 4, nadto języka francuskiego nadobowiązkowego na I kursie — 2, na II kursie — 2 godz., razem w I półr. 26 godzin, w II półr. 24 godzin tygodniowo.
6. **Ks. Bujara Jan**, nauczyciel kontraktowy, uczył religji rzym.-kat. w kl. I a + b + c po 2 godz. VIII a + b po 2 godz., razem 10 godzin tygodniowo (do 1 V 1935 r.).
7. **Cikowski Józef**, nauczyciel kontraktowy, opiekun klasy II c, uczył języka łacińskiego w kl. I a — 5, I b — 5, II c — 4, V b — 5, VII a — 5, razem 24 godzin tygodniowo.
8. **Chudziński Jan**, nauczyciel stały, kierownik ogniska metodycznego zajęć praktycznych, uczył zajęć praktycznych w kl. I c (2 grupy po 2 godz.) — 4 godz., II a (2 grupy po 2 godz.) — 4 godz., II c (2 grupy po 2 godz.) — 4, 2 godz. prac. zespołowych (nadobow.), razem 14 godzin tygodniowo.
9. **Dobrowolski Tadeusz**, profesor, przydzielony do gimnazjum państwowego matematyczno-przyrodniczego w Chorzowie.
10. **Dyrcz Hipolit**, Dr. filozofji, profesor, kierownik ogniska metodycznego historii, uczył historii w kl. I c — 3, II a — 3, V c — 3, V d — 3 godz., razem 12 godz. (do 19 grudnia 1934 r.).
11. **Ks. Figaszewski Alfred**, pastor, nauczyciel tymczasowy, uczył religji ewangelickiej w II grupach po 2 godz., razem 4 godz. tygodniowo.

12. **Gębik Władysław**, inżynier, Dr. filozofji, urlopowany celem pełnienia obowiązków nauczyciela w wyższej szkole polskiej w Bytomiu.
13. **Guzik Jan**, nauczyciel kontraktowy, uczył języka łacińskiego w kl. VI c — 6, jęz. greckiego w kl. V c — 5, V d — 5, razem 16 godz. tyg. (uczył zastępczo za p. Pletnię przez 6 tygodni).
14. **Hilewicz Stanisław**, Dr. medycyny, lekarz szkolny, nauczyciel kontraktowy, uczył higieny w kl. VIII a + b po 1 godz., razem 2 godz. tyg.
15. **Janicki Stanisław**, Dr. filozofji, profesor, opiekun kl. I a, opiekun Kółka Przyrodników, zawiadowca zbiorów mineralogicznych, uczył biologii w kl. I a + c po 3 + 2 godz. = 10 godz., II c — 2 + 2 = 4 godz., geografii I c — 3 godz., II b + c po 2 godz., razem 21 godzin tyg.
16. **Ks. Josiński Robert**, profesor, opiekun Sodalicii Marjańskiej i Kółka Abstynentów, uczył religii rzym.-kat. w kl. II a + b + c po 2, V a + b + c + d po 2, VI a + b + c po 2, VII a + b po 2 godz., razem 24 godz. tyg.
17. **Jost Ernest**, profesor, urlopowany celem nauczania w szkołach dla mniejszości językowej niemieckiej.
18. **Kamski Kazimierz**, nauczyciel stały, opiekun Koła miłośników robót ręcznych, zawiadowca zbiorów zajęć praktycznych, uczył zajęć praktycznych w kl. I a 2 + 2 = 4, I b — 2 + 2 = 4, II b — 2 + 2 = 4 godz., nadto prowadził pracę zespołów ochotniczych nadobowiązkowych 8 godz., razem 20 godzin tygodniowo.
19. **Karuga Wincenty**, nauczyciel szkoły powszechnej przydzielony do gimnazjum, opiekun kl. I b, opiekun Koła Polskiego Czerwonego Krzyża, uczył ćwiczeń cielesnych w kl. I a + b + c po 2, V a + b po 3 godz., razem 12 godz. tyg.
20. **Kieresiński Zbigniew**, mgr. filozofji, nauczyciel tymcz., opiekun kl. VI c, instruktor okręgowy „Straży Przedniej“, uczył jęz. polskiego w kl. II b — 4, II c — 4, V c — 3, VI b — 4, VI c — 3, VII b — 3, do 15 III 1935 razem 21 godz. tyg.; od 15 III 1935 z powodu zniżki godzin do 15 tyg.: w kl. II b — 4, II c — 4, VI b — 4, VI c — 3.
21. **Killian Fryderyk**, profesor, urlopowany celem pełnienia obowiązków dyrektora prywatnego gimnazjum dla mniejsz. jęz. niemieckiej w Rybniku.
22. **Kisieliński Stefan**, nauczyciel stały, instruktor wych. fiz. w Wydziale Oświecenia Publicznego, uczył ćwiczeń cielesnych w kl. II a + b + c po 2 godz., razem 6 godzin tygodniowo.
23. **Kloska Tadeusz**, Dr. filozofji, profesor, opiekun kl. II b, opiekun zespołu teatralnego, zawiadowca zbiorów bio-

logicznych, uczył przyrody w kl. I b — $3 + 2 = 5$, II a + b — $3 + 1 = 8$, V a + b po $2 + 2 = 8$ godz., razem 21 godzin tygodniowo.

24. **Kłapucki Ludwik**, nauczyciel tymczasowy, zawiadowca zbiorów rysunkowych, uczył rysunków w 2 grupach po 2 godz., razem 4 godziny tygodniowo.
25. **Knosała Józef**, nauczyciel stały, uczył języka niemieckiego w kl. V d — 3, VI b — 4, VI c — 3, VII a — 4, VII b — 3, VIII a — 2, VIII b — 2, razem 23 godzin tygodniowo (do 15 X 1934).
26. **Kobiela Ludwik**, profesor, opiekun kl. II a, zawiadowca biblioteki uczniowskiej, uczył jęz. polskiego w kl. I a — 6 w I półr., w II półr. 3, kl. II a — 4, V a — 4, V b — 4 i (od 11 III 1935 r.) VII b — 3, nadto przez cały rok szkolny języka niemieckiego (nadobow.) w 2 grupach po 2 godz. = 4 godz., razem w I półr. 22 godzin tyg., w II półr. 19 godz. tyg. do 11 marca; od 11 marca 22 godz. tyg.
27. **Kret Józef**, nauczyciel, przydzielony do Wydziału Oświecenia Publicznego, instruktor okręgowy harcerstwa.
28. **Krieger Józef**, profesor, urlopowany dla celów zdrowotnych do 1 V 1935, do czasu przeniesienia go w stan spoczynku.
29. **Krotochwila Adam**, nauczyciel stały, przydzielony do szkoły powszechnej.
30. **Kuś Andrzej**, Dr. filozofji, profesor, pełnił obowiązki dyrektora gimnazjum komunalnego w Nowym Bytomiu.
31. **Orlicki Mikołaj**, profesor, uczył matematyki w klasie VIII a — 3 godz. tyg. (uzupełniając etat w szkole powszechnej nr. 2 w Katowicach).
32. **Plessner Jakób**, profesor, uczył matematyki w klasie V c — 3, VI c — 2, VII b — 2, razem 7 godz. tyg. (uzupełniając etat w szkole powszechnej).
33. **Pleśnia Józef**, profesor, uczył języka łacińskiego w kl. V a — 5, VI a — 6, języka greckiego w kl. V c — 5, V d — 5, razem 21 godzin tygodniowo.
34. **Ranoszek Rudolf**, Dr. filozofji, profesor, docent Uniw. Warsz., urlopowany dla celów naukowych.
35. **Rykała Jan**, nauczyciel stały, opiekun Kółka muzycznego, zawiadowca zbiorów muzycznych, uczył śpiewu 4 godz., chóru 2, chór międzyszkolny 3, muzyki 6, razem 15 godzin tygodniowo.
36. **Smidowicz Rudolf**, nauczyciel stały, opiekun klasy VI a, uczył matematyki w kl. I a — 3, II a — 4, V d — 3,

- VI a — 3, VI b — 3, VII a — 3, VIII b — 2, razem 21 godzin tygodniowo.
37. **Smoleń Jan**, profesor, opiekun klasy I c, opiekun sklepiku uczniowskiego, uczył matematyki w klasie I b — 3, I c — 3, II b — 4, II c — 4, V a — 4, V b — 4, razem 22 godz. tygodniowo.
 38. **Stolingwa Piotr**, Dr. filozofji, profesor, opiekun klasy V c, uczył języka francuskiego w kl. I b w I półr. 6 godz., w II półr. 4, II c — 4, języka angielskiego w kl. I a w I półr. 6 g., w II półr. 4, języka niemieckiego w kl. V c — 3, VI a — 4, nadto języka angielskiego (nadobow.) 2 godz. (I kurs), razem w I półr. 25, w II półr. 21 godzin tygodniowo.
 39. **Tomechna Antoni**, nauczyciel stały, zawiadowca zbiorów wychowania fizycznego, uczył ćwiczeń cielesnych w kl. V c — 3, V d — 3, VI a + b + c po 2 godz. = 6, VII a + b po 2 godz., VIII a + b po 2 godz. = 4, prowadził gry i zabawy kl. I i II — 8 godz., razem 28 godzin tygodniowo.
 40. **Trzaska Eugenjusz**, Dr. filozofji i praw, profesor, opiekun kl. VIII b, opiekun Koła Miłośników Języka Polskiego, oraz „Naszego Pisemka“, uczył języka polskiego w kl. VIII b — 3, historii w kl. I b — 3, I c — 3, II b — 3, V a — 4, V b — 4, propedeutyki filozofji w kl. VIII a — 3, VIII b — 3 godz., razem 26 godz. tyg. w II półr., w I półr. 23 godzin tygodniowo (bez kl. I c hist.).
 41. **Tylek Andrzej**, nauczyciel tymczasowy, opiekun kl. VI b, opiekun L. O. P. P., zawiadowca zbiorów fizykochemicznych, uczył fizyki w klasie VI a — 3, VI b — 3, VII a — 4—2 (podział na grupy), VII b — 3—2 (podział na grupy), VIII a — 4—2 (podział na grupy), VIII b — 3, razem 26 godzin tygodniowo.
 42. **Wazl Edward**, profesor, uczył historii w kl. II c — 3, VI c — 3 do 4 IX 1934, razem 6 godzin, od 5 IX do 13 X 1934 nadto języka polskiego w kl. I a — 6, II a — 4, V a — 4, V b — 4, razem 24 godz. tyg.; od 14 X do 9 II 1935 historii w kl. II c — 3, VI c — 3, razem 6 godzin tyg.; od 9 II nadto historii w kl. II c — 3, II a — 3, VI c — 3, razem 9 godzin tygodniowo.
 43. **Weiss Tadeusz**, Dr. filozofji, nauczyciel kontraktowy, uczył (tylko w I półroczu) języka łacińskiego w kl. II c — 4, V b — 5, VII a — 5, razem 14 godzin tygodniowo.
 44. **Wnuk Marjan**, mgr. filozofji, nauczyciel stały, opiekun klasy VII a, opiekun drużyny harcerskiej, kierownik pedagogiczny hufca, Kółka krajoznawczego, zespołu „Straży Przedniej“, uczył języka polskiego w kl. I b + c po 6 godz., V d — 3, VII a — 4, nadto 4 godz. hufca, razem 27 godz. w I półr.; do 11 marca 1935 w kl.

- I c — 3, I b — 3, V d — 3, VI a — 4, VII a — 4, 4 godz. hufca, razem 21 godz. tyg.; od 11 marca zaś języka polskiego w kl. V c — 3, razem 24 godz.
45. **Ks. Wilczewski Stanisław**, Dr. filozofji, profesor, przydzielony do seminarjów nauczycielskich dla nauczania fonetyki.
46. **Wróbel Piotr**, profesor, wychowawca klasy VIII a, opiekun Kółka filologicznego, uczył jęz. łacińskiego w kl. V c — 6, VII — 5, VIII a — 4, jęz. greckiego w kl. VII b — 6, razem 21 godz. tyg. w I półroczu, nadto w II półr. uczył jęz. łacińskiego w kl. I c — 5; razem w II półr. uczył 26 godz. tygodniowo.
47. **Wycisk Artur**, nauczyciel kontraktowy, opiekun świetlicy uczniowskiej, uczył języka niemieckiego w kl. V d — 3, VI b — 4, VI c — 3, VII a — 4, VII b — 3, VIII a — 4, VIII b — 2, razem 23 godzin tygodniowo.
48. **Vogelman Mordechaj**, Dr. teol., rabin, nauczyciel kontraktowy, uczył religji mojżeszowej w III grupach po 2 godz., razem 6 godzin tygodniowo.

Lekarz szkolny:

Dr. Hilewicz Stanisław.

Lekarz dentysta:

Dr. Talewski Jan

Lekarz okulista:

Dr. Gabszewicz Jadwiga.

Pomoc kancelaryjna:

Bregulanka Zofja, sekretarka.

Służba:

Klose Feliks, woźny etatowy.

Klose Wincenty, pomocnik woźnego jako pracownik etatowy.

Pasternok Józef, palacz, jako pracownik kontraktowy, nadto 4 sprzątaczkii.

b) Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem.

Mianowania:

1. **Ankiewicz Jan**, powierzenie zorganizowania zespołu metodycznego filologii klasycznej na terenie Województwa Śląskiego reskryptem Urzędu Woj. Śl. z dnia 1 IX 1935 Nr. O. P. A. II. 36/12.

2. **Ks. Bujara Jan**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 10 X 1934 reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 9 X 1934 Nr. O. P. II. 104a/B — 96.
3. **Cikowski Józef**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 17 I 1935 reskryptem Wojewody Śląskiego z dnia 12 I 1935 Nr. O. P. II. 104a/C — 63.
4. **Chudziński Jan**, polecenie prowadzenia ogniska metodyczne zajęć praktycznych reskryptem z dnia 17 VIII 1934 Nr. O. P. III. 190/b/13.
5. **Dr. Dyrz Hipolit**, polecenie prowadzenia ogniska metod.-historycznego.
6. **Guzik Jan**, mianowany nauczycielem kontraktowym reskr. Urzędu Woj. Śl. z 19 IX 1934 Nr. O. P. II. G. 402/6 z dniem 29 VIII 1934.
7. **Kisieliński Stefan**, powierzenie pełnienia czynności administracyjnych w charakterze instruktora wych. fiz. w Wydziale Oświecenia Publicznego od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 reskryptem Urzędu Woj. Śl. z dnia 13 IX 1934 Nr. O. P. II. K. 197/4.
8. **Kret Józef**, powierzenie pełnienia czynności administracyjnych w charakterze instruktora harcerstwa w Wydziale Oświecenia Publicznego od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 reskryptem Urzędu Woj. Śl. z dnia 13 IX 1934 Nr. O. P. II. K. 588/12.
9. **Dr. Weiss Tadeusz**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 20 VIII 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 31 VII 1934 Nr. O. P. W. 429/2.
10. **Wycisk Artur**, mianowany nauczycielem kontrakt. z dniem 15 X 1934 reskryptem Urzędu Woj. Śl. z dnia 13 X 1934 Nr. O. P. W. 429/2.
11. **Dr. Vogelmann Mordechaj**, mianowany nauczycielem kontraktowym z dniem 25 VIII 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 18 IX 1934 Nr. O. P. II. V. 1/2.

Przeniesienia z tuł. zakładu:

1. **Garycki Franciszek**, przeniesiony do Państwowego Gimnazjum Klasycznego w Chorzowie z dniem 20 VIII 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 12 VI 1934 Nr. O. P. II. G. 50/3.
2. **Dr. Kossowski Czesław**, przeniesiony do Państwowego Gimnazjum Klasycznego w Chorzowie z dniem 20 VIII 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 19 VI 1934 Nr. O. P. II. K. 435/2.

Przydzielenia z tuł. zakładu:

1. **Dobrowolski Tadeusz**, przydzielony do Państwowego Gimnazjum Mat.-Przyr. na rok 1934/35 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 13 III 1935 Nr. O. P. II. D. — 66.

Uzupełnienia etatu w innych zakładach:

- 1 **Kłapucki Ludwik**, przydzielony do gimnazjów państw. klasycznego i matem.-przyrodniczego w Chorzowie reskryptem Urzędu Woj. Śl. z dnia 23 X 1934 Nr. O. P. II. K. 259/18 celem uzupełnienia etatu.
2. **Krotochwila Adam**, przydzielony do szkoły powsz. nr. 2 w Katowicach na rok 1934/35 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 22 VI Nr. O. P. II. K. 596.
3. **Orlicki Mikołaj**, przydzielony do szkoły powsz. nr. 2 w Katowicach.
4. **Plessner Jakób**, powierzenie nauczania w powszechnej szkole w ilości 14 godz. tyg. reskr. Woj. Śl. z dnia 10 IX Nr. O. P. II. P. 244.
5. **Rykała Jan**, powierzenie nauczania w państw. gimnazjum w Siemianowicach Śl. reskr. Urzędu Woj. Śl. z dn. 25 II 1935 Nr. O. P. II. R. 179.
6. **Wazl Edward**, uzupełnienie etatu w szkole powszechnej reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 22 VI 1934 Nr. O. P. II. W. 78/4.
7. **Ks. Dr. Wilczewski Stanisław**, powierzenie nauczania fonetyki w r. szk. 1934/35 w państwowych seminarjach nauczycielskich w Mysłowicach, Tarn. Górach i Nowej Wsi, reskryptem Urzędu Woj. Śl. z dnia 10 XII 1934 Nr. O. P. II. W. 187/13.

Przeniesienia do tuż zakładu:

1. **Ankiewicz Jan**, przeniesiony z dniem 1 VII 1934 z państwowego gimnazjum w Lublińcu reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 19 VI 1934 Nr. O. P. II. A. 36/12.
2. **Chudziński Jan**, przeniesiony z dniem 1 VII 1934 z państw. seminarjum naucz. męsk. w Cieszynie reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 18 VI 1934 Nr. O. P. II. C. 72/6.
3. **Mgr. Kieresiński Zbigniew**, przeniesiony z dniem 1 VII 1934 z państwowego gimnazjum w Siemianowicach Śl. reskr. Urzędu Woj. Śląsk. z dnia 22 VI 1934 Nr. O. P. II. K. 183/3.

Przydzielenia do tuż zakładu:

1. **Dr. inż. Gębik Władysław**, przydzielony z gimn. miejskiego matem.-prz. w Katowicach na rok 1934/35 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 27 VII 1934 Nr. O. P. II. G. 380/4.
2. **Karuga Wincenty**, przydzielony ze szkoły powszechnej nr. 10 w Chorzowie na czas od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 21 VIII 1934 Nr. O. P. II. K. 111/4.

3. **Knosała Józef**, przydzielony z gimnazjum państwowego męskiego w Tarn. Górach na rok 1934/35 reskr. Urzędu Woj. Śl. z 24 VIII 1934 Nr. O. P. II. K. 889/2, cofnięcie przydzielenia reskr. z dnia 10 X 1934 Nr. O. P. II. K. 189/2.

Zniżka godzin:

1. **Dr. Franćić Vilim** uzyskał zniżkę godzin do 4 tygodniowo reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 7 IX 1934 Nr. O. P. II. F. 97/6.
2. **Ankiewicz Jan**, uzyskał zniżkę godzin do 15 tygodniowo reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 1 IX 1934 Nr. O. P. II. A. 36/12.
3. **Bolchower Józef**, uzyskał zniżkę godzin do 22 tygodniowo reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 6 XII 1934 Nr. O. P. II. B. 276/3.
4. **Chudziński Jan**, uzyskał zniżkę godzin do 12 tygodniowo reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 17 VIII 1934 Nr. O. P. III. 19/b/13.
5. **Kamski Kazimierz**, uzyskał zniżkę godzin do 20 tygodn. reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 7 IX 1934 Nr. O. P. II. K. 49/5.
6. **Karuga Wincenty**, uzyskał zniżkę godzin do 12 tygodniowo reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 15 XI 1934 Nr. O. P. II. K. 111/6 celem umożliwienia pełnienia czynności kierownika wychowania fizycznego w Oddziale Młodzieży Powstańczej w Katowicach.
7. **Kieresiński Zbigniew**, uzyskał zniżkę godzin do 15 tygodniowo reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 5 III 1935 Nr. O. P. II. K. 183/2.

Dłuższe urlopy:

1. **Dr. Bobek Władysław**, urlop bezpłatny na rok 1934/35, t. j. od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 celem umożliwienia pełnienia obowiązków lektora jęz. polskiego na Uniwersytecie w Bratisławie reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 28 VII 1934 Nr. O. P. II. B. 238/4.
2. **Dr. inż. Gębik Władysław**, urlop bezpłatny od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 27 VII 1934 Nr. O. P. II. G. 380/4.
3. **Jost Ernest**, urlop bezpłatny od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 Nr. O. P. II. J. 163/2 z 18 VI 1934 celem umożliwienia nauczania w prywatnych szkołach wyższych dla mniejszości jęz. niemieckiej.
4. **Killian Fryderyk**, urlop bezpłatny celem umożliwienia pełnienia obowiązków nauczyciela w prywatnych szko-

- łach dla mniejszości jęz. niemieckiej reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 23 X 1934 Nr. O. P. II. K. 188/2.
5. **Kłapucki Ludwik**, urlop płatny reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 18 III 1935 Nr. O. P. II. K. 259/24 od 18 III 1935 do 30 IV 1935.
 6. **Kobiela Ludwik**, urlop zdrowotny od 1 IX do 14 X 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 3 XI 1934 Nr. O. P. II. K. 283/5.
 7. **Knosala Józef**, urlop od 8 X do 17 XI 1934 celem umożliwienia pełnienia obowiązków instruktora na kursie dla przodowników O. M. P. reskr. Urzędu Woj. Śl. z dn. 10 X 1934 Nr. O. P. II. K. 889/7.
 8. **Krieger Józef**, urlop zdrowotny od 5 IX 1934 do 30 IV 1935 do czasu przeniesienia w stan spoczynku reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 25 IX Nr. O. P. II. K. 592/7.
 9. **Dr. Kuś Andrzej**, urlop bezpłatny od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935 celem pełnienia obowiązków dyrektora gimnazjum komunalnego w Nowym Bytomiu reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 6 XII 1934 Nr. O. P. II. K. 808/10.
 10. **Pletnia Józef**, urlop zdrowotny od 23 VIII 1934 do 29 X 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 15 XI 1934 Nr. O. P. II. P. 245/8.
 11. **Dr. Ranoszek Rudolf**, urlop bezpłatny od 20 VIII 1934 do 19 VIII 1935, celem umożliwienia dalszej pracy naukowej w szczególności pełnienia obowiązków docenta na Uniwersytecie Warszawskim reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 7 IX 1934 Nr. O. P. II. R. 34/4.
 12. **Tylek Andrzej**, urlop zdrowotny od 4 do 25 marca 1935.
 13. **Ks. Dr. Wilczewski Stanisław**, urlop zdrowotny od 20 VIII 1934 do 27 X 1934 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 28 IX 1934 Nr. O. P. II. W. 178/7.

Przeniesienia w stan spoczynku:

1. **Krieger Józef**, przeniesiony w stan spoczynku z dniem 30 IV 1935 reskr. Urzędu Woj. Śl. z dnia 17 IV 1935 Nr. O. P. II. K. 592/10.

c) Odznaczenia.

1. **Kamski Kazimierz**, odznaczony Srebrnym Krzyżem za usługi za zasługi na polu pracy pedagogicznej — zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 XI 1934 Nr. 4378/Or.
2. **Krieger Józef**, odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi na polu pracy pedagogicznej — zarządzeniem Prezesa Rady ministrów z dnia 11 XI 1934 Nr 4395/Or.

ś. p.

Dr. Hipolit Dyrzcz

Profesor gimnazjum państwowego w Katowicach, kierownik Ogniska metodycznego historii, zaopatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 19 grudnia 1934 r.

W Zmarłym straciła młodzież wzorowego nauczyciela i wychowawcę, Grono nauczycielskie najlepszego kolegę.

Cześć Jego pamięci!

2. KRONIKA ZAKŁADU.

20 VIII 1934 — rozpoczęto rok szkolny uroczystem nabożeństwem w kościele garnizonowo-szkolnym i okolicznościowym przemówieniem, wygłoszonym do uczniów przez p. o. dyr. Dr. Frančića.

21 VIII 1934 — odbył się uroczysty poranek ku uczczeniu pamięci ś. p. Min. Spraw Wewnętrznych Gen. Bryg. Br. Pierackiego. Przemawiał prof. Dr. Betleja.

7 IX 1934 — uczniowie klas I b i I c zwiedzili wystawę przeciwalkoholową.

8 IX 1934 — przystąpiła młodzież do spowiedzi św. i do komunji św.

10 IX 1934 — uczniowie klas VIII a i VIII b zwiedzili wystawę przeciwalkoholową.

14 IX 1934 — wzięła młodzież udział w przywitaniu na lotnisku w Katowicach uczestników zawodów Challenge'u.

14 IX 1934 — wizytowała zakład p. instr. min. Dr. Mrozowska.

15 IX 1934 — wizytował zakład p. instr. min. Szczekiewicz.

19 IX 1934 — odbyła się pierwsza konferencja wywiadowcza dla rodziców.

20 IX 1934 — młodzież wzięła udział w wyświetlaniu filmu p. t. „Eskimo“.

21 IX 1934 — klasa II a odbyła całodzienną wycieczkę naukową pod kierunkiem prof. Dr. Kloski.

22 IX 1934 — odbyło się w Teatrze Polskim w Katowicach szkolne przedstawienie „Lilli Wenedy“.

24 IX 1934 — młodzież zwiedziła wystawę przeciwgazową w Parku Kościuszki w Katowicach.

27 IX 1934 — odbył się poranek, urządzony staraniem Koła L. O. P. P. celem uczczenia zwycięstwa Polski w zawodach Challenge'u.

28 IX 1934 — odbyła się w Teatrze Polskim w Katowicach pierwsza audycja muzyczna.

4 X do 10 X 1934 — odbył się nadzwyczajny egzamin z zakresu 6-ciu klas gimnazjalnych.

11 X 1934 — odbył się w auli zakładu poranek recytacyjny dla młodzieży art. dram. Cudnowskiego.

12 X 1934 — wizytował zakład p. instr. min. Harabaszewski Jan.

13 X 1934 — delegacje klas wzięły udział w uroczystej akademii w Województwie celem uczczenia pamięci Króla Jugosławji Aleksandra I.

22 X 1934 — odbyła się druga konferencja wywiadowcza dla rodziców.

23 X 1934 — odbyło się otwarcie ogniska metodycznego filologii klasycznej w obecności p. instr. min. Szczękwicza, inż. wiz. dra Koczwały M., wiz. E. Czernichowskiego.

24 X 1934 — odbyła się konferencja Rady Pedagogicznej za I okres.

26 X 1934 — odbyła się w Teatrze Polskim w Katowicach druga audycja muzyczna.

27 X 1934 — delegacje klas złożyły życzenia imieninowe P. Kuratorowi Dr. Tadeuszowi Kupeczyńskiemu.

29 X 1934 — wizytował zakład p. inż. wiz. dr. M. Koczwała.

30 X 1934 — otwarto ognisko metodyczne zajęć praktycznych w obecności pana Kuratora dra T. Kupeczyńskiego, inż. wiz. dra Koczwały, instr. min. p. Buczkowskiego i instr. min. p. Vogelsang.

10 XI 1934 — odbyło się w Teatrze Polskim w Katowicach przedstawienie szkolne „Sułkowskiego“.

11 XI 1934 — obchodziła młodzież uroczystości święta odzyskania Niepodległości nabożeństwem w kościele garnizonowo-szkolnym oraz porankiem, urządzonym w auli zakładu.

14 XI 1934 — odbyło się w Teatrze Polskim w Katowicach przedstawienie szkolne „Halki“.

14 XI 1934 — wizytował Osiedle zakładu w Mikuszowicach P. Wizytator Ministerjalny Seweryn.

15 XI 1934 — wizytował zakład P. Dyr. Departamentu Min. W. R. i O. P. Mendys z p. wiz. drem Koczwałą M.

18 XI 1934 — odbył się koncert, urządzony staraniem Rady Rodzicielskiej na rzecz biednych uczniów zakładu.

21 XI 1934 — odbyła się trzecia konferencja wywiadowcza dla rodziców.

22 XI 1934 — odbyło się wyświetlenie filmu w kinie „Capitol“ p. t. „Chłopcy z placu broni“.

23 XI 1934 — odbyła się w Teatrze Polskim trzecia audycja muzyczna dla uczniów klas I, II, VII, VIII.

30 XI 1934 — wizytował lekcje religii ks. wiz. diec. Jan Milik.

5 XII 1934 — wizytował lekcje matematyki w kl. II c i I c p. instr. min. Kulczycki.

6 XII 1934 — odbył się w kinie „Rialto“ odczyt P. Dr. Dorawskiego o polskiej wyprawie wysokogórskiej w Andy.

7 XII 1934 — klasy VI, VII i VIII wzięły udziału w poranku Spisza i Orawy, urządzonym w Teatrze Polskim w Katowicach.

11 XII 1934 — odbyło się w Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych przedstawienie, urządzone przez zespół „Straży Przedniej“.

13 XII 1934 — klasy VI, VII i VIII wzięły udział w wycieczce naukowej do zakładów przemysłowych Szopienic.

10—15 XII 1934 — uczniowie zwiedzili wystawę obrazów Laszczenki.

17 XII 1934 — odbyła się czwarta audycja muzyczna w Teatrze Polskim w Katowicach dla klas I, II, V i VI.

19 XII 1934 — zmarł ś. p. Prof. Dr. Hipolit Dyrzc.

19 XII 1934 — odbyła się konferencja Rady Pedagogicznej za drugi okres.

21 XII 1934 — młodzież wzięła udział w pogrzebie ś. p. Prof. Dr. Dyrca.

21 XII 1934 — nastąpiło rozdanie świadectw za pierwsze półrocze.

2—14 I 1935 — odbyły się kolonje zimowe młodzieży w Mikuszowicach i w Wiśle. Wzięło w nich udział 61 uczniów.

21—25 I 1935 — odbył się pisemny egzamin dojrzałości w terminie zimowym.

31 I 1935 — klasy V, VI, VII, VIII zwiedziły wystawę Legionową w Sosnowcu. Klasy I i II były na wyświetleniu filmu „Polonja“ w kinie „Rialto“.

28 I — 2 II 1935 — zwiedzili uczniowie wystawę kartograficzną w Katowicach.

1 II 1935 — obchodziła młodzież dzień imienin Pana Prezydenta uroczystym porankiem w auli zakładu. Okolicznościowe przemówienie wygłosił p. Tylek.

7 II 1935 — odbyło się w Teatrze Polskim w Katowicach przedstawienie „Matki Jugowiczów“ Vojnovića.

9 II 1935 i w dniach następnych — odbył się ustny egzamin dojrzałości pod przewodnictwem p. o. dyrektora dra Vilima Frančiča.

10 II 1935 — wzięła młodzież udział w Akademii Ligi M. i K. w Teatrze Polskim w Katowicach.

14 II 1935 — wygłosił dla młodzieży P. Dr. Hilewicz odczyt o alkoholizmie.

21 II 1935 — odbył się w auli zakładu „Poranek morza“, urządzony staraniem Kółka Ligi M. i K.

4 III 1935 — święto Patrona zakładu obchodziła młodzież uroczystem nabożeństwem w kościele garnizonowo-szkolnym oraz porankiem w auli zakładu, urządzonym staraniem Sodalicji Marjańskiej.

6 III 1935 — odbyła się czwarta konferencja wywiadowcza dla rodziców.

11 III 1935 — była młodzież na wyświetleniu filmu „Młody las“ w kinie Colosseum.

14 III 1935 — wygłosił w kinie „Rialto“ odczyt o polskiej wyprawie na Spitsbergen P. Inż. Bernadzikiewicz.

19 III 1935 — obchodziła młodzież dzień imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego uroczystem nabożeństwem w kościele garnizonowo-szkolnym i porankiem w auli zakładu.

22 III 1935 — wizytował zakład pan Kurator Dr. Kupczyński Tadeusz, naczelnik Wydziału Ośw. Publ.

23 III 1935 — zmarł uczeń klasy I b ś. p. Szwejczer Włodzimierz. W pogrzebie wzięły udział klasy I a i I c.

24 III 1935 — odbył się wieczorek literacki, urządzony staraniem Samorządu gimn. państw. w Katowicach i miej. gimn. żeń. w Katowicach.

27 III 1935 — odbyła się piąta audycja muzyczna w Teatrze Polskim w Katowicach.

2 IV 1935 — delegacje młodzieży klas VII i VIII wzięły udział w nabożeństwie żałobnym za spokój duszy ś. p. A. Skwarczyńskiego.

2 IV 1935 — wygłosił w kinie „Rialto“ odczyt o Grenlandji P. Dr. Kosiba.

3 IV 1935 — odbyła się piąta konferencja wywiadowcza dla rodziców.

4 IV 1935 — odbył się poranek w auli zakładu celem uczczenia nowej konstytucji.

4 IV 1935 — odbyła się konferencja Rady Pedagogicznej za III okres.

11, 12, 13 IV 1935 — odbyły się rekolekcje dla młodzieży gimnazjum w kościele garnizonowo-szkolnym, po których młodzież przystąpiła do spowiedzi wielkanocnej i komunji św.

27 IV 1935 — Klasy I i II wzięły udział w „Święcie lasu“.

3 V 1935 — uroczysty dzień rocznicy Konstytucji Majowej obchodziła młodzież porankiem w auli zakładu, poczem wzięła udział w nabożeństwie i pochodzie.

4 V 1935 — odbył się egzamin dojrzałości dla eksternów — część pierwsza.

8 V 1935 — odbyła się szósta konferencja wywiadowcza dla rodziców.

9 V 1935 — wycieczka geograficzno-przyrodnicza klas pierwszych do Olkusza, Będowa i Sławkowa.

9—11 V 1935 — przeszkolono klasy VI-te i VII-me w obronie przeciwgazowej (p. Tylek).

12 V 1935 — obchód 10-lecia Sodalicji Marjańskiej w gimnazjum.

13 V 1935 — uroczystość żałobna z powodu zgonu Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego, przed Jego popiersiem.

15 V 1935 — uroczyste osłonięcie krepą sztandaru szkolnego na znak żałoby.

18 V 1935 — uroczyste nabożeństwo i akademja żałobna w dniu pogrzebu ś. p. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

26—30 V 1935 — odbyły się wycieczki krajoznawcze (Gdynia, Tatry, Beskidy, Góry Świętokrzyskie, Pieniny).

11 i 12 VI 1935 — Święto Sportowe.

13 i 15 VI 1935 — konferencja plenarna Rady Pedagogicznej za IV okres.

11—22 VI 1935 — ustny egzamin dojrzałości dla uczniów zwyczajnych pod przewodnictwem p. o. dyr. dra Leniczowskiego Franciszka.

13 VI 1935 — uczniowie byli na wyświetlaniu filmu: „Sztandar Wolności“.

15 VI 1935 — uroczyste nabożeństwo w kościele garnizonowo-szkolnym i rozdanie świadectw.

17—19 VI 1935 — egzaminy wstępne do klasy pierwszej.

24 VI 1935 — ustny egzamin dojrzałości dla eksternów pod przewodnictwem p. o. dyrektora dra Vilima Frančiča.

3. EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI W ROKU SZK. 1933/34.

Przewodniczący: A. Tyran, dyr. państw. gimn. w Lublińcu.

A. Termin wiosenny.

Oddział polski.

a) Uczniowie publiczni.

I. Tematy wypracowań oddziału humanistycznego:

Język polski:

1. Stosunek St. Wyspiańskiego do naszej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości narodowej. 2. „Biegnę wciąż... W niestrudzonym tym biegu sięję wolność i walczę do zgonu.“ W odniesieniu do życia i czynów Marszałka Józefa Piłsudskiego. Jak wyobrażam sobie swą służbę dla społeczeństwa i państwa w obranym przez siebie zawodzie.

Historja:

1. Z jakich doświadczeń przeszłości w życiu państwem wyciągnęła już naukę Polska Odrodzona. 2. Przyczyny wzrostu znaczenia Polski na terenie między-

narodowym w świetle zdarzeń ostatnich. 3. Udział Polski w życiu gospodarczym świata. 4. Reforma Konstytucji jako wyraz wzmocnienia państwowości Polski współczesnej.

Język łaciński:

G. Julius Caesar, *Commentarii de bello civili* I. c. 2 od słów: *Haec Scipionis oratio...* do słów: *maxime ab inimicis Caesaris collaudatur.*

Pytania: 1. Jaka sprawa była przedmiotem obrad opisanego w niniejszym urywku posiedzenia senatu? 2. Jakie obozy zwalczają się tu i jak się przedstawia układ ich sił?

Język niemiecki:

1. Wie hat mich die Schule für das staatsbürgerliche Leben vorbereitet? 2. Meine Ansichten über den Sport. 3. Was gewinnt die Welt durch die Vervollkommnung der Verkehrsmittel?

Matematyka:

1. Znaleźć objętość foremnego czworokątnego ostrosłupa ściętego, w którym boki podstaw są równe a i b i kąt ostry ściany bocznej $= \alpha$ ($a = 25,71$, $b = 15,23$, $\alpha = 65^\circ 13'$). Przy jakim α zadanie jest możliwe? 2. Ilość młodzieży uczęszczającej do powszechnych i średnich szkół w Polsce wynosi okragło 4,500.000. Ile musiałby złożyć każdy uczeń wzgl. uczenica na końcu bieżącego roku szk. na wspólną książeczkę oszczędnościową P. K. O. (oprocentowanie 5%), aby po upływie 20 lat otrzymać kwotę, na jaką rozpisano Pożyczkę narodową (120,000.000 zł).

Fizyka:

1. Siła elektromotoryczna akumulatora wynosi $E = 2,1$ wolta; gdy akumulator ten daje prąd o natężeniu $i = 3$ amp., to napięcie na biegunach wynosi $v = 2,05$ wolta. Jaki jest opór wewnętrzny tego akumulatora? 2. Kiedy i jakimi sposobami możemy skroplić gazy? Jakie zastosowanie w technice posiadają gazy skroplone? 3. Z dna morskiego o głębokości $h = 750$ m podnoszą na żelaznym łańcuchu ciężar o objętości $v = 4,5$ m³ i gęstości średniej $d = 5,5$ gr/cm³. Jaką siłą trzeba działać na łańcuch, aby podnieść ciężar na powierzchnię morza, jeżeli 1 m łańcucha waży w powietrzu 0,78 kg a gęstość żelaza $d_z = 7,8$ gr/cm³.

II. Tematy wypracowań oddziału klasycznego.

Język polski:

1. Patriotyzm czynu w literaturze polskiej. 2. „Polska Akademya Literatury“, jej cele i zadania. 3. Rola organizacyj społecznych w życiu państwa.

Historja:

jak oddział humanistyczny.

Język łaciński:

Tacitus, *Annales* XVI, c. 18—19 od słów: De C. Petronio pauca supra repetenda sunt... do słów ne mox usui esset ad facienda pericula. Pytanie: Czy i o ile charakterystyka Petroniusza i opis jego śmierci zgadza się z opisem Sienkiewicza w „Quo vadis“.

Język grecki:

Platon, *Laches*, V od słów: All', o Nikia, ti u legei poteros hymon... do słów: an tuto to mathema.

Pytanie: Na podstawie powyższego ustępu przedstawić, jak Nikiasz ocenia wartość przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego młodzieży greckiej i dlaczego?

Matematyka i fizyka:

Jak oddział humanistyczny.

b) Eksterni.

III. Tematy wypracowań eksternów typu humanistycznego i klasycznego.

Przewodniczący: Dr. Koczwara Jan, wizytator szkół średnich.

Język polski:

Jak oddział humanistyczny.

Język łaciński:

Livius, *Ab. u. c.* IV. c. III, 1—8, od słów: Cum maxime haec in senatu agerentur... do słów: esse consulem plebeium fieri.

Pytania: 1. Jakie zdarzenie z wewnętrznych dziejów rzymskich ilustruje niniejszy urywek? 2. Sprezyzować żądanie mówiącego.

Język grecki:

Xenoph. *Memorabilia* IV. c. 8, 4—6.

Pytania: 1. Dlaczego Sokrates nie przygotował mowy obronnej? 2. Jakie cechy charakteru Sokratesa uwydatniają się w powyższym ustępie i które z nich znasz już z lektury Platona?

Język niemiecki:

1. Die Bedeutung unserer größten Industriemittelpunkte für die Staatswirtschaft.
2. Mein Lebenslauf.
3. Was tut unser Staat für die körperliche Ertüchtigung der Bürger?

Matematyka:

Jak oddział humanistyczny.

Fizyka:

1. Jakiemi aparatami dokonywamy pomiarów natężenia prądu elektrycznego i jakimi sposobami?
2. W kalorymetrze mosiężnym o masie $A = 100$ gr znajduje się $B = 250$ gr wody oraz $C = 80$ gr lodu. Obliczyć, jaka będzie temperatura wody w kalorymetrze, jeśli wpuścimy do niego $D = 50$ gr pary wodnej o temperaturze 100° C. (Ciepło właściwe mosiądzu $a = 0,09$ kal/gr. stopień, ciepło właściwe wody $b = 1$ kal/gr. stopień, ciepło topnienia lodu $c = 80$ kal/gr. i ciepło parowania wody $d = 537$ kal/gr.)
3. Analiza Wichnowa i jej zastosowanie.

Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej.**Język polski:**

1. Który ze znanych mi utworów literatury polskiej wywarł na mnie najsilniejsze wrażenie i dlaczego?
2. Refleksje historyczne w związku z zawarciem pak-tów o nieagresję z naszymi sąsiadami.
3. Rola publicystyki w państwie współczesnem.

Język łaciński:

Jak oddział humanistyczny. Pytania w języku niemieckim.

Język niemiecki:

1. Die Freiheitsidee in der deutschen Dichtung.
2. Hat Polen die Vorbedingungen zur Erlangung seiner Großmachtstellung?
3. Welche modernen technischen Einrichtungen tragen zur Annäherung der Völker bei?

Matematyka:

1. Wie groß ist die Jahresrente, die eine Versicherungsgesellschaft 18 Jahre lang zahlt, wenn ihr 4 Jahre dem Fälligkeitstermin der ersten Rate 30.000 zł gegeben und 3% berechnet werden?
2. In einem Sektor, dessen Centriwinkel 90° beträgt, soll ein Rechteck, dessen Seiten sich verhalten wie $a : b$ so gelangt werden, daß

zwei Ecken auf dem Bogen, die beiden andern auf dem begrenzenden Radien liegen. Wie groß sind die Seiten dieses Rechteckes? $a=b$, $b=1$.

Fizyka:

1. Manometer und ihre Verwendung. 2. In einem Physiksaal ist der Spalt, durch den das Sonnenlicht vermittels des Heliostaten in den verdunkelten Saal eintritt, vom Schirme 6 m. entfernt. Wohin muß man eine Sammellinse ($f=54$ cm) stellen, damit auf dem Schirme ein scharfes Bild des Spaltes entstehe? Es ist zu erklären, warum man 2 Resultate erhält. 3. Wie mißt man mittels eines Silbervoltameters die Stromstärke? Dazu: Wie stark ist ein Strom, der in 20 Minuten 437 mg Silber anscheidet?

Wynik egzaminu:

Uczniów	Dopuszczono do egzaminu				Odstąpiło od egzaminu		Uznano za dojrzałych		Reprobowano	
	pisemnego		ustnego							
	pol.	niem.	pol.	niem.	pol.	niem.	pol.	niem.	pol.	niem.
Publicznych										
a) oddziału humanistycznego	14	—	14	—	—	—	14	—	—	—
b) klasycznego	31	21	31	18	—	—	27	14	4	4
eksternów	19	—	8	—	5	—	2	—	1	—
Razem	64	21	53	18	5	—	43	14	5	4

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

Oddział polski:

a) Uczniowie publiczni oddz. humanistycznego:

1. Albinowski Jerzy Władysław — ur. 23 I 1916 w Krakowie.
2. Bonk Wilhelm Ludwik — ur. 3 VI 1914 w Głogowie (Niemcy).
3. Cukierman Juda — ur. 13 V 1915 w Kielcach.
4. Galus Kazimierz Józef — ur. 12 II 1916 w Sułkowicach.
5. Grabowski Henryk Jan — ur. 11 VII 1916 w Mikołowie.
6. Jerzykiewicz Zbigniew Ludwik — ur. II X 1914 w Janowie.

7. Kamiński Andrzej Paweł Seweryn — ur. 17 IX w Eisleben (Niemcy).
8. Kamski Kazimierz Antoni Stanisław — ur. 8 VII 1916 w Andrychowie.
9. Kubitza Paweł Franciszek — ur. 13 VII 1913 w Katowicach-Zależu.
10. Kräutler Ludwik Teodor — ur. 14 VII 1916 w Krakowie.
11. Matura Stefan — ur. 26 XII 1914 w Kochłowicach.
12. Paczkowski Leon Karol — ur. 16 III 1916 w Wodzisławiu.
13. Trzeciak Leon Aleksander — ur. 28 VI 1914 w Berlinie (Niemcy).
14. Smoczyński Józef Franciszek — ur. 3 III 1916 w Smorkowie.

b) Uczniowie publiczni oddz. klasycznego:

1. Andrzejewski Edward — ur. 18 VIII 1913 w Pelkum (Niemcy).
2. Besler Edmund Stanisław — ur. 18 XI 1912 w Nowej Wsi.
3. Bielitz Fryderyk Wilhelm Wiktor — ur. 27 VII 1913 w Kędzierzynie (Niemcy).
4. Dykta Herbert Jan — ur. 11 II 1915 w Siemianowicach.
5. Głogoszewski Jerzy Marcin Henryk — ur. 13 IV 1914 w Kleparowie.
6. Gotschol Franciszek Piotr — ur. 8 IX 1913 w hrabstwie Carmerau (Niemcy).
7. Klose Augustyn Jerzy — ur. 23 XII 1915 w Raciborzu (Niemcy).
8. Kościelny Wiktor Grzegorz — ur. 11 III 1911 w Bogucicach.
9. Kubitza Marjan Antoni — ur. 10 VI 1916 w Król. Hucie.
10. Kunsdorf Alojzy Jan — ur. 13 IV 1916 w Katowicach.
11. Kuś Ludwik — ur. 22 VIII 1914 w Halembie.
12. Lorek Jan Tomasz — ur. 19 XII w Gliwicach (Niemcy).
13. Łucka Konrad Ignacy — ur. 31 I 1914 w Bogucicach.
14. Lyska Gotfryd Adolf — ur. 5 XI 1914 w Warszowicach.
15. Maksyś Gerhard Paweł — ur. 27 VI 1914 w Woźnikach.
16. Muras Eryk Herman — ur. 11 IV 1912 w Tychach.
17. Niemczok Paweł — ur. 12 IX 1912 w Nowym Bieruniu.
18. Palka Jan Augustyn — ur. 26 VIII 1913 w Roźdzeniu.
19. Poremba Jerzy Józef — ur. 25 IV 1915 w Zależu.
20. Rymer Bernard — ur. 28 VIII 1914 w Katowicach.
21. Smółczyk Franciszek Józef — ur. 2 I 1916 w Bogucicach.
22. Szyma Robert Karol — ur. 24 X 1914 w Ligocie.
23. Tkocz Teodor — ur. 29 V 1914 w Richtersdorf (Wójtowej Wsi), Niemcy.

24. Urbański Paweł Józef — ur. 2 XII 1915 w Truschütz (Zawiśnie) (Niemcy).
25. Werner Erwin Antoni Franciszek — ur. 2 X 1915 w Bytomiu (Niemcy).
26. Wollek Zygfryd — ur. 16 IX 1914 w Witosławicach (Niemcy).
27. Żymła Jan — ur. 24 VI 1915 w Kochłowicach.

c) Uczniowie publiczni oddz. niemieckiego.

1. Babczyński Antoni Józef, ur. 2 V 1915 w Ligocie.
2. Baendel Henryk, ur. 11 XII 1914 w Katowicach.
3. Bothe Manfred, ur. 6 II 1915 w Nowych Hajdukach.
4. Brzezinka Werner Konrad, ur. 26 XI 1913 w Wełnowcu.
5. Czajor Ferdynand Rupert, ur. 5 XII 1915 w Załężu.
6. Dypka Norbert Gerard, ur. 20 II 1914 w Król. Hucie.
7. Eisenecker Ginter Józef, ur. 29 XI 1913 w Mikołowie.
8. Gonsiar-Klemmer Egon Józef Antoni, ur. 13 VI 1916 w Zawodziu.
9. Jando Jerzy Paweł Franciszek, ur. 28 VI 1914 w Zawodziu.
10. Krzoska Leon Jan, ur. 17 V 1915 w Roźdzeniu.
11. Labus Ginter Teodor, ur. 13 XII 1915 w Król. Hucie.
12. Langer Heribert Ginter Willibald, ur. 16 III 1914 w Opolu (Niemcy).
13. Lipka Fedor, ur. 14 I 1914 w Wielkich Hajdukach.
14. Penschior Werner Hubert, ur. 18 X 1915 w Katowicach.

d) Eksterńscy.

1. Maczek Karol, ur. 18 I 1906 w Tarnowie.
2. Szaflikówna Jadwiga Hildegarda, ur. 10 X 1905 w Nowym Bytomiu.

B. Termin zimowy 1934/35.

Przewodniczący: Dr Vilim Frančič, p. o. dyrektora.

Oddział polski.

a) Uczniowie publiczni.

Tematy wypracowań typu humanistycznego i klasycznego:

Język polski:

1. Rozwój myśli obywatelsko-państwowej w literaturze Polski przedrozbiorowej.

2. Wykazać, w jaki sposób szary, zwykły człowiek może się przyczynić do wzrostu potęgi Państwa.
3. Śląsk, jego krajobraz i mieszkańcy.

Historja:

1. Stosunki polsko-francuskie w ciągu dziejów z uwzględnieniem stosunków obecnych.
2. Jakie refleksje historyczne nasuwają nam obecne granice Polski pod względem politycznym, strategicznym i gospodarczym.
3. Naturalne podstawy gospodarcze i polityczne mocarstwowego znaczenia Polski współczesnej.

Język łaciński:

Tacitus, Dial. de orat. 30 od słów: Transeo prima discentium elementa... do słów: cum voluptate audientium possit. Pytanie: Jakie zarzuty stawia autor tego ustępu współczesnemu wychowaniu?

Język grecki:

Xenophon, Oeconom. IV, 4, 1—4 od słów: Ara ephe, o Sokrates, aischynthomen ton Person basilea... do słów: tanta poion dokei hemin anamfilogos epimeleisthai. Pytania: 1. Jakie są zdaniem Ksenofonta podstawy życia państwowego? 3. Czy ten pogląd jest jeszcze dziś aktualny?

Język niemiecki:

1. Deutschland und wir (mit Berücksichtigung der kulturhistorischen Beziehungen zwischen Polen und Deutschland einst und jetzt).
2. Das Führerprinzip im europäischen Staatsleben der Gegenwart.
3. Vom Flugwesen der Gegenwart.

Matematyka:

1. Dwaj przedsiębiorcy zaczynają pracę z kapitałem po 4000 zł każdy. Po pięciu latach okazało się, że kapitał pierwszego zmieniał się w postępie arytmetycznym, drugiego zaś w postępie geometrycznym corocznie. W drugim roku mieli obaj jednakowe kapitały, w trzecim zaś roku drugi przedsiębiorca miał o 1000 zł więcej. Ile miał każdy po pięciu latach?
2. Znaleźć objętość walca wpisanego w stożek o promieniu podstawy R i kącie rozwarcia 2φ , wiedząc, że wysokość walca równa się promieniowi R . $R = 7,653 \text{ dm}$
 $\varphi = 37^\circ 9'$.

Fizyka:

1. Jakimi sposobami fizycznymi można stwierdzić, czy dany metal jest czystym srebrem?
2. Na końcach $l = 45$ km linii telegraficznej, którą stanowi drut żelazny o średnicy $d = 4$ mm, panuje napięcie $s = 20$ volt. Jakie jest natężenie prądu, jeśli opór właściwy żelaza odniesiony do długości 1 m i do przekroju 1 mm^2 wynosi $s = 0,10$ omów?
3. Powstawanie obrazów w soczewkach wypukłych.

Eksterniści.

Język polski:

Jak oddział polski.

Język łaciński:

Sallustius, Con. Cat. c 526, § 19—29 od słów: *Nolite existumare maiores nostros...* do słów: *nequiquam deos implores*. Pytanie: Co można na podstawie danego urywku powiedzieć o obywatelskiem nastawieniu mówcy?

Język grecki:

Xenophon, Hellenica II c III, 27—29 od słów: *Nyn un aisthanometha Theramenen...* do słów: *udeis u episteuse tu loipu*. Pytanie: Do jakiej kategorii polityków należy zaliczyć Teramenesa, jeśli się weźmie pod uwagę powyższą charakterystykę?

Język francuski:

1. Comment passeras-tu tes vacances?
2. Les origines du théâtre français?
3. Qu'est-ce que je montrais à un étranger à Cracovie?

Język niemiecki:

1. Welche Erwägungen müssen wir vor der Wahl eines Berufes anstellen?
2. Welche Veränderungen sind im neuen Deutschland zu beobachten?
3. Welche Vorteile gewährt uns die Kenntnis moderner Sprachen?

Matematyka:

Jak oddział humanistyczny i klasyczny.

Fizyka:

1. Postacie występowania żelaza w przyrodzie, nast. sposoby otrzymywania surowca i jego przeróbka na stal.

Opisać znaczenie żelaza w życiu gospodarczem i cywilizacyjnem ze szczególnem uwzględnieniem Polski.

2. Celem zmierzenia temperatury pieca hutniczego włożono weń pirometr platynowy o masie $m = 100$ g; jaką jest temperatura pieca, jeżeli pirometr zanurzony następnie do jednego litra wody o temperaturze 15° podnosi jej temperaturę o 5° C (c. wł. platyny — 0,032).
3. Jak wysoko nad stołem, przy którym czytasz, należy zawiesić żarówkę o sile 120 Hk, wiedząc, że normalna jasność E potrzebna do czytania wynosi 50 Lx.

Oddział dla mniejszości niemieckiej.

Język polski:

1. Co dała mi znajomość literatury polskiej?
2. Ideały i zainteresowania współczesnej młodzieży?
3. Stosunki polsko-niemieckie po wojnie światowej.

Język łaciński:

Cicero, de officiis III, 43—45 od słów: maxime autem perturbantur officia... do słów: sed coniurationes putandae sint. Pytania: 1. In welchen Fällen ist man nach Ciceros Ansicht von den Pflichten den Freunden gegenüber befreit? 2. Was besagt die Sitte der Römer: rogandi iudicis: „quae salva fide facere possit.“

Język niemiecki:

1. Schlesien in der deutschen Literatur.
2. Das heutige Polen als Seestaat.
3. Welche politischen und wirtschaftlichen Vorgänge trugen zur Überwindung der romantischen Weltanschauung bei?

Matematyka:

1. $6 \lg^4 s - 35 \lg^3 z + 62 \lg^2 z - 35 \lg z + 6 = 0$.
2. Das Volumen einer zehneckigen, regelmässigen Pyramide ist zu berechnen, in der die Seitenkante $S = 10,25$ dm gegen die Grundfläche unter $\alpha = 42^{\circ} 15'$ geneigt ist.

Fizyka:

1. Welche Bedeutung haben die Arbeiten der Mme Curie-Skłodowska?
2. Anwendung des Weltrades als Kraft- und Geschwindigkeitsmaschine.
3. Ein Gemenge von Wasser und Eis wiegt 253 g. Nach Einleiten von 10 g Wasserdampf (100° C) steigt die Temperatur auf 3° C. Wieviel Eis war in Wasser vorhanden?

Wynik egzaminu:

Uczniów	Dopuszczono do egzaminu				Odstąpiło od egzaminu		Uznano za dojrzałych		Reprobowano	
	pisemnego		ustnego							
	pol.	niem.	pol.	niem.	pol.	niem.	pol.	niem.	pol.	niem.
Publicznych										
a) oddziału humanistycznego	12	—	8	—	1	—	4	—	3	—
b) klasycznego	3	5	3	5	—	—	3	5	—	—
eksternów	14	—	9	—	2	—	4	—	3	—
Razem	29	5	20	5	3	—	11	5	6	—

Świadectwo dojrzałości otrzymali:**Oddział polski:****a) Uczniowie publiczni oddziału humanistycznego:**

1. Kaczkowska Alicja Balbina, ur. 31 III 1912 w Radomiu.
2. Porada Zdzisław, ur. 7 III 1916 w Dąbrowie Górniczej.
3. Śniechota Franciszek Józef, ur. 21 III 1914 w Murckach.
4. Wieczorkówna Anna Marja, ur. 29 X 1913 w Częstochowie.

b) Uczniowie publiczni oddz. klasycznego:

1. Kościelny Jan Leon, ur. 8 II 1915 we Wrocławiu (Niemcy).
2. Macalik Józef, ur. 7 IV 1915 w Zabrze (Niemcy).
3. Matuszczyk Jan Franciszek, ur. 9 III 1913 w Mikołowie.

c) Eksternisci:

1. Godulla Zbigniew Kazimierz, ur. 17 II 1912 w Bytomiu (Niemcy).
2. Makieta Franciszek Józef, ur. 25 V 1910 w Żarkach.
3. Mamlas Walenty Józef, ur. 13 II 1910 w Katowicach-Ząłężu.
4. Misch Franciszek Jan, ur. 26 II 1906 w Mysłowicach.

Oddział niemiecki:

1. Braun Ryszard, ur. 31 X 1913 w Królewskiej Hucie.
2. Bregulla Ernest Wilhelm, ur. 13 VIII 1913 w Królewskiej Hucie.

3. Dandyk Ginter Maks, ur. 17 IX 1916 w Król. Hucie.
4. Jahn Fryderyk Karol, ur. 25 VIII 1914 w Katowicach.
5. Kokoschka Rudolf, ur. 22 VI 1914 w Królewskiej Hucie.

Egzaminy dojrzałości uzupełniające.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 17 V 1934, Nr. O. P. III. 187/a/50, złożyła egzamin dnia 22 czerwca 1934 z języka łacińskiego

Madejówna Urszula Szarlota, ur. dnia 28 X 1914 r. we Wrocławiu.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 10 IX 1934, Nr. O. P. III. 187/a/72, złożył egzamin dnia 17 września 1934 z języka łacińskiego

Sedlaczek Herbert Franciszek Fryderyk, ur. dnia 9 VIII 1912 r. we Wrocławiu.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 19 XI 1934, Nr. O. P. III. 187/a/89, złożył egzamin dojrzałości uzupełniający według typu mat.-przyr. dnia 7 grudnia 1934 roku

Kiciński Kazimierz, ur. dn. 15 maja 1902 w Berdyczowie.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 10 I 1935, Nr. O. P. III. 187/a/79, złożył egzamin dnia 1 lutego 1935 z języka polskiego i historii

Grodoń August, ur. dnia 26 VIII 1910 w Zabrze.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 16 I 1935, Nr. O. P. III. 188/a/6, złożył dnia 1 lutego 1935 egzamin z języka łacińskiego

Kassian Roman Filip, ur. dnia 27 XI 1902 w Rzeszowie.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 10 I 1935, Nr. O. P. III. 187/a/116, złożyła egzamin z języka łacińskiego dnia 1 lutego 1935 r.

Pasternokówna Eryka Szarlota, ur. dn. 13 VIII 1913 w Katowicach-Zawodziu.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 10 I 1935, Nr. O. P. III. 187/a/106, złożyła egzamin z języka łacińskiego dnia 1 II 1935

Pietzkówna Elżbieta Marja, ur. dnia 22 IX 1912 w Katowicach-Załężu.

Na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 17 IV 1935,

Nr. O. P. III. 188/a/3, złożył egzamin z języka łacińskiego dnia 25 IV 1935

Kutsch Horst Artur Józef, ur. dnia 6 VI 1917 r. w Nysie (Niemcy).

Egzamin nadzwyczajny z zakresu 6 klas gimnazjalnych.

Egzamin ten, przeprowadzony na zasadzie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 22 IX 1934 r., Nr. O. P. III. 196/a/1, złożyli:

Baczyk Jakób, ur. dn. 24 VII 1897 w Wielkich Piekarach.

Błasikiewicz Leon Jan, ur. dn. 23 V 1914 w Radomiu.

Jadwiszczok Józef Grzegorz, ur. dnia 5 III 1910 w Bytkowie.

Kołodziejczak Sylwester, ur. dnia 22 XII 1907 w Inowrocławiu.

Michalski Eugenjusz, ur. dn. 25 XII 1910 w Niechobrze.

Mrozek Alojzy, ur. dn. 8 VII 1907 w Bottrop.

Skawina Władysław Franciszek, ur. dn. 23 IX 1906 w Wadowicach.

Sobotowski Zygmunt Jerzy Serwacy, ur. dnia 13 maja 1904 w Warszawie.

Socewicz Wiktor, ur. dn. 14 IX 1908 w Woroneżu (Rosja).

Sopotnicka Bronisława Wanda, ur. dnia 3 IX 1913 w Bużance (Rosja).

Wiśniewski Augustyn, ur. dn. 17 XI 1906 r. w Niemcu.

Egzamin uzupełniający z jęz. łacińskiego z zakresu 6-ciu klas.

Linke Walter Błażej, ur. dn. 3 II 1934 w Bogucicach.

Nadto na podstawie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 27 XI 1934 r., Nr. O. P. III. 196/a/14, złożył egzamin nadzwyczajny z zakresu 6 klas gimnazjum

Sukiennik Jan Andrzej, ur. dnia 29 XI 1907 w Zábřeh (Czechosłowacja).

4. STATYSTYKA ZAKŁADU ZA ROK SZKOLNY 1934/35.

	I a	I b	I c	II a	II b	II c	V a	V b	V c	V d	VI a	VI b	VI c	VII a	VII b	VIII a	VIII b	Razem
1. Liczba uczniów z początkiem roku szkol. 1934/35.	37	46	41	46	44	47	28	30	29	26	22	22	40	42	40	42	28	610
Przyjęto uczniów:																		
W ciągu roku przybyło	2	—	3	—	1	1	4	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	15
W ciągu roku ubyło	3	3	3	2	3	4	3	6	9	6	3	2	5	3	3	4	—	62
Pozostało przy końcu r. szkolnego	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	38	28	563
Mędzy nimi było:																		
z tut. zakładu promowanych	—	—	—	36	29	43	24	20	19	18	17	18	29	20	27	17	24	341
z tut. zakładu repetentów	1	4	13	6	9	—	1	1	—	1	2	1	6	5	10	—	4	63
z innych szkół promowanych	—	—	—	2	3	1	4	3	1	1	—	1	—	12	—	20	—	48
z innych szkół repetentów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3
Na podstawie egzaminu wstępnego	35	39	28	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	1	—	108
2. Według wyznania:																		
rzym.-kat.	23	40	36	32	37	40	25	21	18	16	19	16	35	32	38	34	28	490
ewangelickiego	1	1	2	1	—	—	2	1	—	—	—	1	—	1	—	2	—	12
możeszowego	12	1	2	10	5	4	2	2	2	4	—	3	1	6	—	1	—	55
innych wyznań	—	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	6
Razem	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	38	28	563

	I a	I b	I c	II a	II b	II c	V a	V b	V c	V d	VI a	VI b	VI c	VII a	VII b	VIII a	VIII b	Razem
3. Według języka ojczystego:																		
Polaków	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	38	28	563
innych narodowości nie było																		
4. Według miejsca urodzenia:																		
urodzonych w siedzibie Zakładu	5	11	11	7	7	12	2	2	7	2	1	3	8	8	7	10	9	112
„ w powiecie	3	5	1	2	6	8	2	5	7	5	1	1	6	6	7	13	5	83
„ w wojew. śląskiem	4	5	12	3	6	5	—	3	2	4	2	1	5	3	11	7	6	79
„ w innych województwach	22	18	14	22	16	9	14	10	2	5	6	11	5	13	9	5	5	186
„ poza granicą państwa	2	4	3	10	7	10	11	5	2	4	9	4	12	10	4	3	3	103
Razem	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	38	28	563
5. Według miejsca zamieszkania:																		
na stacji pryw. w internacie	2	1	—	2	—	—	2	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	10
dojeżdżających koleją	1	3	7	7	11	15	3	6	6	6	6	1	10	18	17	28	8	153
u rodziców mieszkających w miejscu	29	34	26	26	24	15	21	12	10	10	8	19	17	10	20	9	17	307
u rodziców mieszkających w powiecie	4	5	2	3	5	12	1	5	2	2	2	—	2	5	1	—	2	53
u rodziców w okolicach dalszych	—	—	6	6	2	2	2	1	2	2	3	—	6	7	—	—	1	40
Razem	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	33	28	563

6. Opłata taksy administracyjnej:

zwolnionych w całości w I półroczu	—	—	—	3	2	4	1	1	2	3	2	2	10	1	5	12	4	52
„ w całości w II półroczu	1	—	2	5	2	4	1	1	4	3	2	2	9	1	3	8	6	53
„ do połowy w I półroczu	14	18	18	15	16	24	20	7	17	12	18	6	15	14	16	14	15	254
„ do połowy w II półroczu	11	22	23	16	13	13	17	10	7	7	13	6	13	12	18	17	15	233
placących całą opłatę w I półroczu	25	28	25	26	26	19	7	22	10	11	2	14	15	27	19	16	9	304
„ całą opłatę w II półroczu	24	21	16	23	27	27	11	14	9	10	4	12	14	27	17	13	7	277

7. Według wieku:

mających lat 12	—	2	16	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
„ „ 13	24	25	19	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78
„ „ 14	12	12	6	23	26	18	13	11	1	5	—	—	—	—	—	—	—	127
„ „ 15	—	4	—	7	13	19	9	8	6	5	5	4	4	—	—	—	—	84
„ „ 16	—	—	—	1	3	4	6	5	6	10	6	9	11	7	—	—	—	68
„ „ 17	—	—	—	—	—	1	1	—	6	—	7	6	14	9	18	2	—	64
„ „ 18	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	4	23	13	2	7	54
„ „ 19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	5	8	8	25
„ „ 20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	7	20
„ „ 21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	2	9
„ „ 22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	8
„ „ 23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4
Razem	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	38	28	563

8. Według zawodów rodziców:

	I a	I b	I c	II a	II b	II c	V a	V b	V c	V d	VI a	VI b	VI c	VII a	VII b	VIII a	VIII b	Razem
rolników	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	3	—	—	8
ziemian	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
urzędników, oficjalistów rolnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
przemysłowców	2	1	1	1	2	—	—	1	1	2	—	5	3	2	—	1	—	22
rzemieślników	1	2	—	3	3	—	1	1	2	2	—	—	2	3	1	4	2	27
urzędników fabr. i przemysłowych	—	3	2	3	2	3	4	3	1	—	—	—	—	10	3	2	2	38
robotników fabr. i przemysł.	—	2	4	1	—	5	—	—	3	—	1	—	2	1	4	—	4	27
kupców i przedsiębiorców handl.	6	3	1	12	7	5	1	3	—	2	2	6	6	4	—	5	2	65
urzędników bankowych i handl.	14	—	—	2	—	2	3	—	—	—	—	2	1	2	1	1	—	28
robotników i służby handl.	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
urzędników poczt., kolei i telegraf.	1	11	8	6	4	2	7	2	1	5	9	2	5	1	7	4	6	81
wojskowych stopni oficerskich	—	—	3	1	2	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
wojskowych stopni niższych	3	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
inteligencji zawodowej	3	1	2	4	4	6	3	2	—	—	—	2	—	2	—	1	—	30
profesorów i nauczycieli	1	1	—	3	1	—	—	1	1	—	1	—	2	3	1	3	1	19
urzędników państwowych	3	10	10	4	5	16	5	1	5	3	3	1	2	8	3	1	5	85
„ komunalnych	—	—	2	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	2	4	5	2	20
kapitalistów i rentjerów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	4
robotników nieruchomości miejskich	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
emerytów (inwalidów)	1	1	1	—	2	1	—	—	2	2	1	1	6	2	6	4	1	31
wyrobników	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
bezrobotnych	1	—	3	1	1	2	—	3	1	1	—	1	2	—	4	2	—	22
innych zawodów	—	7	1	2	5	—	—	4	—	3	—	—	3	—	1	—	3	29
zupełne sieroty	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	4
służby i robotników poczt., telegr. i kolei	—	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Razem	36	43	41	44	42	44	29	25	20	20	19	20	36	40	38	38	28	563

9. Stypendystów było

10. Klasyfikacja za rok 1934/35:

chlubnie uzdolnionych	4	1	—	2	1	1	6	—	2	—	—	—	1	—	1	2	1	22
uzdolnionych	19	25	26	28	26	18	7	7	11	11	13	15	16	26	30	21	23	322
uzdolnionych z zastrzeżeniem	6	8	9	7	8	10	10	12	3	3	3	4	9	—	—	2	3	97
nieuzdolnionych	7	9	4	6	8	16	3	5	6	4	3	1	11	14	8	11	—	116
przeznaczonych do egzaminu uzupełniającego	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
nieklasyfikowanych	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	6
Razem	36	43	40	43	43	45	29	24	23	19	19	20	37	40	39	38	27	565

5. SPIS UCZNIÓW.

U w a g a: Przy uczniach, którzy opuścili zakład w ciągu roku szkolnego, dodano datę odejścia; przy uczniach uzdolnionych do następnej klasy z wynikiem ogólnym „bardzo dobrym” umieszczono znak *; przy uczniach promowanych z zastrzeżeniem zaznaczono przedmiot, w którym okazali postęp niedostateczny; uczniów nieuzdolnionych nie wymieniono imiennie.

Klasa I a.

1. Bańka Alfons. 2. Bernikier Jan. 3. Browicz Tadeusz. 4. Frąckowiak Janusz*. 5. Glicenstein Aleksander. 6. Goldstein Franciszek. 7. Gross Artur. 8. Herwy Jerzy. 9. Jarecki Roman. 10. Jarnutowski Andrzej. 11. Koczur Władysław. 12. Korpiela Zygmunt 21 XII 1934. 13. Köpel Fryderyk. 14. Kräutler Egon*. 15. Lubliński Rudolf 12 IV 1935. 16. Lubliński Majer. 17. Maneli Mietek. 18. Marszał Jan*. 19. Marzec Lubomir. 20. Najberg Ryszard. 21. Olmer Jasek (geogr.). 22. Płaneta Józef (j. ang.). 23. Rosenfeld Józef (j. pol.). 24. Schutz Ginter. 25. Sikora Jerzy. 26. Szewczyk Robert. 27. Szypura Tadeusz 21 XII 1934. 28. Ścierański Karol (j. ang.). 29. Załucki Zbigniew (j. łac.). 30. Zins Zygmunt*. 31. Zwierzynski Leszek (j. ang.). 32. Żyżniewski Jan.

Nieuzdolnionych 7.

Klasa I b.

1. Barczewski Czesław. 2. Benisz Mieczysław. 3. Biesiadcki Zygmunt. 4. Dybulla Ludwik. 5. Dziubiński Leon. 6. Fedrych Jerzy. 7. Feszczenko-Czopiński Jerzy. 8. Franek Karol. 9. Gralka Alfons. 10. Jaskuła Zbigniew (j. franc.). 11. Kerekjarto Zbigniew. 12. Konieczny Józef. 13. Klos Edward 6 IV 1935. 14. Korczyński Andrzej. 15. Kwietniowski Leszek. 16. Marzec Jan. 17. Milówka Adam. 18. Nizankowski Zdzisław. 19. Nowakowski Edmund. 20. Ogierman Norbert (j. franc.). 21. Ogos Gerard (j. franc.). 22. Piechowicz Mieczysław (j. franc.). 23. Polaczek Bernard (j. franc.). 24. Rainoch Tadeusz. 25. Rak Damjan. 26. Rendelstein Henryk. 27. Skrzypczak Walerjan. 28. Stoch Zbigniew (j. łac.). 29. Sznajder Jarosław. 30. Szwajcar Włodzimierz † 23 III 1935. 31. Śliwka Jan. 32. Tomecki Alfons 1 XII 1934. 33. Wacławski Alfons. 34. Wilczyński Roman. 35. Wojtas Zdzisław (mat.). 36. Wołczyk Olgierd*. 37. Woźniak Józef.

Nieuzdolnionych 9.

Klasa I c.

1. Amarowicz Włodzimierz 31 I 1935. 2. Barczik Gerard. 3. Bernatzki Joachim. 4. Binia Jan. 5. Böhm Gerard. 6. Bruliński Wacł. (urlop. od 2 V 1935). 7. Bujak Eryk. 8. Chmura.

Rudolf (j. łac.). 9. Czyłok Tadeusz. 10. Horodyski Jerzy. 11. Hryniewiecki Czesław (j. łac.). 12. Igła Rudolf. 13. Janas Roald. 14. Kabut Jan. 15. Kempny Ernest. 16. Kłoda Jan. 17. Kossek Jan 17 IX 1934. 18. Kruczek Fryderyk (j. łac.). 19. Kretek Ernest. 20. Kurtz Henryk. 21. Kuśnierz Ryszard. 22. Littke Rudolf 31 X 1934. 23. Losert Zygmunt. 24. Lubiński Jerzy (j. łac.). 25. Mikulla Robert. 26. Morgenstern Izidor (j. łac.). 27. Nawrot Eryk. 28. Nowak Edmund. 29. Nowak Jerzy. 30. Patryn Adam (j. łac.). 31. Pieczonka Brunon (geogr.). 32. Posmyk Karol. 33. Poś Leon. 34. Rak Jan (jęz. łac.). 35. Rotbart Ryszard (j. łac.). 36. Rudyk Jarosław. 37. Szewczyk Marjan 22 V 1935. 38. Tylman Stefan. 39. Wantała Władysław. 40. Wróbel Józef. 41. Zajac Gerard (j. łac.). Nieuzdolnionych 4.

Klasa II a.

1. Banach Zdzisław. 2. Bieberstein Izidor (j. łac.). 3. Blaustein Bronisław (j. łac.). 4. Bleżowski Józef. 5. Cieślik Władysław. 6. Dembiński Teodor. 7. Feller Rafał. 8. Goryczka Jan*. 9. Habryka Franciszek (j. łac.). 10. Heitner Salomon. 11. Janica Herbert (j. pol.). 12. Janica Jan (j. pol.). 13. Kansy Eryk. 14. Kocyk Stanisław. 15. Konopka Tadeusz. 16. Krakowski Henryk. 17. Kurzeja Jan. 18. Kwolek Józef. 19. Leśniak Tadeusz 10 V 1935. 20. Lewan Konrad. 21. Michała Jacek. 22. Mitas Eugenjusz. 23. Muszyński Wilhelm. 24. Niklewski Bolesław (mat.). 25. Obrapalski Jan. 26. Ortyński Miron. 27. Orzeł Stanisław. 28. Paszek Gerard. 29. Patryn Alfred. 30. Posz Alojzy. 31. Ringler Leon. 32. Ruścki Jerzy. 33. Sikorski Andrzej. 34. Sokołowski Andrzej*. 35. Szafran Tad. 21 IX 1934. 36. Warski Czesław. 37. Winkler Henryk. 38. Zagórski Janusz. 39. Zakrzewski Bernard 6 IV 1935. 40. Ziółkiewicz Zdzisław.

Nieuzdolnionych 6.

Klasa II b.

1. Altstock Juljusz. 2. Boratyński Włodzimierz. 3. Bydliński Ludwik. 4. Cupryś Antoni (mat.). 5. Dancyger Leon (mat.). 6. Erich Jerzy. 7. Graczyński Roman. 8. Grünbaum baum Ascher. 9. Hild Jerzy (j. niem.). 10. Kalinowski Rudolf. 11. Kaldonek Ernest. 12. Kania Norbert. 13. Karolus Jerzy. 14. Karuga Walter. 15. Klimek Józef (j. łac.). 16. Koczubik Jan 4 V 1935. 17. Kozubowski Tad. 18. Kwiatkowski Marjan 4 V 1935. 19. Lazarowicz Józef. 20. Macioł Ginter*. 21. Moll Stanisław (j. pol.). 22. Niestrój Jerzy. 23. Oleś Franciszek. 24. Piątek Antoni. 25. Pieczyk Henryk (jęz. pol.). 26. Płonka Alojzy 15 III 1935. 27. Raszyk Augustyn. 28. Razumowski Bronisław. 29. Rzeszowski Leszek (j. łac.). 30. Sit-

ko Jerzy (j. łac.). 31. Skarżyński Adam. 32. Szlosarek Henryk. 33. Szmerler Izydor. 34. Szymański Marjan (j. pol.). 35. Tauchner Jakób. 36. Wylężek Emil. 37. Żabiński Andrzej. Nieuzdolnionych 8.

Klasa II c.

1. Bednorz Józef*. 2. Bomba Józef (j. łac.). 3. Czagan Erwin. 4. Dziubek Waldemar. 5. Eisner Bruno. 6. Frania Engelbert 22 III 1935. 7. Freylich Abraham. 8. Frischer Robert (mat.). 9. Grubner Zismon (mat.). 10. Günther Józef. 11. Gwiszcz Józef. 12. Jarczyk Domysław. 13. Karbowski Jan 10 V 1935. 14. Kwiatkowski Rudolf (mat.). 15. Kopel Mieczysław. 16. Kozik Waław (j. franc.). 17. Kulicki Zbigniew (j. franc.). 18. Labiński Jan. 19. Liszka Józef. 20. Matuszyński Franciszek. 21. Moroń Hubert. 22. Palenta Tadeusz. 23. Puchała Jan (j. franc.). 24. Skrla Alfred. 25. Smuda Wojciech. 26. Sobczyk Franciszek (j. pol.). 27. Stanek Gerard 25 I 1935. 28. Szczeponek Antoni. 29. Szymik Paweł urlop. do końca roku szk. 30. Wendt Lesław. 31. Wiechuła Bernard (mat.). 32. Wyglenda Bolesław. 33. Zientek Józef (mat.). — Nieuzdolnionych 15.

Klasa V a.

1. Ader Henryk. 2. Bazielić Zygmunt*. 3. Bury Alfons 10 V 1935. 4. Czernichowski Henryk. 5. Czwietnia Zbigniew (j. łac.). 6. Dziunko Mieczysław 10 V 1935. 7. Florer Marjan (j. łac.). 8. Golarz Zdzisław*. 9. Goryczka Karol*. 10. Grzondziel Gerard. 11. Heyduk Ryszard (j. łac.). 12. Hilewicz Michał urlop. (egz. uzup.). 13. Hofman J. (j. łac.). 14. Koj Henryk (j. łac.). 15. Maske Jan urlop. od 1 V 1935. 16. Morawiec Franciszek (j. łac.). 17. Obrąpalski Tadeusz (j. łac.). 18. Patryn Stanisław. 19. Przedpelski Mieczysław (j. łac.). 20. Rasek Rysz. 20 XII 1934. 21. Rosenberg Feliks*. 22. Samborski Jerzy*. 23. Siedleński Zbigniew. 24. Słowiński Stanisław (j. łac.). 25. Truchliński Jerzy. 26. Truchliński Julian (j. łac.). 27. Zajac Jan. 28. Zajaczkowski Tytus*. 29. Voit Tadeusz urlop. od 1 V 1935. Nieuzdolnionych 3.

Klasa V b.

1. Adamek Rudolf (mat.). 2. Celnik Henryk 31 V 1935. 3. Chmiel Henryk. 4. Drynda Feliks (j. łac.). 5. Dyner Kazimierz 17 XII 1934. 6. Kędzior Stanisław (mat.). 7. Krigar Henryk (j. pol.). 8. Kunert Adolf (j. pol.). 9. Lesik Zygfryd (j. pol.). 10. Lissowski Jan. 11. Niezabitowski Adam 30 I 1935. 12. Nosek Zygmunt. 13. Ogon Józef 1 V 1935. 14. Ogrodziński Zbigniew. 15. Pluta Zygfryd 28 III 1935. 16. Rejniak

Tadeusz (j. łac.). 17. Rudyk Borys (j. pol.). 18. Schnitzer Kazimierz 9 V 1935. 19. Siara Edward (mat.). 20. Silberstein Henryk. 21. Sobota Henryk (hist.). 22. Sponer Alfred. 23. Szwajcer Mieczysław. 24. Thaler Wilhelm 17 XII 1934. 25. Troszok Roman (mat.). 26. Żyłka Zygmunt (j. łac.).
Nieuzdolnionych 5.

Klasa V c.

1. Białas Walter 28 III 1935. 2. Broda Antoni 31 I 1935. 3. Cymerman Janusz. 4. Dłużniewski Apolonjusz*. 5. Dyrda Tadeusz (greka). 6. Grzegorzek Adam. 7. Kempa Stanisław. 8. Kittler Fryderyk. 9. Klenczar Jerzy urlop. od 5 XI 1934. 10. Knicz Karol (j. łac.). 11. Koszecki Jerzy. 12. Łagowski Mieczysław 28 III 1935. 13. Matuszek Paweł. 14. Nickel Rudolf 28 III 1935. 15. Pradelok Jan. 16. Rosenzweig Herman. 17. Smolik Alojzy. 18. Szandar Paweł (j. grecki). 19. Szopa Henryk 18 X 1934. 20. Szwed Stanisław 10 V 1935. 21. Wąsala Franciszek*. 22. Wittus Bernard. 23. Wojnarowski Zbigniew. — Nieuzdolnionych 6.

Klasa V d.

1. Cipa Edward. 2. Cupryś Jan. 3. Fleischer Leon 19 XI 1934. 4. Grześ Leon. 5. Jabłoński Tadeusz. 6. Jonietz Alfred. 7. Juroff Andrzej. 8. Kamionka Jan. 9. Klytta Stanisław 25 IV 1935. 10. Kokott Brunon (j. łac.). 11. Kornreich Henryk 7 V 1935. 12. Kozioł Wiesław 5 XI 1934. 13. Kuna Jan (j. grecki). 14. Majewski Herbert (j. łac.). 15. Miliczek Edmund. 16. Nowak Günter. 17. Przyłudzki Walenty (egz. uzup.). 18. Schöpp Lesław urlop. od 8 V 1935. 19. Szelcer Lejbuś. 20. Szkutnik Jan. 21. Schilf Jan 8 IV 1935.

Nieuzdolnionych 4.

Klasa VI a.

1. Albinowski Janusz (j. niem.). 2. Cyrulik Jan. 3. Drysz Ginter. 4. Dyrbus Paweł. 5. Fernys Ryszard 7 V 1935. 6. Ficek Ernest. 7. Gregorczyk Kazimierz. 8. Grzywa Roman. 9. Hadryś Henryk. 10. Hetmańczyk Alfred. 11. Iwanecki Edmund 7 V 1935. 12. Jurzyca Jerzy. 13. Kołodziej Tadeusz. 14. Kramarczyk Alojzy. 15. Majnusz Herbert (j. łac.). 16. Materna Zbigniew 22 XII 1934. 17. Oremek Hubert. 18. Ponikło Jan. 19. Smoczek Waław (j. niem.).

Nieuzdolnionych 3.

Klasa VI b.

1. Frisch Marek. 2. Kaftal Ludwik. 3. Oska Bogdan (j. łac.). 4. Ostaszewski Jerzy (j. niem.). 5. Paczkowski Kazimierz. 6. Piątek Leonard. 7. Pokorski Stefan (j. pol.). 8. Psik

Gerard. 9. Puszet Edward. 10. Rzaski Zbigniew. 11. Silberstein Walter. 12. Sojka Józef (j. pol.). 13. Stabholz Tadeusz 21 XII 1934. 14. Stephan Wunibald 10 V 1935. 15. Szczepański Jan. 16. Tomaszewski Tad. 17. Voit Olgierd. 18. Wendt Zbigniew. 19. Wicherkiewicz Jerzy. 20. Widuch Bonifacy. 21. Wysocki Stanisław. — Nieuzdolniony 1.

Klasa VI c.

1. Broda Zygfryd (j. łac.). 2. Chomrański Marjan (j. gr.). 3. Felgenhauer Waldemar 30 III 1935. 4. Figas Jan. 5. Frischer Fryderyk 21 XII 1934. 6. Helfer Erwin 21 XII 1934. 7. Kloska Franciszek. 8. Kopel Eugenjusz. 9. Kuś Henryk 30 III 1935. 10. Madej Krzysztof. 11. Marciniak Józef (j. łac.). 12. Mamok Norbert. 13. Matysik Edward 14 XII 1934. 14. Mehlich Alojzy (j. łac.). 15. Mutz Karol. 16. Müller Leon. 17. Oleś Teodor. 18. Pawlik Jerzy. 19. Pilzer Witold (j. łac.). 20. Penczek Rudolf (j. łac.). 21. Poczkaj Jan. 22. Skornia Józef. 23. Spruss Edmund. 24. Storch Werner*. 25. Szczyrba Roman (j. łac.). 26. Szczyrbowski Władysław (j. łac.). 27. Tatarczyk Jan. 28. Widera Aleksander. 29. Wientzek Jan (j. łac.). 30. Wiejowski Michał.

Nieuzdolnionych 11.

Klasa VII a.

1. Borzucki Alfred. 2. Belkowski Herbert. 3. Brodowski Gleb. 4. Cymerman Stanisław. 5. Daab Janusz. 6. Długoborski Zygmunt. 7. Dylla Gerard. 8. Dylong Paweł. 9. Galus Stefan. 10. Kołodziej Jan. 11. Koziołek Józef. 12. Kręcik Alojzy. 13. Kunert Jan. 14. Krzywański Arkadiusz 10 V 1935. 15. Lizoń Ewald. 16. Lotko Józef. 17. Olmer Ajzyk. 18. Olszyński Jerzy. 19. Patryn Zenon 20 IX 1934. 20. Pluta Franciszek. 21. Potok Jerzy. 22. Rothstein Mirosław. 23. Rymer Czesław. 24. Schnitzer Mieczysław. 25. Ścierański Alfons. 26. Spiel Jacek. 27. Szternfeld Dawid. 28. Stencel Wilhelm 27 III 1935. 29. Tauchner Adolf.

Nieuzdolnionych 14.

Klasa VII b.

1. Adamiec Stanisław. 2. Benisz Emil. 3. Bober Gerard. 4. Bober Hubert. 5. Brzostyński Jerzy. 6. Brzoza Franciszek. 7. Cupryś Stanisław 17 I 1935. 8. Figas Paweł 16 V 1935. 9. Gabriel Leon. 10. Gwóźdź Józef. 11. Hałupka Herman*. 12. Janas Edgar. 13. Jesionek Tadeusz. 14. Kostecki Zbigniew. 15. Kosz Wiktor. 16. Lassok Jerzy. 17. Latka Walter. 18. Ligoń Zygmunt. 19. Michalik Edgar. 20. Moll Paweł 1 V 1935. 21. Morawiec Franciszek. 22. Pilszczyk Ludwik. 23. Posmyk Franciszek. 24. Powol Stefan. 25. Przyłudzki

Alojzy. 26. Rehlich Paweł. 27. Siadek Wiktor. 28. Sołtysik Błażej. 29. Steuer Wilhelm. 30. Trill Włodzimierz. 31. Trzeciak Jan. 32. Wieczorek Emil. 33. Zerling Tadeusz.

Nieuzdolnionych 8.

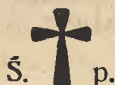
Klasa VIII a.

1. Bekiersz Franciszek. 2. Blicharz Tadeusz. 3. Breiter Zbigniew. 4. Burszka Stanisław. 5. Drwiega Julian 15 XI 1934. 6. Henkel Henryk. 7. Ileczo Lesław. 8. Jahołkowski Bohdan 24 IX 1934. 9. Korczyński Adam. 10. Krybus Henryk urlop. do końca roku szk. 11. Kupczyński Konstanty. 12. Kurz Edmund. 13. Logorski Wiktor urlop. do końca roku szk. 14. Maszczyk Zdzisław. 15. Matysek Ludwik. 16. Mleczo Stanisław. 17. Namysło Bruno (fiz.). 18. Napierała Stanisław 11 IX 1934. 19. Niemiec Ernest (fiz.). 20. Papoń Zygfryd. 21. Poltkowski Igor*. 22. Siemaszek Stanisław 11 IX 1934. 23. Skrzyposzek Wilhelm. 24. Smuda Herbert. 25. Sobek Stanisław. 26. Spalek Ewald. 27. Trombala Bolesław. 28. Wawro Tadeusz. 29. Wieczorek Stefan. 30. Zając Edward. 31. Zakrzewski Andrzej*.

Nieuzdolnionych 11.

Klasa VIII b.

1. Anderko Jan. 2. Bańka Herbert. 3. Białecki Józef. 4. Broda Józef. 5. Cholewa Hieronim. 6. Cichoń Jan. 7. Długi Edmund. 8. Drozdowski Tadeusz. 9. Gansczyk Jerzy. 10. Górecki Gerard. 11. Hielscher Jan*. 12. Itner Henryk. 13. Kerekjarto Zdzisław. 14. Knitsch Edward. 15. Kołeczko Bolesław. 16. Kossek Jan. 17. Lazar Alfons. 18. Menthel Józef. 19. Michalski Ryszard. 20. Mildner Józef. 21. Nawrocki Emil. 22. Nierychło Ryszard. 23. Pichura Alfred. 24. Skutella Józef. 25. Sobieszek Tadeusz. 26. Ślęczek Ryszard. 27. Tomeczyk Fritjof urlop. od 1 maja 1939. 28. Wilk Idzi. — 27-miu uczniów ukończyło klasę VIII-mą.

Włodzimierz Lucjan Szwejzer

uczeń kl. I b

zmarł 23 marca 1935 r., przeżywszy lat 14, pozostawiając po Sobie wspomnienie szlachetnego i ofiarnego kolegi.

V. Komisja międzyszkolna.

Skład Komisji: Na zasadzie reskryptu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 2 X 1934 r. Nr. O. P. III. 205/61 w skład Komisji weszli:

Przewodniczący: Dr. Frančié Vilim, zastępca przewodniczącego dyrektor inż. Bogdanowicz.

Członkowie: Dyr. Bartoszewicz, kier. Bińkowski, Dr. Dyrz, dyr. Holona, insp. Kłapa, Dr. Miterzanka, kier. Dr. Schmidt, dyr. Dr. Steuer, dyr. Wojciechowska, dyr. Zbrojowa.

Program pracy uwzględnił: 1. środowisko, 2. współpracę nauczycieli różnych szkół, 3. formy współzycia w odniesieniu do nauczycieli różnych szkół, 4. formy współpracy w odniesieniu do wychowanków różnych szkół, 5. zespoły międzyszkolne.

Realizacja: ad 1. Zacieśnienie węzłów współzycia pomiędzy gronem nauczycielskim a młodzieżą różnych szkół następowało na wszelkiego rodzaju imprezach międzyszkolnych, na których wchodziła młodzież w kontakt z wychowawcami.

W ciągu roku szkolnego udało się wyszukać wśród młodzieży kilka jednostek przodujących w pracy, posiadających uzdolnienia do prac prowadzenia zleconych zadań, będących przygotowaniem szczególnie rzetelnych pracowników dla potrzeb Państwa.

ad 2. W trosce o skoordynowany, zazębiający się program, uwzględniający rozwój duchowych, umysłowych i fizycznych sił wychowanków szkół katowickich, plenarne zebranie Komisji Międzyszkolnej uchwaliło cały szereg imprez i pociągnąć wychowawczych, o których poniżej.

ad 3. Zarzucono międzyszkolne konferencje i lekcje praktyczne i pracę w tym względzie pozostawiono ogniskom metodycznym. Wprowadzono natomiast szczególnie intensywne wzajemne odwiedzanie lekcji nauczycieli szkół średnich w szkołach powszechnych i odwrotnie a to dla poczynienia obserwacji warunków pracy w szkole i trudnościami napotykanymi przy realizacji programu. 36 nauczycieli szkół średnich hospitowało 108 lekcji w szkołach powszechnych, 14 nauczycieli szkół powszechnych hospitowało 42 lekcje w szkołach średnich.

ad 4. a) Poświęcono specjalną uwagę **selekcji uczniów przy przechodzeniu ze szkoły powszechnej do gimnazjum i szkoły zawodowej.** Temu zagadnieniu poświęcono: konferencję nauczycieli uczących w kl. VI-tych szkół powszechnych (12 IV — około 65 osób), konferencję członków

Komisij egzaminacyjnych do klasy I-szej gimn. łącznie z delegatami szkół powszechnych, na której ustalono materiał i metodę egzaminu (10 IV — około 35 osób), konferencję z rodzicami uczniów (12 IV — około 500 osób).

Ustalono badania testami kandydatów przez Szkolną Poradnię Psychologiczną.

b) Zorganizowano **12 audycji muzycznych** w Teatrze Polskim i Śląskich Technicznych Zakładach Naukowych wspólnie z Radą Opiekuńczą audycji dla młodzieży szkolnej. Linje wytyczne solistów i prelegentów podano przy „audycjach muzycznych” w sprawozdaniu.

c) Organizacja **międzyszkolnych uroczystości** spoczywała w ręku prof. Hrnczarka. Z tych wymienić należy obchód imienin Marszałka Piłsudskiego w Teatrze Polskim 20 III, połączony z uroczystym przedstawieniem: „My — Pierwsza Kadrowa”.

Po raz pierwszy zorganizowano **obchód imienin Pana Kuratora Dr. Tadeusza Kupczyńskiego** — 27 X 1934 r.

Przygotowane i naznaczone na dzień 2 VI „Święto Pieśni” w Teatrze Polskim oraz „Święto Matki” na 27 V z powodu żałoby narodowej zostały odwołane.

d) **Przedstawienia kinowe:** 21 XI — „Chłopcy z placu broni” w kinie Colosseum (1500 młodzieży), 18, 21, 23 III — „Młody Las” w Colosseum (2620 młodzieży). Dochód w kwocie 74 zł 69 gr przyznano na Fundusz Pomocy Szkolnej zagranicą oraz 14 zł 94 gr na Związek Strzelecki w Katowicach („Orlęta”).

e) **Audycje radjowe.** Chór międzyszkolny pod batutą p. Rykały Jana wystąpił z szeregiem pieśni regionalnych w Radju Katowickim 13 IV, a 21 IV zespół szkół katowickich wystąpił w słuchowisku pióra prof. Kobieli Ludwika p. t. „Marzanna”. Słuchowisko to było transmitowane na wszystkie rozgłośnie polskie i uzyskało bardzo pochlebną ocenę w prasie.

W związku z wykładami pedagogicznymi dla rodziców w Radjo katowickim, przewodniczący Komisji Międzyszkolnej pozostawał w kontakcie z Komisją Radjową.

f) **Przedstawienia dla młodzieży szkolnej w Teatrze Polskim w Katowicach:**

1, 2, 3. Słowacki: „Lilla Weneda” — 8, 15, 29 IX (3150 osób, w tem bezpł. 160).

4, 5. Szekspir: „Koryolan” — 6, 13 X (1350 osób, w tem bezpł. 100 osób).

6, 7. Żeromski: „Sułkowski” — 10, 17 XI (1090 osób, w tem bezpł. 100 osób).

8. Moniuszko: „Halka” — 14 XI (1100 osób, w tem bezpł. 50 osób).

9. Wernecki: „Cudowny Pierścień“ — 1 XII (650 osób, w tem bezpł. 50 osób).

10, 11. Vojnovič: „Matka Jugoviczów“ — 5, 16 II (1450 osób, w tem bezpł. 100 osób).

12, 13. Hofmannsthal: „Każdy człowiek“ — 2, 9 III (820 osób, w tem bezpł. 100 osób).

14, 15. Gołba: „My — Pierwsza Kadrowa“ — 20, 27 III (1050 osób, w tem bezpł. 100 osób).

16, 17. Fredro: „Śluby Panieńskie“ — 6, 13 IV (1680 osób, w tem bezpłatnie 150 osób).

Razem 12340 osób, w tem bezpł. 910 osób.

Prelekcje przed przedstawieniem wygłaszali Dr. Gołba i Dr. Frančić.

Przygotowana przez zespół szkół średnich sztuka p. t. „Porucznik Pierwszej Brygady“, naznaczona do przedstawienia w Teatrze Polskim na 17 V, z powodu żałoby narodowej nie została odegrana.

Nadto zorganizowała Komisja Międzyszkolna 7 XII w Teatrze Polskim **Poranek spisko-orawski**.

Młodzież szkół katowickich wzięła udział w owacji, urządanej wielkiej tragiczce Stan. Wysockiej oraz art. teatr. Zbyszewskiemu z okazji jego jubileuszu pracy scenicznej.

g) **Organizacyjne prace w różnych imprezach:**

6 XII — Odczyt Dr. Dorawskiego w „Rialto“ p. t. „Andy“.

2 II — Odczyt prof. Koliby w „Rialto“ p. t. „Grenlandja“.

14 III — Odczyt Dr. Bernadzikiewicza w „Rialto“ p. t. „Polska wyprawa polarna na Spitzbergen w r. 1934.“

10 II — „Poranek Morza“ w Teatrze Polskim (2 seanse).

IX — Challenge.

11—14 VI — Zwiedzenie wagonu obrony przeciwlotniczo-gazowej.

h) **Wspólna zabawa międzyszkolna** (jedna w karnawale) urządzona została 2 II; organizację przyjęły Śląskie Techniczne Zakłady Naukowe i Szkoła Zawodowa Żeńska. Czysty dochód w kwocie 1600 zł przeznaczony został na Bratnią Pomoc tych obu zakładów.

i) Badaniem warunków założenia kina szkolnego zajął się p. kier. Tatarczyk i dyr. Rzeszowski.

Realizacja okólnika Wojewody Śląskiego z 3 X 1934 Nr. O. P. I. 60/147 w sprawie kontroli młodzieży szkolnej w kinoteatrach utknęła na martwym punkcie skutkiem braku warunków wykonywania tej kontroli przez nauczycieli.

j) **Świetlice międzyszkolnej** nie uruchomiono, nato-

miast zorganizowano zawody międzyszkolne ping-pongowe i gry w szachy.

k) **Zespoły międzyszkolne** istnieją: Chór międzyszkolny szkół średnich, zespół hokejowy, dramatyczny.

l) „**Święto Lasu**“ zorganizowano 27 V; wzięło w niem udział 7000 młodzieży.

Przedstawienie „Cyrk pod wodą“ 2 V; wzięło w niem udział 3000 młodzieży.

Do tego działu należy również zorganizowanie specjalnego pociągu na kurs narciarski do Wisły i z Wisły — 2 i 13 stycznia.

Z innych spraw zajmowała się Komisja Międzyszkolna nadto sprawą obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej (ref. inż. dyr. Bogdanowicza).

Komisja Międzyszkolna wydała drukiem „Hołd“, deklamację sceniczną pióra prof. Kobieli Ludwika, w ub. r. wygłoszoną w Teatrze Polskim.

W najbliższym okresie Komisja Międzyszkolna opracuje kwestje: obronę przeciwlotniczą, kinoteatr szkolny i kontrolę uczniów w kinoteatrach, sprawę dojeżdżania młodzieży, spółdzielcze sprawy, linje wytyczne dla Rad Rodzicielskich, domu wycieczkowego dla młodzieży.

Dr. Vilim Frančič,
Przewodniczący Komisji Międzyszkolnej
m. Katowic.

VI. Ogłoszenia Dyrekcji Gimnazjum

na rok szkolny 1935/36.

Ubiór ucznia. Wyciąg z rozp. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 III 1933 r. (Nr. I, Pr. 341/33, Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 3 z 1933 r., poz. 50) w sprawie jednolitego ubioru młodzieży państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

§ 2. Ubiór ucznia stanowi: Czapka maciejówka, koloru ciemnogrnatowego, fason pełny, obramowana dookoła górnego szwu z wypustką barwy szkoły, odznaka metalowa z blachy tłoczonej, czarny skórzany daszek, czarny skórzany pasek ze sprzączką, po bokach gładkie guziki z białego metalu. W porze letniej zalecony kapelusz z płótna lnianego, koloru naturalnego, fason harcerski, z odznaką metalową z blachy tłoczonej (wymiar 28 mm).

Marynarka, koloru ciemnogrnatowego, dwurzędowa, zapięta na trzy guziki, zrobiona jednak tak, aby można było zapiąć ją i na czwarty guzik pod szyją; krój marynarki

lekko wcięty, tył gładki, z przodu dwie dolne kieszenie wpuszczone z patką, trzecia (piersiówka) zakończona listewką; rękaw zakończony mankietem obramowanym wypustką barwy szkoły, na mankietach dwa guziczki, na wysokości $\frac{3}{4}$ lewego rękawa umieszczona tarcza barwy szkoły, obramowana srebrną nitką z wyhaftowanym na niej srebrną nitką numerem szkoły; guziki przy marynarce z białego metalu, gładkie.

Krawat koloru ciemnogrnatowego.

W porze letniej zalecona bluzka z płótna lnianego, koloru naturalnego, luźna, wpuszczona w spodnie, z kołnierzem wykładanym, zapięta na trzy guziki z masy perłowej, jedna kieszonka (piersiówka) zapięta na trzy guziki, rękawy koszulowe zakończone mankietami, zapiętymi na dwa guziczki, na wysokości $\frac{3}{4}$ lewego rękawa, obramowana nitką barwy szkoły, tarcza o polu barwy płótna z numerem szkoły, wyszytymi nitką barwy szkoły.

Spodnie koloru ciemno-grnatowego, krótkie, wszyte w pasek, zapięte pod kolanem, zaopatrzone w dwie kieszenie tylne (zapinane) oraz z przodu na kieszonkę na zegarek lub, zwłaszcza do stroju uroczystego, spodnie koloru ciemnogrnatowego, długie, z wypustką boczną barwy szkoły, zaopatrzone w dwie kieszenie tylne (zapinane) oraz z przodu w kieszonkę na zegarek.

W porze letniej zalecone spodnie koloru granatowego, wełniane lub półwełniane, krótkie do kolan, do paska skórzanego, zaopatrzone w dwie kieszenie tylne (zapinane) oraz z przodu w kieszonkę na zegarek.

Pończochy lub skarpety ciemne. W porze letniej wolno uczniom nosić obuwie płóciennie w dowolnej barwie.

Płaszcz koloru ciemno-grnatowego, dwurzędowy, zapinany na pięć guzików, krój lekko wcięty, tył z patką lekko przymarszczoną, dwie kieszenie z patką, rękaw zakończony mankietem, obramowany wypustką barwy typu szkoły, na wysokości $\frac{3}{4}$ lewego rękawa umieszczona tarcza barwy szkoły, obramowana srebrną nitką z wyhaftowanym na niej srebrną nitką numerem szkoły, płaszcz szyty szerokim kantem, guziki przy płaszczu z białego metalu, gładkie.

Uczniom wolno używać popielatych swetrów, w miesiącach zaś zimowych wolno im nosić kołnierze futrzane, ochraniacze na uszy, szale i t. p.

W czasie pracy w laboratorjach lub warsztatach mogą uczniowie nosić fartuch koloru granatowego, satynowy, zakrywający całe ubranie, zapięty na cztery guziki, piąty otwarty, kołnierzyk mały, wykładany, z tyłu patka, zapięta na dwa guziki z ciemnej masy, trzy kieszenie nakładane, rękaw zakończony mankiecikiem, zapiętym na jeden guzik z ciemnej masy.

§ 7. Uczniowie i uczennice szkół państwowych obowiązani są nosić ubiór przepisowy w s z k o l e i p o z a s z k o ł a.

§ 9. W okresie przejściowym, aż do całkowitej realizacji nowego ustroju szkolnego, wyróżniane będą szkoły następującymi barwami:

Gimnazja nowego typu oraz gimnazja typu do klasy VI włącznie i szkoły zawodowe średnie barwą — błękit nieba.

Gimnazja dawnego typu w obrębie klas VII i VIII — barwą karmazynową.

§ 11. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, będzie jednak realizowane stopniowo:

b) **Z początkiem roku szkolnego 1934/35 obowiązuje wszystkie szkoły wprowadzenie** marynarek, spodni z wyjątkiem uczniów ostatniej klasy.

c) Z początkiem roku szkolnego 1935/36 obowiązuje wszystkie szkoły wprowadzenie przepisanych płaszców z wyjątkiem uczniów ostatniej klasy.

Dyrekcja gimnazjum wymagać będzie ścisłego stosowania się wszystkich uczniów do powyższego rozporządzenia Min. Wyznań Rel. i Oświecenia Publicznego.

Ubiór gimnastyczny. Każdy uczeń winien posiadać i przynosić na lekcje ćwiczeń cielesnych:

1. koszulkę trykotową białą, 2. spodenki satynowe czarne, 3 pantofelki gimnastyczne płóciennie.

Opłaty szkolne. Taksa administracyjna wynosi 110 zł półrocznie i winna być uiszczona najpóźniej do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

Warunki uzyskania zniżki taksy lub całkowitego od niej zwolnienia określa rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 III 1934 r. (Gazeta Urzędu Woj. Śl. Nr. 13 z dnia 23 IV 1934 r.). Podania o zniżkę (ulgi) należy kierować do Dyrekcji Gimnazjum wyłącznie w czasie od 10 do 20 września.

Opłata jednorazowa dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do szkoły średniej, utrzymywanej przez Skarb Śląski, wynosi 3 zł.

Opłata na fundusz gier i zabaw wynosi 4 zł rocznie, płatnych w 2 ratach półrocznie. Od tej opłaty nikt zwolnionym być nie może.

Ubezpieczenie uczniów. Uczniowie tut. zakładu obowiązkowo ubezpieczeni są od następstw wypadków — o ile ubezpieczenie to nie nastąpiło prywatnie ze strony rodziców.

Ubezpieczenie to obejmuje wszelkie wypadki, mogące się wydarzyć ubezpieczonym uczniom w czasie nauki wzgl. podczas wykonywania zleceń, zarządzonych przez Władze szkolne i wypadki w drodze z domu do szkoły i zpowrotem.

Składka w roku szkolnym 1934/35 wynosiła 1 zł 70 gr. Ubezpieczonych było w tym czasie 532 uczniów (reszta prywatnie); koszt ubezpieczenia wynosiły 895 zł 36 gr.

Z tytułu odszkodowania wzgl. z tytułu zwrotu kosztów leczenia wypłaciła „Vesta“, Bank Wzajemnych Ubezpieczeń, Oddział Katowice, uczniom w ciągu roku szkolnego 1650 zł 80 groszy.

Składka w roku szkolnym 1934/35 wynosić będzie:
a) w klasie I, II i III 2 zł 40 gr za cały rok (ze względu na naukę w warsztatach, b) w klasie VI—VIII 1 zł 70 gr za cały rok.

Rada Rodzicielska. Rodzice uczniów zrzeszeni są w Radzie Rodzicielskiej oraz Stow. „Osiedle“, które mają na celu ściśle współpracę rodziców ze szkołą w dziedzinie wychowawczej oraz nieść pomoc materialną uczniom pilnym i niezamożnym. Składka miesięczna wynosi 50 gr.

Rodzice też utrzymują Osiedle gimnazjum (w r. szk. 1935/36 w Starem Bielsku).

Rodzice poszczególnych klas wzgl. oddziałów tworzą Patronat klasowy.

Spis podręczników na rok szkolny 1935/36.

Klasa I.

Religja: Ks. Dr. Bromboszcz: Katechizm katolicki.

Ks. Damroth-Bromboszcz: Dzieje biblijne.

Jęz. polski: Balicki-Maykowski: Mówią wieki, cz. I.

Klemensiewicz: Język polski.

Jęz. łaciński: ustalili się po wakacjach.

Jęz. niemiecki: Dewitzowa: Wir lernen Deutsch.

Jęz. francuski: Kielski: Leçons de français I.

Jęz. angielski: Grzebieniowski: First English Book.

Historja: Dąbrowski: Historja powszechna starożytna.

Natanson-Leski: Atlas do historii starożytnej.

Geografja: Stan. Pawłowski: Geografja Polski dla kl. I gimn.

E. Romer: Powszechny atlas geograficzny
lub Mały atlas geograficzny.

Matematyka: Banach S., Sierpiński, W. Stożek: Arytmetyka dla kl. I gimn.

Przyroda: Janczewscy: Zoologja dla kl. I gimn.

Klasa II.

Religja: Ks. Dr. Szmyd: Liturgika katolicka.

Jęz. polski: Balicki-Maykowski: Mówią wieki, cz. II.
Klemensiewicz: Język polski, cz. II.

Jęz. łaciński: ustali się po wakacjach.

Jęz. niem.: „ „ „ „

Jęz. ang.: „ „ „ „

Jęz. francuski: Kielski: Leçons de français II.

Historja: Dąbrowski: Historja powszechna, t. II: Wiek
średnie.

Semkowicz-Nanke: Atlas historyczny (także
dla kl. III, VI, VII, VIII).

Geografja: Chałubińska i Januszewski: Geografja
Europy.

Romer: Powszechny Atlas geograficzny lub
Mały Atlas geograficzny.

Matematyka: Bol. Iwaszkiewicz: Geometria dla kl. II
gimn.

S. Banach, W. Stożek: Algebra dla kl. II
gimn.

Przyroda: Mul-Radomski: Botanika.

Klasa III.

Podręczniki ustali się po wakacjach.

Klasa VI typu humanistycznego — jak w r. szk. 1934/35.

Klasa VI typ klasyczny — jak w r. szk. 1934/35.

Klasa VII typ humanistyczny, jak w r. szk. 1934/35, nadto:

Historja: Semkowicz-Nanke: Atlas historyczny.

Klasa VII typ klasyczny — jak w r. szk. 1934/35.

Klasa VIII typ humanistyczny — jak w r. szk. 1934/35,
z wyjątkiem:

Jęz. polski: M. Kridl: Literatura polska XIX wieku,
cz. III, skrócone wydanie.

Klasa VIII typ klasyczny, jak w r. szk. 1934/35, z wyjątkiem:

Jęz. grecki: Sofokles — Antygona.

Platon, Wybór z Phaidona i Krito.

Terlikowski — jak w kl. VI.

U w a g a: Spis podręczników z r. szk. 1934/35 podano w niniejszem sprawozdaniu w części II, p. 4.

D y r e k c j a.

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000718711

II 4114/1934/1935 **SL**

Pracownia Śląska

DRUKARNIA
P. MITRĘGI
W CIESZYNIE